

วารสาร

วิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ มกราคม - มีนาคม ๒๕๕๐

กระทรวงศึกษาธิการ
ISSN 1513-0096

วารสารวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๐

กระทรวงศึกษาธิการ
ISSN 1513-0096

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นางมณฑา คังชะเกษม)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายมังกร กุลวานิช)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายสมเกียรติ ขอบผล)

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา

ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส

ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม

วารสารวิชาการเป็นวารสารที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษา

ข้อความใดๆ ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะตัวของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะบรรณาธิการวารสารวิชาการ

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ ก้าวย่างเข้าสู่ปีที่ ๑๐ ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการให้แก่เพื่อนครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้สนใจทั่วไปมาโดยตลอด ต้องขอขอบคุณผู้ส่งผลงานและผู้อ่านทุกท่านที่ได้ติดตามวารสารวิชาการโดยส่งบทความทางวิชาการที่มีคุณค่าเพื่อแบ่งปันความรู้ แนวคิด และประสบการณ์แก่เพื่อนครู เพื่อนนักการศึกษา รวมทั้งคำติชมที่มีประโยชน์อย่างมากมาย และได้นำเอาข้อมูลดังกล่าวมาพัฒนาวารสารให้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนโยบายด้านการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนปัจจุบัน ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ที่เน้นนโยบาย “คุณธรรมนำความรู้” วารสารวิชาการฉบับปีที่ ๑๐ ยังได้คัดเลือกเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ประชาธิปไตย การสร้างความสามัคคี ความสมานฉันท์ โดยเน้นการเรียนรู้ที่ใช้คุณธรรมเป็นฐานและเชื่อมโยงกับครอบครัว สถานศึกษาและสถาบันทางศาสนา ยกย่องคุณภาพการศึกษาโดยปรับการเรียนเปลี่ยนการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกท่านได้เห็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพต่อไป

นอกจากนี้เพื่อให้วารสารมีความหลากหลาย และตอบสนองผู้อ่านได้อย่างทั่วถึง เราจึงได้เพิ่มคอลัมน์ใหม่อีก ๒ คอลัมน์ คือ คอลัมน์เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ และคอลัมน์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ นอกเหนือจากคอลัมน์เดิมที่แน่นด้วยสาระอยู่แล้ว ท่านสามารถติดตามอ่านวารสารวิชาการได้จากห้องสมุดของสถานศึกษาหรือจากเว็บไซต์ <http://academic.obec.go.th> สำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้ติดต่อรับวารสารวิชาการได้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนตั้งอยู่ ต้องขอยกย่องผู้สนใจอยากสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิชาการ เพราะไม่ได้พิมพ์จำหน่าย จึงไม่สามารถรับสมาชิก/วางจำหน่ายได้

สำนักงาน : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต

กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร ๐ ๒๒๔๔ ๕๓๓๐ โทรสาร ๐ ๒๒๒๔ ๕๓๔๐ เว็บไซต์ <http://academic.obec.go.th>

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๒๔๔ ถนนลาดพร้าว เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๑๐

บรรณาธิการ

นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวพจนีย์ เจนพนัส

นางศุภนิตลา สุขสมัย

นางอัมพร แท้มทอง

นางสาวเจตนา พรหมประดิษฐ์

กองบรรณาธิการ

นางสาวนวมรัตน์ ชัยบุตตา

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางสาวรัตนา แสงบัวเพื่อน

นางสาวจิระวรรณ ปักกัตตั้ง

นางประชุม หนูจ้อย

นางสุขเกษม เทพลีธี

นางสาวอุทิน จิงวิเศษพงศ์

นางสาวขวัญฟ้า นิยมในธรรม

นางธนาภรณ์ กอวัฒนา

นางฟาฏินา วงศ์เลขา

นางสาวเงินยวง นุดตะเคียน

นางสาวสุภาวดี ตรีรัตน์

นางสาวอังคณา ผิวเกลี้ยง

นายศตวรรษ ประจักษ์

นางสาวพนิดา บัวมณี

นายเร็กซ์กิต มิ่งประเสริฐ

นางสาวพรทิพย์ ดินดี

นางสาวประนอม เพ็งพันธ์

ฝ่ายศิลปกรรม

นายพินิจ สุขะสันต์

นายไพฑูรย์ บุญภานนท์

นายชูเกียรติ เกิดอุดม

เรื่อง

หน้า

- วันนั้นที่ห้องสับพู่ ๓
- สังคมโลกเปลี่ยนไป สังคมการศึกษาไทย
เปลี่ยนไปบ้างแล้วหรือยัง ศักดิ์สิน ช้องคารากุล ๙
- การสอบความรู้ภาษาไทย
เทียบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ อธิชา แยมกมล ๑๕
- นิสัยรักการอ่านของนักเรียนอบรม กอศ. รุ่นที่ ๒๕
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ พ.ต.ท.หญิง วิไลลักษณ์ เตชะสุวรรณ ๑๙
- ครูยุคใหม่ พศ.ดร.สุธิดา สุริยวงศ์ ๒๒
- เรียนรู้ได้อย่างไร ภิรมยา อินทรกำแหง ๒๘
- การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ใช้ภาษาเวียดนาม
ภูติยา อัลดริส ๓๓
- การสอนคณิตศาสตร์ให้สนุก อำนวย จำปาเงิน ๓๙
- การประเมินผลการรู้เรื่องการอ่านตามแบบ PISA
ดร.ประสงค์ เมธีพนิตกุล ๔๔
- การส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
เพื่อสร้างอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา เกื้อกูล สุขปิติ ๕๐
- แนวทางการจัดและประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
สมทรง สิมาลัย ๕๕
- ครูดีเด่นปี ๒๕๕๐ ภรณา ศิริฤกษ์อุดมพร ๕๘
- เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับ..เด็กพิเศษ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ๖๒
- เส้นทางสู่...การปฏิรูปการเรียนการสอน
สันติสุข สันติศาสนสุข ๖๖
- เกาะติดหลักสูตร ดร.เจษฎา กิตติสุนทร ๗๐
- รอบรู้สู่การวัดและประเมินผล ไตรรงค์ เจนการ ๗๔
- ถนนสายประกันคุณภาพ ไพรวลัย พัทธสาลี ๗๘
- เวทีคนวิจัย รัตนา แสงบัวเพื่อน ๘๒
- ความรู้เพื่อครูแนะแนว สมศักดิ์ ต้นดีแพทยางกูร ๘๕
- สนาม...สื่อการเรียนรู้ ฟาฏินา วงศ์เลขา ๘๙
- บอกกล่าวเล่าขาน อัมพร แท้มทอง ๙๑
- เรียงร้อยถ่ายทอด ๙๔

ความหมายตราสัญลักษณ์
งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา
๘๐ พรรษา
๕ ธันวาคม ๒๕๕๐

พระราชลัญจกรประจำพระองค์ รัชกาลที่ ๙ เป็นภาพพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ ประกอบด้วยวงจักร กลางวงจักรมีอักขระเป็นอุณาโลม รอบวงจักรมีรัศมีเปล่งออกโดยรอบ เหนือวงจักรเป็นพระเศวตฉัตร ๗ ชั้น ตั้งอยู่บนพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ อันหมายถึง พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์มีพระบรมเดชานุภาพเป็นใหญ่ในแผ่นดิน โดยในการพระราชพิธีบรมราชาภิเษกพระองค์ได้ประทับเหนือพระที่นั่งอัฐทิศอุทุมพรราชอาสน์ตามโบราณราชประเพณี และสมาชิกรัฐสภาได้ถวายน้ำอภิเษกจากทิศทั้งแปดเป็นครั้งแรกแทนราชบัณฑิต ส่วนพระแท่นลานั่นโรยด้วยดอกพิกุลเงินพิกุลทอง ๙ ดอก พระราชลัญจกรล้อมรอบด้วยเพชร ๘๐ เม็ด หมายถึงพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ด้านบนพระราชลัญจกรเป็นพระมหาพิชัยมงกุฏ อันเป็นเครื่องประกอบพระบรมราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์ และเป็นเครื่องหมายแห่งความเป็นสมเด็จพระบรมราชาธิราช ภายในพระมหาพิชัยมงกุฏเป็นเลข ๙ หมายถึงรัชกาลที่ ๙ พระมหาพิชัยมงกุฏนั้นอยู่ด้านหน้าพระนพปฎลมหาเศวตฉัตรซึ่งอยู่กึ่งกลางและขนานข้างด้วยพระเศวตฉัตร ๗ ชั้น อันเป็นเครื่องแสดงพระราชอิสริยยศอันยิ่งใหญ่ของพระมหากษัตริย์ ด้านล่างพระราชลัญจกรเป็นเลข ๘๐ หมายถึงพระองค์มีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ถัดจากเลขไทยลงมาเป็นแพรแถบบอกชื่องานพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ แพร่แถบนอกจากบอกชื่องานพระราชพิธีแล้ว ยังรองรับประคองพระเศวตฉัตรด้วย

วันนั้นที่ห้องสี่ชมพู.....

ด้วย วารสารวิชาการเล่มนี้เป็นเล่มแรกของปีงบประมาณ ๒๕๕๐ และยังอยู่ในช่วงแรกของการทำงานตามปีงบประมาณอีกด้วย จึงถือเป็นนิมิตหมายอันดีที่พวกเราชาว สพฐ. จะได้รับทราบความคิดเห็นในเชิงนโยบายจากท่านผู้นำ สพฐ. ซึ่งจะเป็นใครเสียมิได้นอกจาก **คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา** เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กองบรรณาธิการได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงในการสัมภาษณ์ ท่านเลขาธิการฯ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ ณ ห้องสี่ชมพู นับเป็น ๑๕ นาทีทองจริงๆ เพราะเวลาเพียงสั้นๆ นี้ ทุกคำพูดได้รับการกลั่นกรองมาแล้วเป็นอย่างดี เพื่อให้พวกเราชาว สพฐ. ในทุกสำนัก ทุกเขตพื้นที่การศึกษา และทุกโรงเรียนได้รับทราบถึงแนวนโยบายและที่สำคัญยิ่งคือแนวคิดที่แบบฉบับที่ท่านต้องการให้พวกเราถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อนำพาให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พัฒนาไปอย่างถูกต้องทิศทาง สำหรับการสัมภาษณ์มีดังนี้

กองบรรณาธิการ ขอความกรุณาท่านเลขาธิการฯ ได้กล่าวถึงนโยบายหรือแนวคิดในการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้พวกเราได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

ท่านเลขาธิการฯ เบื้องหลังของนโยบายที่ดีจำเป็นต้องให้มีการปรับ สพฐ. ใน ๓ เรื่อง ได้แก่

๑. การทำให้ สพฐ. เป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือ ได้รับความศรัทธา และเป็นที่พึ่งของโรงเรียน ก่อนอื่นควรต้องมีการปรับคน

“ทำอย่างไรจะได้คนที่มีฝีมือมาทำงานของเราในตำแหน่งที่สำคัญๆ”

“ทำอย่างไรจะพัฒนาคนที่มีอยู่แล้วให้ก้าวหน้ามากขึ้น ทักษะ ทักษะ ทักษะที่เปลี่ยนแปลงไป”

ต้องสามารถปรับเปลี่ยนนำความรู้ ความก้าวหน้าที่มีอยู่มากแล้วในตัวมาใช้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ขณะเดียวกันทำอย่างไรจึงจะรักษาคนที่มีอยู่แล้วให้พัฒนาตนเอง และดึงดูดคนรุ่นใหม่ ที่มีฝีมือให้หนีอยากมาทำงานกับ สพฐ. ซึ่งสิ่งเหล่านี้คิดว่ามันยังห่างไกลเป้าหมายที่วางไว้ คนดีเรามีอยู่แต่คนดีเหล่านี้เราไม่ได้พัฒนาให้ก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงทำให้เขารู้สึกท้อถอย ในขณะเดียวกันเราก็สูญเสียคนดีๆ ไปสู่ที่อื่น และเราก็ไม่สามารถดึงดูดคนดีๆ ที่อยู่ภายนอกเข้ามาได้เลย เพราะฉะนั้นวัตถุประสงค์ใหญ่ของเราก็คือทำอย่างไรให้เกิดบรรยากาศภายในให้เกิดการตื่นตัวและดึงคนดีเข้ามา

๒. เรื่องระบบที่หวังจะเกิดขึ้น ระบบคงต้องเริ่มจากการรับรู้ว่าพันธกิจของ สพฐ. คืออะไร ลำดับความสำคัญเป็นอย่างไร การผลักดันนโยบาย

เกือบทั้งหมดในปีนี้เป็นความต้องการที่จะให้คนใน สฟฐ. ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และโรงเรียนได้เริ่มคิด การตั้ง สฟฐ. มาไม่ได้ให้ทำงานวันต่อวัน แต่ตั้ง โดยมีเป้าหมายปลายทางที่เป็นเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่า เราอาจจะไม่ได้ทำสำเร็จในปีนี้ แต่เรา ต้องรู้ว่านี่คือธงชัยที่เราต้องไปถึง

ดิฉันเชื่อในความสามารถของพวกเราว่าจะไปได้ แต่ถ้าเรามองไม่เห็นปลายทาง ปีหนึ่งได้เงินมาก็ทำไป ปีต่อไปได้เงินใหม่ ก็ทำไป ถ้าเป็นอย่างนี้ สฟฐ. ก็จะย่ำ อยู่กับที่ ดังนั้นในเชิงระบบก็อยากที่จะให้คนใน สฟฐ. ได้เข้าใจว่าบทบาท และพันธกิจที่ยิ่งใหญ่กว่านโยบาย เฉพาะครั้ง เฉพาะคราว เฉพาะปี คืออะไร ให้สามารถ ประเมินสถานการณ์ และจัดลำดับความสำคัญได้ว่า เป้าหมายปลายทางคือตรงไหน ขณะนี้เราอยู่ตรงไหน และเราควรจะให้ความสำคัญกับเรื่องอะไรก่อนหลัง

ในการปรับระบบต้องรวมการปรับโครงสร้าง เมื่อตอนที่เรากำลังทำโครงสร้าง สฟฐ. เป็นการทำให้ที่ยัง ไม่รู้ว่า สฟฐ. จะมีการทำงานอย่างไร บัดนี้เราน่าจะ เริ่มรู้ได้แล้ว เพราะเราทำมา ๔ ปี ว่าอะไรบ้างที่เป็น เรื่องที่เราต้องให้ความสำคัญ งานใดบ้างที่ตายไปแล้ว มันเป็นเรื่องของอดีตไปแล้ว ทำงานอดีตอยู่ งานใด ที่มันเป็นเรื่องของอนาคต แต่เรายังไม่พร้อมเลย

เรื่องของโครงสร้าง การปรับระดับความ สัมพันธ์ระหว่าง สฟฐ. กับ สฟท. และสถานศึกษา เป็น ประเด็นที่จะเห็นว่าดิฉันเน้นมากที่สุด เพราะเมื่อก่อนนี้

เราคือ “**คุณพ่อรู้ดี**” เราเป็นคนรู้หมดทุกอย่าง คนอื่น ก็จะมีหน้าที่ทำตาม แต่วันเวลาผ่านไป เราจะเห็นว่า โรงเรียนเริ่มเก่งกว่าเรามาก สฟท. เริ่มเก่งกว่าเรา มาก แต่เราก็มองว่าเราก็มองนิ่งอยู่ เราก็มองอะไร ต่ออะไรไป ซึ่งเขาก็เริ่มไม่ยอมรับ และมันถึงเวลาที่ เราจะต้องทบทวนความสำคัญของเราที่เราจะต้อง เปลี่ยนหน้าที่ของเราไปเป็นโค้ช (Coach) ที่ดูว่าพันธกิจ อันยิ่งใหญ่ของ สฟฐ. นั้น สำเร็จได้ ก็สำเร็จได้ที่โรงเรียน และโดยมี สฟท. เป็นมือรอง ส่วนเรานั้นจะต้องเป็น กองหลัง (Back) ที่จะต้องกำกับดูแล ฉะนั้น トラバ (Trab) ที่สำนักต่างๆ ยังไม่สามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดความ เข้าใจของตัวเองได้ คิดว่าตัวเองคือคนยิงลูก (Shoot) เข้าประตู แท้จริงแล้ว เราก็มองว่างานสำเร็จได้ **คนยิงลูกเข้าประตูตัวจริงก็คือสถานศึกษา** คนที่เป็น ผู้รักษาประตู (Goal) เป็นกองหลัง จะวิ่งไปยิงลูก เตะเอง ซึ่งสังขารก็ไม่อำนวย ความชำนาญก็ไม่มี คือ ทุกคนมีบทบาทหน้าที่ๆ ต้องปรับเปลี่ยนไป แต่คนของ เรายังไม่สามารถตีประเด็นนี้แตกเท่าที่ควร

นอกจากการเข้าใจพันธกิจ การปรับโครงสร้าง การปรับระบบความสำคัญแล้ว ก็ต้องปรับเปลี่ยน วิธีการทำงานด้วย เพราะฉะนั้นในปีนี้จะเห็นว่า ดิฉัน เริ่มนโยบาย ซึ่งไม่ได้เป็นนโยบายใหม่ หรืออาศัยความ ปราชญ์เรื่องใดๆ เลย สิ่งเหล่านี้คือพันธกิจของ สฟฐ. ซึ่งเมื่อเราเอาพันธกิจของ สฟฐ. มาคลี่แล้ว เราก็มองว่า บัดนี้เราถึงไหน และอะไรคือส่วนที่ขาดหายไป ทั้งหมด

เราไม่สามารถทำในปีเดียวได้ แต่ถ้าเราจะทำใน ๓ ปี เราจะจัดลำดับความสำคัญอย่างไรในการทำงานนี้ให้สำเร็จ มืองค์ความรู้ใดบ้างที่เราได้ส่งสมมา ทั้งในส่วนของเรา ทั้งในพื้นที่ ทั้งที่อยู่กับหน่วยงานภายนอก เพราะฉะนั้นจึงพยายามเคี้ยวเคี้ยวว่า หนึ่งต้องทำแผนปฏิบัติให้เห็นนโยบายใหญ่ คลี่แผนปฏิบัติการด้วยกันเสร็จแล้วให้แต่ละหน่วยฯ จัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อให้รู้ว่า Best practice ที่เราส่งสมมามีอะไร อะไรคือช่องว่างที่เราต้องไปแสวงหาจากโลกภายนอก หรือแม้กระทั่งการไปต่างประเทศ คนโน้นขอไปโน้น ขอไปนี่ ซึ่งดิฉันก็บอกว่าดิฉันไม่ให้ไปไหนเลย แต่ให้เอา Agenda เป็นตัวตั้ง เมื่อคุณเอา Agenda นั่นคือนโยบายเป็นตัวตั้งแล้ว คุณดูซิว่าองค์ความรู้ไหนที่คุณขาดหาย แล้วองค์ความรู้ที่ขาดหายนี้ที่ไหนดีที่สุดไปเลย ทุกเรื่องจะต้องเกียร์เข้าสู่ นโยบาย เกียร์เข้าสู่การทำงานอย่างเป็นระบบ เกียร์ว่าเราจะหาองค์ความรู้ใหม่ๆ มาสู่องค์กรของเรา ไม่ใช่เพื่อเราจะไปเอามาทำผลงานวิชาการ แต่เพื่อเราจะได้เป็นพี่เลี้ยงให้กับเขตพื้นที่

ขณะนี้เขตพื้นที่ต้องทำงานวิชาการเยอะมาก แต่ถามว่าเรามีองค์ความรู้ที่จะไปช่วยเขาไหม คำตอบคือไม่มี ทุกครั้งที่เราจะทำงานขึ้นใหญ่ เราก็มองเขา มาทำ แต่เมื่อเขามาทำกับเรา เรามีอะไรต่อยอดให้เขาไหม คำตอบคือไม่มี แม้กระทั่งการพัฒนาหลักสูตร ผู้นำ เราจะเชิญโรงเรียนชั้นยอดที่สุด มาคุยเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน แล้วในที่สุด เราก็มองเขา ในพื้นที่นั้นแหละมาทำ ถามว่าเทคนิคใหม่ๆ ในการพัฒนาหลักสูตร เทคนิคใหม่ๆ ในการเรียนการสอน เทคนิคใหม่ๆ ในการประเมินผล เรามีพอหรือยัง คำตอบก็คือ เราไม่ได้หาไว้เลย เราแห้งแล้งในเชิง Input วิชาการจากภายนอกอย่างมาก เราแทบไม่มีอะไรใหม่ที่จะให้เขาได้เลย เพราะฉะนั้นจึงเป็นปีที่ดิฉันสนับสนุนการพัฒนาคน ไปเรียนรู้หรือไปพัฒนาตนเอง ไม่เกี่ยงเลย แต่เลิกชะงืดที่จะไปเฉพาะกิจ เฉพาะคราว ถ้าไปก็ต้องรู้ว่าจะไปทำอะไรแล้วจะกลับมาทำอะไร

เพื่อการทำงานจะได้เป็นระบบมากขึ้น เพราะฉะนั้นขณะนี้ก็จะอยากให้เห็นเรื่องในส่วนกลางต้องมีองค์ความรู้ ต้องมีความเข้มแข็ง ต้องเป็นที่พึ่งทางวิชาการ ต้องเป็นแสงที่ส่องแล้วคนข้างนอกได้เห็น

เมื่อทำเช่นนี้แล้ว ก็คงถึงเรื่องการทำงาน เครือข่าย ซึ่งก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งเราต้องทำ ที่ผ่าน มาเราคิดว่าเราใหญ่พอที่เราจะไม่ต้องทำงานกับใคร เริ่มทำบ้างกับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่ง แต่มันไม่พอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเทศบาล หน่วยงานอื่นอีกเยอะมาก ซึ่งมืองค์การเอกชนที่มีประสบการณ์ในเรื่องนี้ดี หน่วยงานที่ดิฉันคิดว่าทำงาน ด้วยวิธีการทำตรงประเด็นมากที่สุดตอนนี้เป็น สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา เป็นหน่วยงานทั้ง หาความรู้จากภายนอกและทำงานเป็นเครือข่าย เขาจะมีเครือข่าย Unicef เครือข่ายครูในพื้นที่ เครือข่าย องค์กรต่างๆ มาก เพราะฉะนั้นเราก็จะไม่สามารถที่จะทำงานในรูปแบบใหม่ๆ ได้เลย เราก็ทำงานเชิง ไม้ยมก (๗) คือ ปีที่แล้วทำอะไร ปีนี้ทำต่อไปอีกนิด หน่อย ขยายผลจากหนึ่งโรงเรียนเป็น ๑๐ โรงเรียน ขยายต่อไปเป็น ๒๐ โรงเรียน นี่ทำได้ แต่มันไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ เลย ก็คือมันเป็นการทำงาน เพียงเพื่อได้หมดงบประมาณไปปีๆ หนึ่งเท่านั้น เพราะฉะนั้นสิ่งที่ให้ความสำคัญมากก็คือ เรื่องของการปรับเปลี่ยนวิธีทำงาน และสุดท้ายก็ต้องมีการประเมิน ผลงานกัน ว่าที่เราตั้งเป้าหมายไว้ที่เราพยายามไปหา องค์ความรู้ ไม่ใช่เงินหมดแต่ทุกอย่างเหมือนเดิม มันเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นมากจริงหรือไม่ ดิฉันมั่นใจว่าในความตั้งใจจริง ในศักยภาพของคน แต่คิดว่าระบบเรา วิธีทำงานของเราต้องปรับเปลี่ยนอีกมาก

๓. วัฒนธรรมขององค์กร สพฐ. ต้องมี วัฒนธรรมองค์กรที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างแท้จริง ไม่คิดว่าเรารู้หมดทุกเรื่อง แล้วเมื่อใครพูดอะไรมาเราก็ได้ตอบตลอด ทำแล้ว ทำดีแล้ว อะไรก็ว่าไปเรื่อย แต่จริงๆ แล้ว เสียงวิพากษ์วิจารณ์ทุกอย่าง มันสะท้อนให้เห็นว่าเรามีช่องว่าง เพราะไม่อย่างนั้น

เขาคงไม่วิพากษ์วิจารณ์ ต้องเป็นองค์กรที่เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา จากข้อจำกัดที่มีอยู่ ให้เป็นองค์กรที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นองค์กรที่มีความเป็นประชาธิปไตย รับฟังจากทุกระดับ รวมทั้งต้องเป็นองค์กรที่มีความสมานฉันท์ ทำงานร่วมกันเป็นทีมให้ได้

เป้าหมายในการพัฒนาคน พัฒนาระบบ พัฒนาวัฒนธรรมองค์กร คือนโยบายที่แท้จริง เพราะว่าตัวดิฉันเองก็ไม่อยู่นาน แต่ถ้ามาอยู่ในช่วงนี้ต้องทำเรื่องนี้ให้เห็นความก้าวหน้า ส่วนนโยบายอะไรที่เราพูดนั้นเป็นเครื่องมือ เช่น การขยายโอกาส ให้ไปแสวงหาเด็กตกหล่นอยู่ที่ไหน ถ้าจะถึงตัวเขาเราต้องปรับเปลี่ยนวิธีทำงานยังงี้บ้าง การขยายโอกาสให้คนเรียนต่อม.ปลาย ไม่ต้องเรียนสายสามัญอย่างเดียว เรามีรูปแบบปวช. ซึ่งสามารถทำได้ หรือการปรับปรุงคุณภาพที่เน้นโรงเรียนต่ำกว่ามาตรฐาน เน้นเด็กที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ เน้นการปรับระดับผลสัมฤทธิ์ ทั้งหมดเป็นเครื่องมือ

จากการทำงานในระบบใหม่ ด้วยวิธีใหม่ เราเห็นศักยภาพของคน คนไหน พอผลักดันได้ คนไหน คงเหนื่อยคือคงเป็นแบบไม่ยอมยกไปอีกนาน ทำให้เราเห็นว่าคุณคนไหนควรจะอยู่ที่ไหน อย่างไร ทำให้เราเห็นจุดอ่อนว่า ควรพิจารณาตรงไหน เพราะฉะนั้นถ้าเราจะทำให้ปีนี้ เพื่อนร่วมงานได้รับการพัฒนาเพื่อให้เป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กร ขณะเดียวกันต้องดึง

คนใหม่เข้ามา เราต้องเอาคนใหม่เข้ามาเป็น Generation ประมาณ ๒๐-๓๐ คน ดึงคนที่มีประสบการณ์ในโรงเรียน ดึงคนที่มีประสบการณ์ในเขตพื้นที่ **การที่ดิฉันเลือกผู้อำนวยการ สพร. คนใหม่มาจากเขตพื้นที่ ไม่ได้เป็นความสุขใจ เพราะรู้ว่าคนข้างในต้องการขึ้นอีกมาก** แต่เห็นว่าถ้าองค์กรของเราเป็นองค์กรที่หมุนเวียนอยู่ภายในอย่างนี้ เราอยู่ไม่ได้ เราไม่มีประสบการณ์ภายนอกเท่าที่ควร จึงอยากเน้นว่านโยบายทั้งหมดเป็นเครื่องมือที่ทำให้ได้เห็นคน ได้เห็นจุดอ่อน ได้เห็นทิศทางในการพัฒนา เป็นแนวทางที่จะปรับระบบการคิด และวิธีทำงาน ให้คนเห็นว่าเป้าหมายการทำงานที่แท้จริงคืออะไร แล้วก็หวังว่าในระยะยาวมันจะทำให้องค์กรของเราได้เปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรบ้าง ทำให้คนตื่นตัวเรื่องหนึ่งขึ้นมา คิดเชิงยุทธศาสตร์ให้มากขึ้น คิดเชิงองค์ความรู้ให้มากขึ้น คิดเชิงทำงานเป็นทีมให้มากขึ้น คิดทบทวนบทบาทของตัวเองว่าเรื่องนี้เราควรทำอะไร เราควรส่งเสริมให้คนพื้นที่ทำอย่างไร คิดในเชิงการประเมินผลงาน

กองบรรณาธิการ เรียนท่านเลขาธิการฯ ได้กรุณาให้แนวคิดเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้
ท่านเลขาธิการฯ เรื่องนี้ได้มีการคุยกันอย่างกว้างขวางว่า **เศรษฐกิจพอเพียง** คนมักจะเข้าใจไม่ถูกต้อง เพราะฉะนั้น ถึงเวลาที่ต้องทำความเข้าใจ

คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ในความหมายที่แท้จริงคือ **ความมีเหตุผล มีคุณธรรม การสร้างภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ** ซึ่งจะกว้างไกลกว่าที่เรามักจะคิดว่าทำนา ๑๕ ไร่ การทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น เพราะฉะนั้นเราจะนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่สถานศึกษา สู่องค์กรของเราในทุกระดับได้อย่างไร เราก็เชื่อว่าแท้จริงแล้ว คนเป็นจำนวนมาก เขาคิดทำงานเชิงเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว ฉะนั้น เราน่าจะไปแสวงหาบางคนที่เขาทำอยู่แล้วแล้วนำมาต่อยอด และจัดให้เขามีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

เพราะเศรษฐกิจพอเพียง ดิฉันคิดว่าต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มันคงไม่ใช่หลักสูตรที่ใครจะไปหยิบยื่นให้แก่ใครแล้วบอกว่า “จงไปทำ” อะไรทำนองนี้ เพราะว่ามันต้องเกิดจากการเรียนรู้แล้ว ซึมซับเข้าไปในตัวจนถึงวันหนึ่งเมื่อเราเข้าใจแล้ว จากนั้นเราก็จะสามารถไปคิดพลิกแพลงได้ แต่แรกเราคงต้องเห็นก่อนว่าคนอื่นเขาทำกันอย่างไร เราก็เริ่มน้อมนำสิ่งเหล่านี้เข้าไปในตัวของเรา อย่างบางเรื่องที่ถูกกับจริตของเรา เราก็เอาไปใช้ก่อน เรื่องไหนที่มันห่างไกล ก็อาจจะยังไม่ได้ทำ

กองบรรณาธิการ ในเรื่องของ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในโรงเรียน ท่านเลขาธิการฯ มีนโยบายอย่างไร

ท่านเลขาธิการฯ ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ดิฉันต้องการให้ทุกโรงเรียนเริ่มด้วยการนำเรื่อง **คุณธรรมนำความรู้** ซึ่งเมื่อวานนี้ได้มีการคุยกันอย่างกว้างขวาง แต่เดิมเราจะทำทดลอง ๑๓๐ โรงเรียน หรืออะไร ต่อมาเราก็จะทำ ๓,๐๐๐ โรงเรียน แต่จริงๆ แล้วมันคงไม่ใช่ **มันคงต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดของคนว่าคุณธรรมนำความรู้มันอยู่ในทุกมิติของชีวิตเรา** และเศรษฐกิจพอเพียงเป็นคุณธรรมที่เหมาะสมกับยุคสมัยที่เราอาจจะเน้นในเรื่องบริโภคเกินไป ละเลยการผลิตที่เราอาจจะมีความ **ฟุ้งเฟ้อจนเกินหน้าตัดของเรา** เพราะฉะนั้นถ้าเพียงแต่โรงเรียนได้เริ่มคิดว่าโรงเรียนจะวางแผนพัฒนาโรงเรียนอย่างไรให้เหมาะสมกับทรัพยากร ภูมิปัญญาที่เขามีอยู่ในพื้นที่ คือไม่ใช่เริ่มจากการปรับเปลี่ยนเกษตร คือ **เริ่มจากปรัชญาของการพัฒนาโรงเรียนเลย** ดิฉันคิดว่าน่าจะเป็นเรื่องที่เหมาะสม เพราะเราก็ต้องให้เขาประเมินภายในอยู่แล้ว เมื่อเขาประเมินภายในมา เขาก็จะเห็นข้อดี - ข้อจำกัด ศักยภาพ ขั้วบวก ขั้วลบ ทำอย่างไรจึงจะวางแผนให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างพอดี เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวนักเรียน **นั่นก็เป็นจุดเริ่มของการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การพัฒนาโรงเรียน ซึ่งไม่ต้องการทรัพยากรใดๆ เลย** ซึ่งโรงเรียนสามารถทำได้ ดังนั้นอาจจะเริ่มจากการเรียนการสอนที่น้อมนำให้เด็กรู้จักออม ให้เด็กรู้จักช่วยเหลือเผื่อแผ่แก่คนอื่น ให้เด็กรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ให้เด็กได้ตระหนักว่า

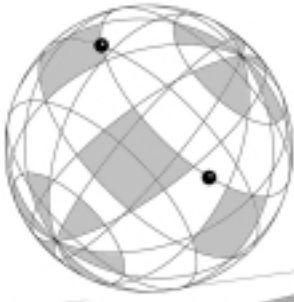
ภายนอกมันมีอะไร ที่จะน้อมนำชักจูงให้เราไปสู่อบายมุขอะไรทำนองนี้ ซึ่งเชื่อว่าแต่ละโรงเรียนก็สามารถจะแปลงเป็นกิจกรรมได้ และอยากจะเห็นว่าไม่ต้องสมบูรณ์ที่สุด หรือทำทุกอย่างทั้งหมด แต่เริ่มจากจุดที่จะทำให้เรามีความเข้าใจก่อน

กองบรรณาธิการ ในท้ายที่สุดนี้ ท่านเลขาธิการฯ มีอะไรที่จะฝากถึงโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นกำลังใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาบ้าง

ท่านเลขาธิการฯ ดิฉันคิดว่าเราทุกคนก็อยากมีอนาคตที่ดี เราก็อยากจะเห็นองค์กรของเราเป็นที่

ยอมรับ แต่เราหวังที่จะให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้นมา โดยเราไม่ร่วมกันผลักดันนั้น คงเป็นไปได้ ในฐานะเลขาธิการดิฉันก็เป็นกองหลัง (Back) คนสุดท้ายที่จะสนับสนุน ประดับประดาองงานทั้งระบบ ถ้าให้ดิฉันต้องออกไปเล่นกองหน้าตลอดเวลา ระบบก็จะล่ม เพราะฉะนั้น ดิฉันก็อยากจะฝากให้นำข้อคิดในวันนี้ไปคิดว่าจะช่วยทำอะไรให้คนของเราได้มีคุณภาพมากขึ้น ทำอย่างไรให้ระบบของเราได้เชื่อมต่อพันธกิจหลักของเราให้มากขึ้น และทำอย่างไรที่จะให้เรามีวัฒนธรรมองค์กรที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้และก็เป็นแบบอย่างได้.

ศกุนตลา/พณินา/เจตนา สัมภาษณ์

สังคมโลก

เปลี่ยนไป สังคมการศึกษาไทยเปลี่ยนไปบ้างแล้วหรือยัง

(การจัดการเรียนการสอนตามแนว Constructionism)

ศักดิ์สิน ช่องดารากุล*

โลก ในศตวรรษนี้และในอนาคตเป็นโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และมีผลกระทบต่อประชากรโลกอย่างกว้างขวางมากมาย ซึ่งเป็นการวิวัฒนาการไปตามความเจริญทางเทคโนโลยีการสื่อสาร วิทยาการและข่าวสารต่างๆ ที่สามารถแพร่สะพัดไปตามส่วนต่างๆ ของโลกโดยปราศจากพรมแดนทางการเมือง ศาสนา วัฒนธรรม และระยะทางเป็นข้อจำกัดขีดค้น อันส่งผลให้เกิดการถ่ายเททางวัฒนธรรม การค้า การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติของคนในภูมิภาคต่างๆ ก่อให้เกิดการแข่งขันกันมากขึ้นกว่าเดิม และเป็น

การแข่งขันด้วยการสร้างนวัตกรรม (innovation) ซึ่งต้องอาศัยฐานความเข้มแข็งของทรัพยากรทางปัญญาเป็นสำคัญ ทำให้สังคมโลกเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based society and economy) ความรู้ของคนในชาติจึงเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดของคุณภาพชีวิต ไม่ใช่การมีทุนมาก ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติหรือการมีแรงงาน แต่เป็นความรู้ ซึ่งจะทำให้มนุษย์ปรับตัวและเพิ่มขีดความสามารถในการทำงาน การสร้างนวัตกรรมและการพัฒนาส่วนต่างๆ ของสังคม เพื่อการอยู่รอดและการแข่งขันได้อย่างมีศักดิ์ศรี

* นักวิชาการศึกษา สำนักพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประเทศไทยเป็นชาติหนึ่งที่อยู่ในการแสวงหา
ความเร่งด่วนที่จะต้องสร้างเสริมให้คนในชาติมีศักยภาพ
ในการทำงานที่สูงขึ้น โดยใช้ความรู้เป็นพื้นฐาน นอกเหนือ
จากการมีทรัพยากรพื้นฐานทางเศรษฐศาสตร์และ
สังคมที่พอเพียงแล้ว การจัดการศึกษาแบบเดิมที่ถือ
ปฏิบัติกันมานับศตวรรษนั้น ถึงเวลาที่ต้องปฏิรูปอย่าง
ขนานใหญ่ เพื่อสร้างคุณภาพดังกล่าวให้กับคนไทยทุกคน

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาหลังการประกาศใช้
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒
และฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๔๕ ได้เกิดกระแส
ความตื่นตัวของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และของหน่วยงานทางการศึกษาที่ใกล้ชิดกับสถานศึกษา
โดยเฉพาะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการพัฒนา
คุณภาพของงานที่ปฏิบัติ เพื่อตอบสนองความต้องการ
ของสังคมและการจัดบริการทางการศึกษาให้เหนือ
ความคาดหวังของผู้รับบริการ หรือให้เป็นไปตาม
แนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ด้วยวิธีการที่
หลากหลาย มีการศึกษาข้อมูล (data) มีการวิเคราะห์
สังเคราะห์ และการประมวลเป็นสารสนเทศ (infor-
mation) แล้วนำไปตรวจสอบ เชื่อมโยง อภิปรายและ
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จนสามารถผลิตเป็นผลงานและ
องค์ความรู้มากมาย แต่ในการดำเนินงานเพื่อปฏิรูป
หรือพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษายังขาดการรวม
พลังของบุคลากรในการนำความรู้ ประสบการณ์และ
ศักยภาพของแต่ละคนมาแลกเปลี่ยน แบ่งปันและสร้าง
เป็นความรู้ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒
ได้กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายไว้ชัดเจนว่า จะต้อง
บูรณาการเรื่องการศึกษากับวัฒนธรรม และจากสภาพ
ในปัจจุบันคงเป็นที่ทราบกันดีว่าสังคมในขณะนี้มี
ปัญหามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาของเด็กและ
เยาวชนที่ก่อความรุนแรงมากขึ้น มีพฤติกรรมที่ไม่พึง
ประสงค์และออกจากโรงเรียนมากขึ้น เหล่านี้ล้วน
สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาว่า ระบบการศึกษายังไม่สามารถ

จัดการศึกษาให้ครอบคลุมในทุกมิติของชีวิตมนุษย์
อันรวมถึงมิติทางวัฒนธรรมและมิติทางศาสนาในแง่
คุณธรรมจริยธรรมให้เด็กอย่างพอเพียงที่จะสามารถ
ด้านกระแสที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆ ได้ การสร้างสม
ความเป็นชาติและพื้นฐานของศาสนา ซึ่งหล่อหลอม
ให้สังคมไทยมีวัฒนธรรมที่ดงามกำลังถูกกลืนหายไป
กับกระแสโลกาภิวัตน์ที่ไหลบ่าจากภายนอก ดังนั้น
หากสังคมไทยไม่เตรียมการตั้งรับให้ดีแล้ววัฒนธรรม
ไทยคงสูญสิ้นในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการ
ศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี : หน้า ๔)

การเข้าถึงและนำข้อมูลข่าวสารและความรู้
ใหม่ๆ จากภายนอกองค์กรมาใช้เพื่อเพิ่มพูนความรู้
ความสามารถในการทำงานและการพัฒนาตนเองของ
บุคลากรและของสถานศึกษา ก็ยังมีไม่มากนัก ทั้งที่
สังคมไทยมีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน ตลอด
ระยะเวลาดังกล่าวบรรพบุรุษไทยได้สร้างสมความคิด
ความรู้ ความสามารถด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง และได้มีการพัฒนามาโดยลำดับ จนกระทั่งเป็นวิถีทางที่
ใช้ในชีวิตประจำวันที่มีลักษณะคล้ายกันและใช้ร่วมกัน
ทั้งประเทศจนเป็นวิถีชีวิตไทย ซึ่งวิถีชีวิตไทยนับเป็น
สิ่งที่มีคุณค่ายิ่งสำหรับคนไทยทุกคนทั้งที่อาศัยอยู่
ภายในประเทศและผู้ที่พำนักอยู่ต่างประเทศ ทั้งนี้
เพราะวิถีไทยเป็นแนวทางที่ทำให้ชนชาติไทยมีลักษณะ
เฉพาะและแตกต่างจากชนชาติอื่น ถ้าหากประชาชน
มีความรู้ ความเข้าใจ เลือกสิ่งที่ดีและปฏิบัติตามวิถี
ชีวิตไทยได้อย่างเหมาะสม ก็จะทำให้สังคมไทยได้รับ
การยอมรับจากนานาประเทศมากขึ้น และเพิ่มความ
มีศักดิ์ศรีให้กับชาวไทยมากขึ้นเช่นเดียวกัน

จากความสำคัญดังกล่าว **สำนักพัฒนา
นวัตกรรมการจัดการศึกษา** เป็นหน่วยงานหนึ่งที่
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ได้เล็งเห็นถึงการพัฒนากับการเปลี่ยนแปลงทางการ
ศึกษา โดยพยายามค้นหา สืบสานนวัตกรรมการทาง
ศึกษามาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างโอกาสทางการศึกษาที่
มุ่งเน้นให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค

และเป็นธรรมชาติ ด้วยการพัฒนาการจัดการเกี่ยวกับคุณภาพการเรียนรู้ ที่ถือว่ามีความสำคัญและเป็นหัวใจของระบบการศึกษาทั้งปวง จึงต้องสร้างทิศทางการทำงานใหม่โดยมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์หลักที่ต้องสร้างบุคลากรของชาติไทยให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความรู้ มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรม ทำงานกับใครก็ได้ กระบวนการเรียนรู้จะเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา สนุกสนาน ได้ความรู้ที่เป็นสาระสำคัญมากขึ้น เด็กๆ ได้ทำกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจ เด็กได้เรียนอย่างมีความสุข สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามที่สังคมคาดหวัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่เป็นไปได้และกำลังจะเกิดขึ้น ผลผลิตเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในระบบเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ สังคมใหม่ สังคมฐานความรู้ อันจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาสังคมของประเทศชาติของเราในระบบบูรณาการในอนาคต

ดังนั้น จากคำถามที่ว่า สังคมโลกเปลี่ยนไป สังคมการศึกษาไทยเปลี่ยนไปบ้างแล้วหรือยัง จึงเป็นที่มาของการนำเสนอให้เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้สนับสนุนส่งเสริมและศึกษารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยสรุปดังนี้

โรงเรียนบ้านสันกำแพง (ระดับประถมศึกษา)

ได้มีการพัฒนารูปแบบที่เน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมา โดยเริ่มที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓/๕ และในปี ๒๕๔๗ ได้บูรณาการขยายไปชั้นประถมศึกษา ครบทุกระดับปีชั้นเรียน รวม ๑๐ ห้องเรียน โดยมีรูปแบบการเรียนรู้ที่ยึดหลักการในการเชื่อมโยงสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่กำลังเรียน การให้โอกาสผู้เรียนเป็นผู้เริ่มทำโครงการที่ตนเองสนใจ การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำเสนอผลการวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และให้เวลาทำงานอย่างต่อเนื่อง

ในปีการศึกษา ๒๕๔๘ โรงเรียนบ้านสันกำแพง จัดการเรียนการสอนแบบ Constructionism ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ ทั้งโรงเรียน รวม ๓๔ ห้องเรียน โดยมีมูลนิธิไทยคมให้การสนับสนุนงบประมาณ และค่าใช้จ่ายในปัจจุบัน จนถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๙ หลังจากนั้นได้ขอให้กระทรวงศึกษาธิการช่วยสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานต่อไป

โรงเรียนสันกำแพง (ระดับมัธยมศึกษา)

ได้ทดลองดำเนินการจัดการเรียนการสอนในแนว Constructionism จำนวน ๑ ห้องเรียน ซึ่งเป็นการรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่จบการศึกษามาจากโรงเรียนบ้านสันกำแพง (ระดับประถมศึกษา) แล้วมาศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๓๗ คน ขณะเดียวกันครู และบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยเป็นครูผู้สอนของโรงเรียนสันกำแพงทั้งหมด ได้รับการอบรมและพัฒนาศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่างๆ ที่

จัดการเรียนการสอนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนากระบวนการคิดของนักเรียน ในแนวทาง Constructionism จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หลังจากนั้นในเดือนตุลาคม ๒๕๔๘ จึงทำการอบรมและสัมมนาบุคลากรทั้งโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติได้ทั้งแนวคิด ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ หลังจากนั้นสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดทำแผนการสอนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนว Constructionism สำหรับครูที่สอนในห้องทดลองดังกล่าว รวมทั้งจะมีการพัฒนาในเรื่องการใช้ ICT เป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้ และการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอีกด้วย ในช่วงปิดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๔๘ เพื่อใช้ปฏิบัติงานในภาคเรียนต่อไป ซึ่งมีผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ได้แก่

๑. การจัดทำกรอบแนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมือในการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนของกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนว Constructivism
๒. การจัดทำเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล และการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการ
๓. การวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการ
๔. การศึกษา รวบรวม ข้อมูลการเรียนการสอนตามแนวคิด Constructivism ในโรงเรียนในโครงการ พร้อมทั้งนำผลมาวิเคราะห์ สรุปตามกรอบแนวทางที่ตั้งไว้
๕. พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนสันกำแพง (ระดับมัธยมศึกษา) สร้าง/ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้แนวคิด Constructivism ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่ม

ภาระงานที่ได้ดำเนินการต่อระหว่าง เดือน ตุลาคม ๒๕๔๘-เดือนกันยายน ๒๕๔๙ ประกอบด้วย

๑. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานให้กับโรงเรียนบ้านสันกำแพง และโรงเรียนสันกำแพง
๒. การจัดทำเครื่องมือ สื่อ นวัตกรรม สำหรับการฝึกอบรม พัฒนาครูที่ทำหน้าที่สอนตามแนวคิด Constructivism
๓. พัฒนาครูผู้รับผิดชอบ สร้างสื่อ นวัตกรรม พร้อมทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอน
๔. ผู้รับผิดชอบโครงการ สนก. และศึกษานิเทศก์ สพท. เชียงใหม่ เขต ๑ ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานโครงการ Constructivism ในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ
๕. สรุปวิเคราะห์ รายงานผลการดำเนินงานโครงการ Constructivism ในโรงเรียนในโครงการ
๖. ประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ (Symposium) ของโรงเรียนในโครงการ Constructivism
๗. แลกเปลี่ยนเรียนรู้/นำเสนอเผยแพร่ผลงานในระดับโรงเรียน เพื่อพัฒนาแนวคิด Constructivism ที่เหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น/ชุมชน/โรงเรียน
๘. ประชุมบรรณานิเทศกิจ สรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ Constructivism
๙. เขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ Constructivism
๑๐. จัดทำเอกสารต้นฉบับการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้แนวคิด Constructivism
๑๑. จัดทำ CD-ROM/เอกสารผลงานการวิจัย สำหรับเผยแพร่ผลงานการดำเนินงานโครงการตามแนว Constructivism ไปสู่โรงเรียนที่สนใจต่อไป

ภาพความสำเร็จที่ปรากฏพบว่า โรงเรียนในโครงการมีรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาที่

สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญาที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านการบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่ยึดโรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาที่สอดคล้องกับกลยุทธ์และจุดเน้นของ สพฐ. ตามแผนงานจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กิจกรรมส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ ซึ่งพบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนบ้านสันกำแพง (ประถมศึกษา) ขณะนี้ได้ทดลองดำเนินการจัดการเรียนการสอนในแนว Constructivism ทั้งโรงเรียน จำนวน ๓๔ ห้องเรียนในปีการศึกษา ๒๕๔๘ เป็นต้นไป ส่วนการดำเนินงานของโรงเรียนสันกำแพง (มัธยมศึกษา) ขณะนี้ได้ทดลองดำเนินการจัดการเรียนการสอนในแนว Constructivism จำนวน ๑ ห้องเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่มาจากโรงเรียนบ้านสันกำแพง แล้วมาศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวน ๓๗ คน (ในปีการศึกษา ๒๕๔๘) ขณะเดียวกันครูและบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยเป็นครูผู้สอนของโรงเรียนสันกำแพงทั้งหมด ได้รับการอบรมและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ด้วยการอบรมและสัมมนาบุคลากรทั้งโรงเรียน ซึ่งภารกิจในระยะต่อไปคือ สถานศึกษาจะดำเนินการจัดทำแผนการสอนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ในช่วงปิดภาคเรียน หลังจากนั้นก็ได้ขยายการทดลองจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๒ และ ๓ ต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินงานนั้น ก็เหมือนกับงานอื่นๆ ไปที่ว่า งานทุกงานนั้นย่อมจะมีอุปสรรคบ้างแต่ก็ไม่ยากต่อการแก้ไข เช่น บุคลากรของโรงเรียนในโครงการ (โดยเฉพาะครูในโรงเรียนมัธยมฯ) ขาดความมั่นใจ และขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนว Constructivism โดยเฉพาะสิ่งที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ การบูรณาการกลุ่มสาระ การ

จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และการวัดประเมินผลตามสภาพจริง เรื่องงบประมาณก็มีข้อจำกัดสำหรับสนับสนุนการดำเนินงานให้กับโรงเรียนในโครงการ เพื่อการจัดการเรียนการสอนได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เป็นต้นว่า โรงเรียนบ้านสันกำแพง ไม่สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติที่ได้วางแผนไว้ เนื่องจากขาดงบประมาณในการดำเนินงาน สำหรับการจ้างครูผู้ช่วย และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี ซึ่งเก่าและชำรุดไปแล้วเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งโรงเรียนมีความคิดเห็นว่า มีความจำเป็นที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแนวนี้เป็นอย่างยิ่ง ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานในส่วนต่างๆ มีข้อจำกัด เป็นต้นว่า การกำกับ ติดตามช่วยเหลือ และกระตุ้นให้เกิดการทำงานที่นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน ไม่สอดคล้องกับงบประมาณที่ตั้งไว้ การประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ อันเนื่องมาจากงบประมาณกับปีการศึกษานั้นเหลื่อมล้ำกัน

ข้อเสนอแนะหรือแนวทางการแก้ไขนั้น ในฐานะผู้รับผิดชอบโครงการได้ประสานและได้ดำเนินการแก้ไขแล้วตามศักยภาพ เช่น จัดหาวิธีการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานให้กับโรงเรียนในโครงการ ได้สามารถดำเนินการสอนตามแนว Constructivism ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ให้ข้อเสนอแนะกับโรงเรียนไม่ควรเร่งรัดดำเนินการ ขยายผลตามแผนปฏิบัติที่วางไว้ ด้วยข้อจำกัดเชิงงบประมาณในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมของโรงเรียนนั้นๆ จัดให้มีการพัฒนา อบรมบุคลากรครู ชุมชน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนในโครงการ ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนในการดำเนินงานโครงการนี้ ก่อนปฏิบัติงานจริงทุกครั้ง รวมทั้งการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องสอดรับกัน มีลักษณะเป็นพี่เป็นน้อง ต้องช่วยเหลือกันแลกเปลี่ยนและใช้ทรัพยากรร่วมกันในบางจุด ผู้รับผิดชอบโครงการและศึกษานิเทศก์ต้องช่วยเหลือ

กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือและกระตุ้นให้เกิดการทำงาน ที่เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อผู้เรียน มีความจำเป็นและสำคัญ อย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานดำเนินการสอนตามแนว Constructivism ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ และจัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงาน และมีรายงาน ตามโครงการทุกๆ ๓ เดือนเป็นอย่างน้อย

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ ทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และเครือข่าย จะผนึกกำลังพร้อมผลักดันให้เกิด การขับเคลื่อน และขยายผลไปยังเขตพื้นที่และโรงเรียน อื่นๆ ที่มีศักยภาพจะดำเนินงานได้ที่จะคำนึงถึงตัวชี้วัด คือ การมี Best practices เกี่ยวกับการเรียนรู้ตาม แนวทาง Constructionism และมีสื่อที่หลากหลาย เกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Constructionism เพื่อการเผยแพร่และขยายผลต่อไป

สังคมเปลี่ยนไป สังคมการศึกษาไทยเปลี่ยนไป แล้ว ถ้าท่านสนใจในรายละเอียดสามารถติดต่อสอบถาม ได้โดยตรง ณ โรงเรียนบ้านสันกำแพงและโรงเรียน

สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จะได้ รับทราบทุกคำตอบ มีแหล่งให้ศึกษาวิธีการ และผลการ จัดการเรียนรู้ปัจจัยเอื้อและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียน การสอนตามแนว Constructionism ที่เน้นการใช้ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรูปแบบ และแนวทางการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนด้วยการเรียนรู้เพื่อการ สร้างสรรค์ด้วยปัญญาที่มีประสิทธิภาพทั้งด้านการ บริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การ จัดการเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการคิด การวัดและ ประเมินผลที่ยึดโรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา มีเครือ ข่ายในการทำงานช่วยเหลือ ใช้ทรัพยากรร่วมกัน และมีเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ อาชีวศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ในการช่วยเหลือและ ส่งเสริมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ แล้วอย่างนี้จะไม่เรียกว่าการศึกษาของ ไทยได้เปลี่ยนไปแล้วหรือ

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. สำนักงานกฤษฎีกา. แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรมแห่งชาติ กรุงเทพฯ : เซเว่น พรินต์ติ้ง กรุ๊ป, ๒๕๔๕.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) **คู่มือชีวิต**. แนวทางการดำเนินชีวิตอย่างฉลาดป้องกันการตัดสินใจ ผิดพลาด. พิมพ์ครั้งที่ ๖ กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๘.
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. **พระบรมราโชวาท**. พระราชวังสวงจิตรลดา. กรุงเทพมหานคร.
- สุชิน เพ็ชรรักษ์ **เทคโนโลยีการศึกษาและการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้** เอกสารโครงการ Lighthouse เลขที่ ๐๐๙/๒๕๔๓ Constructionism Lab ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ, ๒๕๔๓.
- Elizabeth, M. & Almeida, B. “The Constructionist Approach : The Integration of Computers in Brazilian Public Schools” in Logo Philosophy and Implementation, LCSI, 1999, p. 106-127.
- Papert, S. A Year at the Maine Youth Center : Report on the Constructionist Learning Laboratory, 2000.

การสอบความรู้ภาษาไทย

เทียบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

อธิชา แยมกมล*

ภาษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และ เป็นสิ่งที่ช่วยให้คนเรามีโอกาสแสวงหาความรู้ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทำให้การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและสะดวกสบาย ประกอบกับมนุษย์สามารถเดินทางจากสังคมหนึ่งไปสู่สังคมหนึ่งได้สะดวกสบายและรวดเร็วด้วยเช่นกัน ภาษาจึงมีคุณค่า มีความหมาย เป็นหัวใจของการติดต่อสื่อสารที่ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งมนุษย์สามารถเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการใช้ภาษาให้ถูกต้องได้ทั้งการอ่าน การเขียน การฟังและการพูด

ขณะนี้ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่มีชาวต่างประเทศให้ความสนใจศึกษาเรียนรู้ โดยเฉพาะชาวต่างประเทศที่เดินทางมาติดต่อธุรกิจหรือประกอบอาชีพอยู่ในเมืองไทยหรือมาท่องเที่ยว มาเยี่ยมญาติมิตรแล้วพักอาศัยอยู่ในประเทศไทย รวมถึงผู้ที่สมรสกับคนไทยแล้วแต่ต้องการเรียนภาษาไทย เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับคนไทย ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม สนใจท่องเที่ยวชมโบราณสถานและโบราณวัตถุต่างๆ เพื่อเรียนรู้และชื่นชมความงดงามของศิลปะไทย จึงมีสถานศึกษาจำนวนมากที่เปิดสอนภาษาไทยสำหรับชาวต่างประเทศขึ้น เช่น มหาวิทยาลัย

* นักวิชาการสอบ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศรีนครินทร์วิโรฒ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. เป็นหน่วยงานที่เปิดสอบความรู้ภาษาไทยเทียบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สำหรับชาวต่างประเทศ มาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๖ เพื่อสนองนโยบายพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน

พุทธศักราช ๒๕๒๕ และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของชาวต่างประเทศที่จะมาเป็นครูสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนว่าจะต้องมีความรู้ภาษาไทย เทียบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และการสอบความรู้ภาษาไทยนี้ได้รับความสนใจจากชาวต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นทุกปี พิจารณาได้จากจำนวนผู้สมัครสอบและสอบได้ย้อนหลัง ๓ ปี ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๗ - ๒๕๔๙ ดังนี้

ปีการศึกษา	ผู้สมัครสอบ	ขาดสอบ	ผู้เข้าสอบ	สอบได้	คิดเป็นร้อยละ	สอบตก	คิดเป็นร้อยละ
๒๕๔๗	๒๔๗	๒๕	๒๒๒	๑๓๑	๕๙.๐๑	๙๑	๔๐.๙๙
๒๕๔๘	๒๔๘	๒๔	๒๒๔	๑๓๐	๗๕.๘๙	๙๔	๒๔.๑๑
๒๕๔๙	๒๕๔	๑๒	๒๔๒	๑๘๙	๗๘.๑๐	๕๓	๒๑.๙๐

การสอบดังกล่าวนี้ เป็นการสอบวัดและประเมินผลการเรียนรู้การใช้ภาษาไทยตามมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ช่วงชั้นที่ ๒ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖) โดยเน้นทักษะในการสื่อสารและรับสารทั้ง ๔ ทักษะ คือ การอ่าน การเขียน การฟังและการพูด แบ่งเป็นรายวิชาในการสอบ คือ การเขียนเรียงความ การเขียนไทย ความเข้าใจในการอ่าน และการอ่านออกเสียง-การพูด

การสอบเขียนเรียงความที่เป็นข้อสอบอัตนัยที่ผู้เข้าสอบทุกคนจะต้องเขียนเรียงความ ๑ เรื่อง ความยาวไม่น้อยกว่า ๓๐ บรรทัด โดยเลือกเขียนเรื่องที่มีความรู้และสามารถเขียนสื่อสารให้ผู้อ่านเข้าใจได้ดีที่สุดจากเรื่องต่างๆ ที่คณะกรรมการผู้สร้างแบบทดสอบกำหนดไว้ ๓ เรื่อง ส่วนการเขียนไทยเป็นการฟังและเขียนตาม ซึ่งค่อนข้างยาก เพราะชาวต่างประเทศจะแยกแยะความแตกต่างของการออกเสียงและความหมายของคำต่างๆ ได้น้อย เช่น คำว่า การ-กัน การ-งาน ทอ-ต่อ ฯลฯ

สำหรับความเข้าใจในการอ่าน เป็นการวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย เพื่อรับสารและสื่อสารชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยและพักอาศัยอยู่ในเมืองไทยจะเข้าใจบริบทและความหมายของคำ

ทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยใกล้เคียงกับคนไทย จะสามารถทำความเข้าใจได้แต่ถ้าไม่ได้ใช้ภาษาไทยอย่างต่อเนื่องจะทำคะแนนได้น้อยกว่า

วิชาการอ่านออกเสียงและการพูด ผู้สมัครสอบจะต้องอ่านข้อความที่กำหนดให้ แล้วสนทนาโต้ตอบกับกรรมการผู้สอบ เพื่อทดสอบว่าเข้าใจเรื่องที่อ่านหรือไม่ มีความสามารถในการพูดภาษาไทยระดับใด ประเด็นที่พูดคุยส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่าน เกณฑ์ในการตัดสินว่าเป็นผู้ที่สอบได้ คือ ๕๐% จากคะแนนเต็ม ๑๐๐ คะแนน สำหรับการสอบความรู้ภาษาไทย เทียบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ประจำปีการศึกษา ๒๕๔๙ ได้จัดสอบไปเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ มีข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครสอบ ดังนี้

ข้อมูลของผู้สมัครสอบความรู้ภาษาไทยเทียบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๕๙

๑. เพศ	ชาย							หญิง					
	๙๙							๑๕๕					
รวม ๒๕๔ คน													
๒. สัญชาติ ในประเทศไทย	ญี่ปุ่น	เกาหลี	จีน	อเมริกา	ไต้หวัน	สิงคโปร์	อังกฤษ	เยอรมัน	อิตาลี	เนเธอร์แลนด์	ฟินแลนด์	ออสเตรเลีย	มาเลเซีย
	๑๒๖	๔๕	๒๒	๑๙	๖	๕	๔	๓	๓	๓	๒	๒	๒
	ลาว	ไทย	อินเดีย	ไทย	อินเดีย	ไอร์แลนด์	ฮอลแลนด์	ฮ่องกง	รัสเซีย	สวีเดน	ศรีลังกา	เวียดนาม	
	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	-
รวม ๒๕๔ คน													
๓. อายุ	๑๘-๓๐ ปี			๓๑-๔๐ ปี		๔๑-๕๐ ปี		๕๑-๖๐ ปี		๖๐ ปีขึ้นไป			
	๙๗			๑๐๓		๔๕		๘		๑			
รวม ๒๕๔ คน ผู้สอบอายุน้อยที่สุด ๑๘ ปี ผู้สอบอายุมากที่สุด ๖๘ ปี													
๔. ภูมิลำเนา ในประเทศไทย	กรุงเทพมหานคร	เชียงใหม่	สมุทรปราการ	สมุทรสาคร	บุรีรัมย์	นนทบุรี	ลำปาง	ปทุมธานี	ขอนแก่น				
	๑๙๘	๒๖	๖	๖	๓	๒	๒	๒	๑				
	อุดรธานี	ชลบุรี	เชียงราย	นครราชสีมา	สุพรรณบุรี	มหาสารคาม	ภูเก็ต	ลำพูน	-				
	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	๑	-			
รวม ๒๕๔ คน													
๕. วิธีการสมัคร	สมัครด้วยตนเอง						สมัครทางไปรษณีย์						
	๑๙๑						๖๓						
รวม ๒๕๔ คน													

ชาวต่างประเทศที่มาสมัครสอบนั้น มีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างกัน บางคนก็ใช้เพื่อประกอบธุรกิจส่วนตัวหรือของธุรกิจของครอบครัวที่อยู่ในเมืองไทย บางคนสอบเพื่อทดสอบความสามารถของตนเอง บางคนก็นำไปใช้ในการดำรงชีพอยู่ในเมืองไทยและคนที่แต่งงานกับชายไทยหรือสาวไทย ต้องพยายามสอบให้ได้เพื่อการขอสัญชาติตามสามี จากการตรวจให้คะแนนในการสอบนั้น คณะกรรมการผู้ดำเนินการสอบทุกคนต่างมีเรื่องที่ประทับใจมากมาย เช่น ความสนใจที่เกี่ยวกับการสอบทุกเรื่องของผู้สมัครสอบถาม รวมทั้งความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับผลการสอบ และผู้เข้าสอบมักจะบอกกับคณะกรรมการเสมอว่า “ข้อสอบยากมากค่ะ” และที่น่าสนใจมากกว่าคือ ผู้ที่สอบไม่ได้ในปีที่ผ่านมาจะกลับมาสมัครสอบใหม่จนกว่าจะสอบได้ แม้จะพูดกับคณะกรรมการดำเนินการสอบว่า “ข้อสอบปีนี้น่ายากกว่าปีที่แล้วครับ” ก็ตาม

ผู้เข้าสอบบางคน มีมุมมองที่ตรงต่อคนไทยและเมืองไทย เช่น ส่วนใหญ่จะพูดว่า “ประเทศไทยนี้ดี เพราะคนไทยมีในหลวงดี และชาวไทยทุกคนรักในหลวง ดิฉันมาอยู่เมืองไทยก็อยากรักในหลวงเหมือนคนไทยและใส่เสื้อสีเหลืองเหมือนคนไทยด้วย” ส่วนชาวต่างประเทศชายบางคนแต่งงานกับสาวไทย เขาบอกกับเราว่า “ผมมีภรรยาเป็นคนไทย ผมรักเมืองไทย ผมอยากเรียนภาษาไทยและลูกของผม ผมก็จะให้เรียนภาษาไทยด้วย” ส่วนชาวต่างประเทศที่เป็นสุภาพสตรีจะพูดว่า “ดิฉันมาอยู่กับครอบครัวของสามี คุณย่า (แม่ของสามี) เป็นครูสอนภาษาไทยให้และไปเรียนที่โรงเรียนสอนภาษาไทยเพิ่มเติม ดิฉันอยากรู้ภาษาไทย อยากอยู่เมืองไทย คนไทยใจดีมาก” บางคนพูดถึงบ้านเมืองของเขากับประเทศไทยของเราและความคิดเห็นที่น่าสนใจเพิ่มเติม เช่น คนที่เป็นเกษตรกรน่าจะมียาขายได้มากกว่านี้ เพราะเป็นครอบครัวใหญ่มีรายจ่ายเยอะมาก การเกษตรต้องลงทุนมาก และในชนบทไม่มีน้ำในฤดูร้อน การศึกษาในประเทศไทยน่าจะเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ให้คนที่ไม่มีเงินได้เรียนเพื่อทำให้ชีวิตของเขามีคุณภาพที่ดีกว่าเดิม

ผู้สูงอายุในเมืองไทยมีจำนวนมากขึ้นและคนในชนบทเข้าใจเรื่องการศึกษาน้อย คนไทยควรรักษาประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงามไว้ และการจราจรในกรุงเทพฯ ใช้เวลามาก ฯลฯ

ในอนาคต การสอบความรู้ภาษาไทยเทียบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบนโยบายให้สำนักทดสอบทางการศึกษาพัฒนาการจัดสอบความรู้ภาษาไทยนี้เป็นการสอบวัดความรู้ระดับคุณภาพภาษาไทย มาตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๙ เพื่อให้มีมาตรฐานและเข้าสู่ความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรู้จากมหาวิทยาลัยต่างๆ เป็นที่ปรึกษาและเป็นคณะกรรมการของโครงการฯ คาดว่าการสอบวัดความรู้ระดับคุณภาพภาษาไทย สำหรับบุคคลทั่วไป จะดำเนินการได้ในเร็วๆ นี้ และคงจะได้รับความสนใจจากชาวต่างประเทศเหมือนที่ผ่านมา

ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติของคนไทย เป็นเครื่องมือสื่อสารของคนในชาติ และมีลักษณะเฉพาะที่ชาวต่างประเทศสนใจศึกษาเรียนรู้ภาษาไทย นับเป็นโอกาสอันดีที่จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และการเรียนการสอนภาษาไทยแก่ชาวต่างประเทศนั้นควรปลูกฝังวัฒนธรรมในการใช้ภาษาไทยด้วย เพราะเป็นการสะท้อนถึงสังคมไทยที่เป็นสังคมที่มีสัมมาคารวะ มีน้ำใจ มีความโอบอ้อมอารีเห็นอกเห็นใจ และเกรงใจกัน การใช้ภาษาที่สุภาพอ่อนน้อมนุ่มนวล เป็นวัฒนธรรมในการใช้ภาษาของไทยทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีเสน่ห์ สามารถปรับเข้ากับสังคมอื่นๆ และปรับเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

นิสัยรักการอ่านของนักเรียนอบรม กอศ. รุ่นที่ ๒๕

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

พ.ต.ท.หญิง วิไลลักษณ์ เตชะสุวรรณ*

ปัจจุบัน

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การติดต่อสื่อสารของสังคมโลกเป็นไปแบบไร้พรมแดน อารยประเทศต่างพัฒนาเทคโนโลยีและวิทยาการต่างๆ เพื่อแข่งขันให้ล้ำหน้าไปสู่อนาคต “ข้อมูลข่าวสาร” ที่รวดเร็วและแม่นยำ จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งถึงแม้จะเป็นสังคมเล็กๆ ของโลกแต่ก็จำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองเพื่อให้คนในสังคมสามารถรับรู้ข่าวสาร ติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโลก ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

และเทคโนโลยีที่พัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ภูมูแจสำคัญที่ไ้ไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ดังที่กล่าวมาแล้วก็คือ “การอ่าน”

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาและความฉลาด การอ่านทำให้ผู้อ่านรักการเรียนรู้ คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น รู้จักคิดวิเคราะห์ สรุป แยกแยะ (สุพรรณิ วราทร, ๒๕๓๘:๖๙) เช่นเดียวกับประชากรในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และประเทศอื่นๆ ในยุโรป รวมทั้งญี่ปุ่น คนในประเทศจะมีนิสัยรักการอ่าน

* อาจารย์ภาควิชาการอ่านนวยการ โรงเรียนนายร้อยตำรวจสามพราน จังหวัดนครปฐม

แต่เมื่อเราหันกลับมาดูประเทศไทยของเรา จะเห็นว่าคนไทยส่วนใหญ่ ยังอ่านหนังสือน้อยมาก การใช้เวลาว่างส่วนใหญ่จะหมดไปกับกิจกรรมประเภทดูหนัง ฟังเพลง หรือช้อปปิ้ง มากกว่าการอ่านหนังสือ ซึ่งจะมีเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น และจากสถิติการอ่านหนังสือของคนไทยที่สำรวจโดยกรมวิชาการเมื่อปี ๒๕๓๙ พบว่าคนไทยอ่านหนังสือโดยเฉลี่ยเพียง ๑๐ บรรทัดต่อปีต่อคน (กรมวิชาการ, ๒๕๓๙:๑) จึงน่าจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้ประเทศไทยพัฒนาไปอย่างช้าๆ เพราะคนไทยยังขาดนิสัยรักการอ่าน

ดังนั้น พฤติกรรมของคนไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่เป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป จึงควรให้ความสำคัญกับการอ่าน โดยอ่านให้มากขึ้น อ่านให้เป็นนิสัย เลือกอ่านสื่อที่เป็นประโยชน์ ตำราจึงเช่นเดียวกัน ถือเป็นข้าราชการ

ที่ทำหน้าที่ใกล้ชิดกับประชาชน เป็นผู้ดูแล พิทักษ์รักษาให้คนในสังคมอยู่กันอย่างสงบสุข และสามารถพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้ ดังนั้นตำรวจจึงจำเป็นต้องเป็นนักอ่านเพื่อแสวงหาความรู้ ทั้งในเรื่องของกฎหมาย การตัดสินใจและการตีความในคดีต่างๆ เพื่อช่วยเหลือประชาชน โดยเฉพาะประชาชนที่ด้อยโอกาส ไม่ให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ต้องได้รับโทษทัณฑ์

ผู้วิจัยในฐานะตำรวจคนหนึ่ง ที่เล็งเห็นความสำคัญของการอ่าน จึงได้ทำวิจัยเพื่อศึกษานิสัยรักการอ่านของนักเรียนอบรม กอส. รุ่นที่ ๒๕ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาให้นักเรียนอบรม กอส. มีนิสัยรักการอ่านต่อไป โดยได้ศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติของนักเรียนอบรม กอส. ทุกคน รวม ๙๔ คน เป็น

หญิง ๖๐ คน และชาย ๓๔ คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบปลายเปิด และแบบประเมินค่า สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว นิสัยในการเรียน แรงจูงใจในการอ่าน และนิสัยในการอ่าน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ เพื่อหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า นักเรียนอบรม กอส. รุ่นที่ ๒๕ ส่วนใหญ่มีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๐๓$, $S.D = ๐.๔๙$) โดยมีนิสัยในการอ่านดังนี้คือ เป็นคนชอบอ่านหนังสือหลากหลายประเภท และเมื่อมีเวลาว่างจะใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ เหตุผลที่อ่านหนังสือเพราะต้องการมีความรู้เพิ่มเติม อ่านหนังสือเพราะสนใจเนื้อหา และอ่าน

หนังสือเพื่อต้องการพักผ่อน โดยมีความเห็นว่าคนที่อ่านหนังสือมากจะเป็นคนฉลาดและรอบรู้ จะพบความสำเร็จในการเรียน และช่วยให้ชีวิตเจริญก้าวหน้าได้ดีกว่าคนที่ไม่อ่านหนังสือ ส่วนองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอบรม แตกต่างกันตามระดับคะแนนเฉลี่ยระดับชั้นที่สำเร็จการศึกษา อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ตามลำดับ กล่าวคือนักเรียนอบรมที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงจะอ่านหนังสือมากกว่านักเรียนอบรมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า สอดคล้องกับคำกล่าวของสุขุม เฉลยทรัพย์ (๒๕๓๑:๔๑) ที่ได้กล่าวไว้ว่านักเรียนที่มีระดับสติปัญญาดีจะอ่านหนังสือได้มากกว่านักเรียนที่มีสติปัญญาปานกลาง

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (๒๕๓๙). **การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน**. ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๓๘. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.

สุพรรณิ วราทร. (๒๕๓๙, มกราคม). **ข่าวหนังสือและการอ่าน**. วารสารบรรณารักษศาสตร์. ๑๕(๑) : ๖๙-๗๐.

สุขุม เฉลยทรัพย์. (๒๕๒๙). **การส่งเสริมการอ่าน**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์.

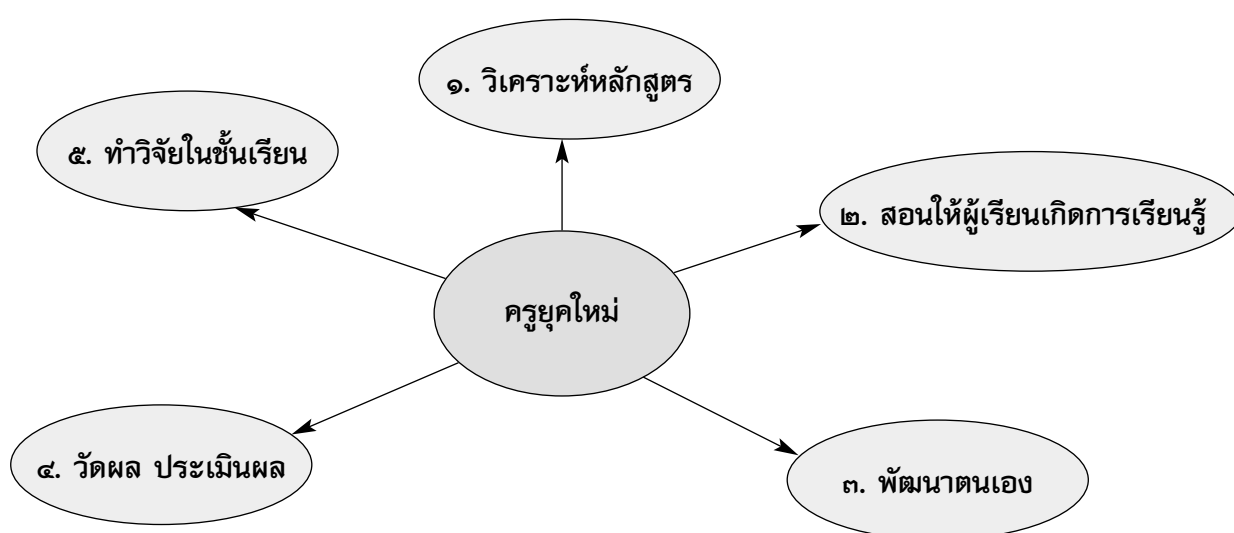

พศ.ดร.สุธิดา สุริยวงศ์*

ครู คือ บุคลากรทางการศึกษา ที่จะต้องอยู่กับผู้เรียนตลอดเวลา กระบวนการเรียนการสอนของครูจะต้องใช้กับเด็กนักเรียนทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เราจะทำให้เขามีความรู้ ความสามารถได้ โดยใช้หลักของเทเลอร์ คือ ครูที่ดี มีความตั้งใจพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีคุณภาพ มีความสามารถเหมาะสมกับเป็นครูยุคใหม่

ดร.พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้เขียนบทความเกี่ยวกับครูพันธุ์ใหม่ ไว้ว่าหลังจากมีการปฏิรูปการศึกษาตาม

พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดว่าระบบและกระบวนการผลิตพัฒนาครูจะต้องปรับเปลี่ยนการผลิตครูให้มีคุณภาพ และศักยภาพสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยออกแบบหลักสูตร “ครูห้าปี” เมื่อจบหลักสูตรจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สังคมในวงการศึกษาคาดหวังว่า ระบบใหม่ที่เกิดขึ้นนี้จะมาแก้วิกฤตศรัทธาในวิชาชีพครู มาเป็นอัศวินม้าขาวในการปฏิรูปการศึกษาได้ จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษารวบรวมแนวคิดจากการประชุมสัมมนา และบทความต่างๆ แล้ว พอจะสรุปลักษณะครูยุคใหม่ที่คาดหวังควรมีลักษณะดังแผนภาพนี้

* อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษาและอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

๑. การวิเคราะห์หลักสูตร

ครูต้องรู้และศึกษาเรื่องหลักสูตร ก็เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดระดับ และทิศทางของการศึกษาให้ครูดำเนินตามหลักสูตร หลักสูตรที่ดีจะระบุถึงความมุ่งหมายของการอบรมสั่งสอนว่าต้องการจะให้นักเรียนบรรลุจุดหมายปลายทางอะไร ตรงไหน มากน้อยเพียงใด

หลักสูตรเป็นเครื่องมือของครู เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ถูกต้อง เพราะหลักสูตรจะช่วยครูในการตอบคำถาม ๓ ข้อต่อไปนี้

๑. เราสอนวิชานี้เพื่อให้นักเรียนรู้อะไรบ้าง
๒. สอนเพื่อให้เด็กมีความสามารถ หรือสมรรถภาพอะไรบ้าง
๓. เพื่อให้นักเรียนรู้ และให้เกิดสมรรถภาพอย่างละเท่าไร

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ซึ่งแตกต่างไปจากหลักสูตรเดิมในสาระสำคัญที่ครูควรทราบ ดังนี้

๑. หลักสูตรที่กระทรวงกำหนดเป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบาย แต่หลากหลายด้านการปฏิบัติ
๒. กำหนดจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นภาพรวมของการศึกษา เป็นมาตรฐานการเรียนรู้
๓. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยจัดเพิ่มเติมจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่ม
๔. สถานศึกษา ต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนดในทุกชั้นให้เหมาะสมกับธรรมชาติ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน
๕. ครูต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งในแต่ละชั้นและแต่ละกลุ่มสาระการ

เรียนรู้อาจต้องกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากมาตรฐานการศึกษาที่หลักสูตรแกนกลางกำหนด ออกแบบการเรียนการสอน การกำหนดเวลาเรียน หรือจำนวนหน่วยกิต และรายละเอียดอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

๒. การสอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้

ครูต้องรู้เรื่องการสอน และสามารถที่จะสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามที่หลักสูตรกำหนด การสอนมุ่งให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อพัฒนาตนเองตามควรแก่วัย ครูจะต้องทราบว่าในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในช่วงหนึ่งๆ ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้อะไร และเกิดคุณลักษณะอะไร แล้วเลือกหาวิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมเด็กให้ลงมือทำไปสู่เป้าหมายนั้นๆ

สิ่งที่อาจใช้เป็นข้อคิดแก่ครูในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในปัจจุบันการเรียนการสอนเน้นกระบวนการวิเคราะห์ และการนำไปใช้ของผู้เรียน ครูจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีสอนของตนให้สอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษา โดยครูต้องจัดทำแบบการสอนมุ่งผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุขส่งผลให้มองเห็นลักษณะของการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของผู้เรียน (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, ๒๕๔๗:๑๔๐)

เป็นคนดี

- ดำรงชีวิตร่วมกับคนอื่นอย่างมีคุณภาพและเป็นสุข
- มีจิตใจและพฤติกรรมที่ดีงาม เป็นประชาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม

เป็นคนเก่ง

- มีความรู้ ไทย สากกล
- มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง
- มีความสามารถในการคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ
- มีทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

มีความสุข

- มีความสุข แข็งแรงทั้งร่างกาย จิตใจ
- มีความสุขในการเรียนรู้และการทำงาน
- มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง

รักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต รู้จักตนเอง แก้ปัญหาเป็น
กล้าแสดงออก

ส่งผลให้ได้
ลักษณะผู้เรียน
ที่พึงประสงค์

ลักษณะกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

- เป็นกระบวนการทางปัญญาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- เรียนรู้ด้วยความสุข เน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ
- บูรณาการสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจ ทันสมัย ตามสภาพจริง
- เน้นกระบวนการคิด และการเรียนรู้ร่วมกัน ภายใต้บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียน
เป็นสำคัญ ผู้สอนทุกคนควรจะได้ทำความเข้าใจให้
กระจ่างชัดในความหมายและลักษณะของการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
เพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

นอกจากนี้ครูควรมีการจัดการเรียนรู้ ครูยุคใหม่ จะต้องเป็นครูที่เปี่ยมล้นด้วยความรู้ ความสามารถ และความชำนาญ ที่จะถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนมี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่ง และ อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ในปัจจุบันครูจึงต้องนำ เอาองค์ความรู้ (Learning Organization) ต่างๆ มาจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

๑. จัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น

- มุมประสบการณ์ในห้องเรียน มุมรัก การอ่าน

ด้วยตนเอง

- ๓. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เรียน เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ หรือ อินเทอร์เน็ต

- ห้องสมุดมีชีวิต
- อุทยานความรู้นอกห้องสมุด
- ต้นไม้พูดได้
- สวนสมุนไพร
- แนะนำสื่อคอมพิวเตอร์ และสอนวิธีใช้
- แนะนำแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

๒. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ค้นพบองค์ความรู้

๔. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในองค์กร นำหลักการของการจัดการความรู้ (Knowledge Management) มาใช้ คือ โมเดลปลาหัว ซึ่งแบ่งการจัดการความรู้เป็น ๓ ส่วน ดังนี้

- ส่วนหัว เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ การกิจ และทิศทางสถานศึกษา
- ส่วนตัว หมายถึง การดำเนินกิจกรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูภายในกลุ่ม หรือในโรงเรียน
- ส่วนหาง หมายถึง คลังความรู้ ได้จากการตกผลึกความรู้ที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้แล้วเก็บในรูปแบบของตำรา เอกสาร หรือ ซีดี

๓. การพัฒนาตนเอง

ครูยุคใหม่จำเป็นที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงตนเองอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้ได้โดย

๑. สำรวจความต้องการ และความสนใจของตนเองเสมอ

๒. ประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองอย่างต่อเนื่อง

๓. เข้ารับการอบรม สัมมนา ดูงานทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านเทคนิคการสอน

๔. หาโอกาสที่จะสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพของตนให้เกิดขึ้น โดยการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไป

๕. มีการติดตามข่าวสารจากสื่อต่างๆ และนำเทคโนโลยีนวัตกรรมด้านการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาไปใช้ในการสอน

๖. พัฒนาตนเองในด้านอื่นๆ เช่น

- พัฒนาความรู้ ใฝ่หาความรู้ต่างๆ เพื่อให้รอบรู้ ไหวพริบดี มีความชำนาญพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน
- พัฒนาคุณธรรม ให้มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นตัวอย่างแก่เพื่อนครูและศิษย์
- พัฒนาอารมณ์ สร้างบรรยากาศในที่ทำงานให้สดชื่น แจ่มใส สนุกกับการทำงาน

๔. การวัดและประเมินผล

การสอบเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวัด เพื่อได้มาซึ่งจำนวนปริมาณที่จะนำไปสู่การประเมินค่า การสอบวัดและการประเมินค่า เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับครู เพื่อที่จะได้รู้ว่าสิ่งที่ครูสอนไปแล้ว นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์มากน้อยแค่ไหน เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด จัดอยู่ในระดับใด น่าพอใจหรือไม่ และรวมถึงการตอบคำถามอื่นๆ ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดการศึกษา เช่น หลักสูตร ตำราเรียน สื่อการเรียนการสอน วิธีสอน ฯลฯ ว่าเหมาะสมหรือไม่เพียงใดได้อีกด้วย

ผลการสอบเป็นคะแนน เป็นการวัดผลการตัดสินว่า ได้ หรือ ตก จึงเป็นการประเมิน การสอบที่จะสามารถตรวจวัดได้ถูกต้องแม่นยำ ขึ้นอยู่กับเครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัดซึ่งมีอยู่หลายอย่าง แต่ที่ครูคุ้นเคยมากที่สุดคือ แบบทดสอบ ครูจึงควรทราบถึงลักษณะแบบทดสอบที่ดี จึงจะสามารถสร้างข้อสอบและใช้ประโยชน์จากการสอบได้เต็มที่

๕. การวิจัย

การวิจัย เป็นการค้นหาความจริง จะเกิดขึ้นเมื่อเราสงสัย อยากรู้ว่าความจริงเป็นเช่นไรและการวิจัยเป็นอาวุธสำคัญในการปรับปรุงพัฒนา ครูสามารถนำผลจากการศึกษาวิจัยไปใช้เป็นแนวทางดำเนินงานได้ตลอดเวลา

การวิจัย มีหลายระดับ หลายชนิด และมีความยุ่งยากซับซ้อน แตกต่างกัน แต่ที่กล่าวถึงในที่นี้เป็นการศึกษาวิจัยที่ครูทุกคนสามารถทำได้ เพราะเป็นการคิดค้นหาคำตอบในสิ่งที่เราปฏิบัติหน้าที่อยู่ เช่น

- ข้อสอบที่ใช้สอบวัดเด็กกลุ่มนี้ ยาก หรือง่ายเกินไป
- คะแนนที่เด็กสอบได้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริงหรือไม่
- เนื้อหาในข้อสอบเรื่องใดนักเรียนทำผิดกันมาก
- สื่อการสอนประเภทใด นักเรียนชอบมากหรือชอบน้อย

กระบวนการวิจัย (Research) และการพัฒนา (Development) เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติควบคู่กันที่เรียกว่า **การวิจัย และพัฒนา หรือเรียกย่อๆ ว่า R&D** ครูคนใดที่มีความมุ่งมั่น ที่จะปรับปรุงพัฒนาสิ่งที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น ก็ต้องอาศัยการวิจัยเพื่อให้ทราบสิ่งที่ทำอยู่แล้วว่า บกพร่อง อะไรที่โหล่นเสียก่อน เมื่อทราบแล้ว จึงจะสามารถปรับปรุงแก้จุดบกพร่องได้ถูกต้อง หากครูที่จะปรับปรุง แก้ไข เพื่อพัฒนางาน ได้ทำบนพื้นฐานจากการวิจัยก็จะสามารถทำได้ถูกต้องตรงจุด แต่ครูที่อยากจะปรับปรุง และพัฒนางานเช่นกัน แต่ไม่ได้ทำบนพื้นฐานจากการวิจัยก็ย่อมขาดความแน่นอนว่าจะพัฒนาได้ถูกต้องตรงประเด็นหรือไม่ การวิจัยจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการปรับปรุงและพัฒนา

บทสรุป

เนื่องจากครูมีหน้าที่สำคัญ คือ การเป็นผู้ชี้แนะแนวทาง ด้วยการสั่งสอน ฝึกฝน อบรมให้ผู้เรียนได้เป็นคนเก่ง คนดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ครูยุคใหม่จึงจำเป็นต้องปฏิบัติการกิจให้ครบทั้ง ๕ ประการคือ ๑) **หลักสูตร** เพื่อจะสามารถรู้เป้าหมายว่าจะชักจูงให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ใด

มากนักน้อยเพียงใด ๒) **สอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้** นำผู้เรียนให้ถึงจุดหมายปลายทางโดยวิธีการสอนต่างๆ ใช้แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรให้คุ้มค่าและประหยัดที่สุด ๓) **พัฒนาตนเอง**ให้กระตือรือร้น ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมการสอน และใช้สื่อที่ทันสมัย ๔) **วัดผลประเมินผล** เพื่อตรวจวัดและประเมินว่าในแต่ละช่วงเวลาหนึ่งๆ ผู้เรียนงอกงามขึ้นจากเดิมเท่าใด บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ๕) **ทำวิจัยในชั้นเรียน** เพื่อทราบปัญหาและนำไปปรับปรุงแก้ไขกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนการสอนให้ดียิ่งๆ ขึ้น ครูยุคใหม่จึงเป็นครูที่ควรจรรู้ว่า “เก่ง ดี มีสุข” นั่นคืออะไร จะสอนอย่างไร จะวัดอย่างไร และแก้ไขปรับปรุงเช่นไร

บรรณานุกรม

พลสันต์ โพธิ์ศรีทอง ๑๐ **คุณลักษณะ “ครูพันธุ์ใหม่”** สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (อัสสำเนา), มปป.

มูลนิธิสดศรี - สฤษดิ์วงศ์ **“ครูยุคปฏิรูป”** สถาบันแห่งชาติเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้, กรุงเทพฯ: ๙: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๕๒.

ภาวิดา ฮาราศรีสุทธิ **การจัดและการพัฒนาองค์การทางการศึกษา**, กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง, ๒๕๕๗.

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ **การจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ**, กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๕.

เรียนรู้ ได้อย่างไร

ภิรมยา อินทรกำแหง*

มนุษย์สามารถเรียนรู้ภายใต้การทำงาน
ของสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา **สมองซีกซ้าย**ควบคุม
การเรียนรู้ในเชิงเหตุผลจึงต้องคิดวิเคราะห์อย่างมี
ระบบและมีขั้นตอนในการคำนวณ ในด้านวิทยาศาสตร์
ในการหาเหตุผลเชิงตรรกะ ตลอดจนความสามารถ
ในการใช้ภาษา ส่วน**สมองซีกขวา**ควบคุมการเรียนรู้
ในลักษณะตรงข้ามกับสมองซีกซ้าย คือ เป็นการ
ตอบสนองการรับรู้ทางจิตใจและอารมณ์ การเรียนรู้
เกิดขึ้นในลักษณะของการคิดอย่างสร้างสรรค์ อย่าง
มีจินตนาการ มีความสุนทรีย์ทางอารมณ์ เป็นต้น จาก

การที่มนุษย์มีสมองเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ สมอง
ของมนุษย์จึงนำไปสู่กระบวนการทางปัญญา ที่จะต้อง
ได้รับการฝึกฝนจากการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและ
นอกห้องเรียนเป็นประการสำคัญ

ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
จากกระบวนการทางสติปัญญา ต้องมีกระบวนการใช้
ความคิด เพื่อสร้างความเข้าใจในความหมายของ
สิ่งต่างๆ ส่งผลต่อสติปัญญาภายในบุคคล และส่งผล

* นักวิชาการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑

ต่อพฤติกรรมเดิมสู่พฤติกรรมใหม่หลังจากที่ได้เรียนรู้ หรือได้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ที่ได้รับจากครู หรือผู้เกี่ยวข้อง หรือสิ่งแวดล้อมที่เป็นบริบทรอบตัว นอกจากนี้การเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต ตามแนวคิดของ Benjamin Bloom ถือว่ามนุษย์มีการ เรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย จึงมีคำกล่าวที่ว่าไม่มีใคร ที่จะแก่เกินเรียน เพราะการเรียนรู้เกิดขึ้นทุกขณะที่เราดำเนินชีวิต และการเรียนรู้จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลที่เรียนรู้ในสิ่งนั้นๆ อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

การคิดกับการเรียนรู้

เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่า กฎหมายทางการศึกษาหรือเรียกอย่างเป็นทางการว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ฉบับแก้ไขปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ให้ความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา คือต้องการให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด ในมาตรา ๒๔ กำหนดไว้ว่า (๒) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ เเชิ

สถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา ดังนั้นการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ ทั้งระดับการคิดพื้นฐาน (คิดได้เพียงระดับการจำ การเข้าใจเบื้องต้น) จนถึงการคิดระดับสูง (คิดได้ระดับวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจารณญาณ และสร้างสรรค์) จึงเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้

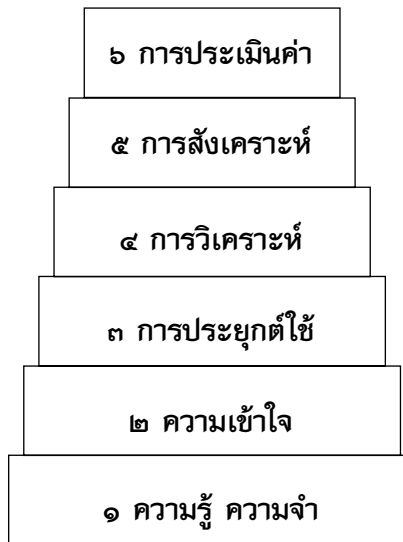
พัฒนาการในการเรียนรู้

การเรียนรู้จะนำไปสู่สติปัญญาได้ มีความเชื่อที่ว่า **ผู้มีสติปัญญารู้ว่าจะคิด และเรียนรู้อย่างไร และผู้ที่มีความคิด และมีความสามารถในการเรียนรู้ ก็รู้ว่าจะใช้สติปัญญาอย่างไร** ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมาทำความเข้าใจถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ โดยนักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้ศึกษาพฤติกรรมของการเรียนรู้ ในระบบโรงเรียนไว้เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ให้แก่นักเรียน นักศึกษาไว้ ๓ ลักษณะใหญ่ ซึ่งเป็นธรรมชาติของการเรียนรู้ อย่างมีลำดับประกอบด้วย (ดร.ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล : ๒๕๔๗)

๑. การเรียนรู้เพื่อพัฒนา

การคิด การจำเนื้อหาสาระ
ความรู้จากสาระต่างๆ
มีลำดับของความสามารถ
ในการเรียนรู้ของมนุษย์
ออกเป็น ๖ ลำดับ ที่เกิด
ขึ้นภายในใจ ได้แก่ การพัฒนา
ด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วย

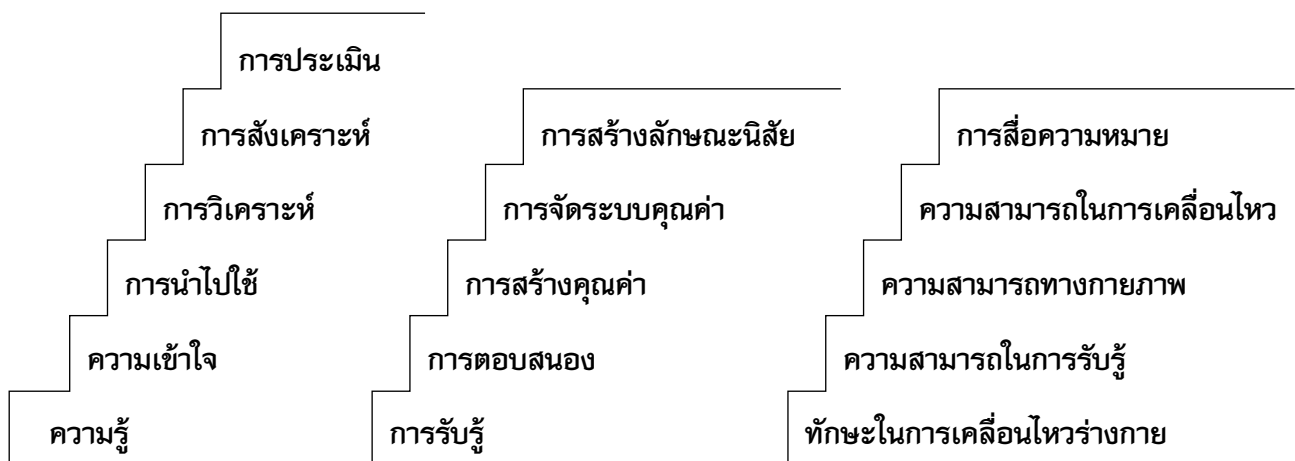
๒. การเรียนรู้เพื่อการปลูกฝัง

ความรู้สึกร อารมณ์ จิตใจ
ให้มีเจตคติ ค่านิยมที่ดีงาม
มีลำดับขั้นตอนของ
ความสามารถในการเรียนรู้
ออกเป็น ๕ ลำดับ ที่เกิดขึ้นภายใน
จิตใจ ประกอบด้วย

๓. การเรียนรู้เพื่อพัฒนา

ทักษะในการแสดงออก
ทางพฤติกรรม การกระทำ
ให้ปรากฏออกมาทางกาย
ที่เกิดขึ้นภายนอก

จากการศึกษาของบลูมและคณะได้แบ่งพฤติกรรม
การเรียนรู้เป็น ๓ ด้าน แต่ในทางปฏิบัติที่แท้จริงแล้ว
การเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย
และด้านทักษะพิสัย ไม่ได้แยกจากกันอย่างสิ้นเชิง
แต่การเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน มีการทำงานที่เกี่ยวข้อง

เชื่อมโยงและสัมพันธ์กัน เช่น การวิเคราะห์ ในด้าน
พุทธิพิสัย อาจเกิดขึ้นก่อนการประยุกต์ใช้ หรืออาจ
จะเกิดการจัดระบบตามมาในด้านจิตพิสัยก็ได้ รวมทั้ง
อาจจะเกิดสลับกันในแต่ละขั้นก็ได้ เป็นต้น

หลังจากได้ทราบถึงลำดับขั้นของการเรียนรู้ที่มีพัฒนาการเป็นลำดับไล่ขึ้นไปในขั้นบันไดแต่ละขั้นตามที่กล่าวแล้ว สำหรับการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนจะต้องขึ้นกับรูปแบบการสอนและเทคนิคการสอนที่มีคุณภาพของคุณครูมืออาชีพ ได้แก่ การเรียนการสอนที่มีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ตามความแตกต่างของผู้เรียน การฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริงเพื่อการประยุกต์ความรู้ให้สอดคล้องกับประสบการณ์จริง การฝึกปฏิบัติเพื่อนำความรู้ไปผสมผสานกับการปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลำดับขั้นการเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ของแต่ละคน ในทางการศึกษามีความมุ่งหวังให้การเรียนรู้สามารถบรรลุถึงลำดับขั้นสุดท้ายของด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย นั่นหมายถึงความสำเร็จในการผลิตนักเรียน/นักศึกษาออกมาให้เป็นคนเก่งทั้งในด้าน IQ คือรับรู้สาระ เนื้อหาต่างๆ สามารถจำ คิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ จนกระทั่งประยุกต์เพื่อสร้างองค์ความรู้ในเชิงวิชาการได้ และเป็นคนเก่งในด้าน EQ คือสามารถฝึกนิสัย ที่ได้รับการปลูกฝังด้านอารมณ์และจิตใจจนสามารถจัดระบบความคิดให้เห็นคุณค่าที่เลือกยึดถือว่าควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ จนเกิดเป็นคุณลักษณะนิสัย เกิดบุคลิกภาพที่แสดงออกมาทางกายด้วยท่วงท่า อากักรมณ์เหมาะสมเป็นที่ยอมรับหรือพึงประสงค์ของสังคม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มีผลการศึกษาที่แสดงลำดับความสามารถในการเข้าถึงการเรียนรู้ และความสามารถที่คุณครูสามารถจัดการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากนักน้อยเพียงไรนั้น มีดังนี้

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพียง ๒๐% ถ้าเรียนรู้จากเพียงได้อ่าน (Read)

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพียง ๓๐% ถ้าเรียนรู้จากเพียงได้ยิน/ฟัง (Hear)

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพียง ๔๐% ถ้าเรียนรู้จากได้เห็น (See)

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพียง ๕๐% ถ้าเรียนรู้จากได้พูด (Say)

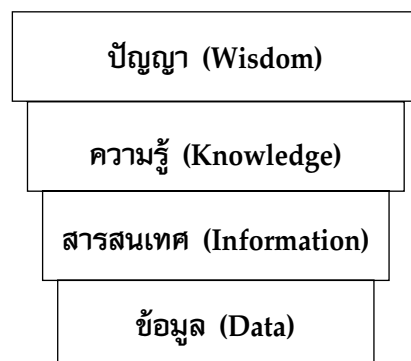
ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพียง ๖๐% ถ้าเรียนรู้จากได้ปฏิบัติ (Do)

ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เพียง ๙๐% ถ้าเรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย (Read/Hear/See/Say/Do)

พัฒนาการของความรู้

หลังจากการเรียนรู้ การก่อรูปของความรู้ในตัวผู้เรียนแต่ละคน นั้น ก็มีลำดับขั้นเช่นกัน ถ้าจะถามว่า อะไรเอ่ย “ยิ่งใช้ยิ่งมีเพิ่มขึ้น?” ก็ ความรู้ ยิ่งใช้ยิ่งจะบอกให้....

ยิ่งเรียน ยิ่งอ่าน ยิ่งแสวงหา (ความรู้) คนเราก็จะรู้มาก แต่คนเรามีความรู้ได้ในระดับใด รู้ลึก

หรือรู้ตื่นๆ นั้น สำคัญกว่า สังคมไทย อยากได้คนมี ปัญญามากกว่าคนที่มีความรู้ท่วมหัว แต่เอาตัวไม่รอด เพราะติโจทย์ ติปัญหาที่พบ ที่เผชิญ ทั้งอาจจะรู้เท่า ถึงการณ์ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ไม่แตก ฉะนั้น การ เรียนที่จะให้เกิดความรู้ที่แตกฉานได้มีการศึกษาไว้ว่า พัฒนาการของความรู้มีลำดับขั้นกันมา เริ่มจากข้อมูล หมายถึงข้อเท็จจริง ที่เป็นข้อมูลดิบ ไม่สามารถนำไปสู่ การตัดสินใจใดๆ ได้ สารสนเทศ หมายถึงข้อมูลที่นำ มาวิเคราะห์สามารถขึ้นนำไปสู่การตัดสินใจได้ ความรู้ หมายถึงเนื้อหา สารที่เป็นหลักการ กฎเกณฑ์ หรือ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และ ปัญหา นั้น เป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่มากกว่าความรู้ พระพุทธเจ้า

ของเราได้เริ่มเรียนรู้ จนกระทั่งตรัสรู้ได้ นั่นคือ ปัญญาอันหมายถึงความรู้ที่แตกฉานที่ได้มาจากการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ไตรตรอง จนกระทั่งตกผลึก เป็นความจริงที่ยิ่งใหญ่.... อย่างไรก็ตาม ความรู้ไม่ว่า จะระดับใด โดยเฉพาะระดับเกิดปัญญา จะเกิดขึ้นได้ อย่างแน่นอน ถ้าเราทุกคนเรียนรู้เป็น แต่เราจะเรียนรู้ อย่างไรที่ไม่เข้าลักษณะความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด ซึ่งก็ได้นำเสนอไว้แล้วข้างต้น จึงขอให้ทุกฝ่ายช่วยกัน ให้เกิดการเรียนรู้ทั้งที่เกิดในห้องเรียน ในสังคมที่กำลัง เป็นสังคมฐานความรู้ เพื่อจะได้ทั้งคนเก่ง และคนดี ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ต่อไป

การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ใช้

ภาษาชาวไทท้องถิ่น

อูตยา อัลอิสรียะ*

สาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และใช้ภาษายาวีท้องถิ่นเป็นภาษาหลักในการติดต่อสื่อสาร ทำให้ทักษะการพูดภาษาไทยของนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามไม่ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นกับนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่นับถือศาสนาอิสลาม และประมาณร้อยละ ๘๐ ของนักเรียน จะใช้ภาษายาวีในการสื่อสารกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง ทำให้เกิดปัญหาการพูดภาษาไทยไม่ชัดเจน ไม่เข้าใจความหมาย

ของคำในภาษาไทย และส่งผลต่อการฟัง อ่านและเขียนตามไปด้วย

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีแนวทางในการจัดการศึกษาโดยได้บูรณาการในสาขาปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการศึกษา และสังคมวิทยา ดังนี้

ผู้บริหารหรือผู้นำ

ผู้บริหารโรงเรียนนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำโรงเรียนสู่ความสำเร็จ ผู้นำต้องมโนนโยบายและวิสัยทัศน์ที่เน้นการเรียนรู้เป็นหลัก ต้องขจัดสภาวะที่สร้าง

* ครูโรงเรียนบ้านกลางา อ.ยะหริ่ง จ.ปัตตานี

ความกดดันแก่นักเรียน รวมทั้งผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และชุมชนควรร่วมมือสร้างสรรค์พัฒนานักเรียนอย่าง มุ่งมั่นตั้งใจ ซึ่งความมุ่งมั่นเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ ทั้งปวง ขณะเดียวกันหลักแห่งความไว้วางใจ จะช่วย เสริมสร้างบรรยากาศในการทำงานแบบมิตรภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และเกิดการ ยอมรับซึ่งกันและกัน การบริหารและการจัดการด้วย ความรักและผูกพัน ช่วยมัดใจผู้ร่วมงานและนักเรียน ให้มีความสุขอีกทั้งสามารถกระตุ้นศักยภาพของ บุคลากรออกมาพัฒนาสร้างสรรค์งานอย่างเต็มความ สามารถ อีกประการหนึ่งคือ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ นับว่ามีความสำคัญต่อหน่วยงานยุคใหม่ ซึ่งจะพัฒนาหน่วยงานไปสู่ความแปลกใหม่ ทันสมัย ทำให้เกิดบรรยากาศที่มีชีวิตชีวาและสร้างความเจริญ ก้าวหน้าแก่หน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของอัลเบิร์ต ไอสไตน์ที่ว่า “จินตนาการ สำคัญกว่าความรู้” บุคลากรทุกคนต้องใช้ความคิด จินตนาการสร้างสรรค์ผลงาน โดยที่ผู้นำเป็นผู้ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้ใช้ความคิด พัฒนาความคิดโดยใช้ เทคนิควิธีการที่หลากหลาย อาทิเช่น การยอมรับ ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง ตลอดจนครูและนักเรียนในการพัฒนา สถานศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม ของชุมชน พิธีการทางศาสนาและการใช้ภูมิปัญญา ท้องถิ่น

สำหรับหลักการบริหารในหน่วยงานนั้น ควร อาศัยแนวความคิดและหลัก**ทฤษฎีความขัดแย้ง** โดย ยึดหลักว่า โรงเรียนประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ หลายงาน อาทิเช่น งานวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานงบประมาณ งานบุคลากร เป็นต้น และในโรงเรียน มีบุคลากรที่ มากมาย หลากหลายและบุคคลเหล่านั้นต่างก็ต้องการ แสดงผลงานของตนเองอย่างสุดความสามารถและ ให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหาร โดยใช้ทฤษฎี ความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลหลายฝ่ายสร้าง มาตรฐานของตนเอง เพื่อแข่งขันกันในกระบวนการ

จัดการศึกษา ส่งผลให้ระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น

ผู้บริหารที่ดีและเป็นที่รักนับถือของลูกน้อง นั้น ต้องยึดหลักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ควรยึดหลัก ว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่ใหญ่ที่สุดในโรงเรียน จะต้อง ยอมรับความคิดเห็นของครู ผู้ปกครอง แม้กระทั่ง นักเรียน โดยเฉพาะการยอมรับหลักสูตรบูรณาการ ภาษาท้องถิ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในบริบทสามจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ในส่วน**ทฤษฎีการเสริมแรง**ก็เป็นส่วน สำคัญที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขและเต็มใจ ในการทำงาน เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ก็ควรกล่าวยกย่อง ชมเชย หรืออาจให้ความดีความชอบเป็นรางวัลเพื่อให้ ครูที่ตั้งใจทำงานเหล่านั้น มีพลังในการสร้างสรรค์ผล งานที่มีประสิทธิภาพต่อไป

หลักสูตร

หลักสูตรถือเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์ คุณภาพชีวิตของนักเรียน ดังนั้นหลักสูตรโรงเรียนจะ ต้องยืดหยุ่นไม่เน้นเนื้อหาสาระจนแน่นเกินไป โดยเปิด โอกาสให้นักเรียนได้สร้างสรรค์ ค้นคว้าหรือสร้างองค์ ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งในการพัฒนานักเรียนนั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความรู้ ความ สามารถ รวมทั้งศักยภาพของนักเรียน และช่วยกัน วางกรอบทิศทางให้เป็นไปตามความถนัด ความสนใจ ของนักเรียน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวก็คือครูและ ผู้ปกครอง ที่ต้องดูแลติดตามการพัฒนาอย่างใกล้ชิด เพื่อปลูกฝังและสร้างสรรค์นักเรียนไปในทางที่ถูกต้อง สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และความ สนใจของนักเรียน ที่สำคัญหลักสูตรที่วางไว้จะมีส่วน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการยอมรับนับถือตนเอง และ นำคุณค่าศักดิ์ศรีในตนเองซึ่งเปรียบประดุจขุมทรัพย์ ในตนมาก่อรูปเป็นแนวความคิดต่างๆ ซึ่งจะนำมาใช้ ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม หลักสูตรนั้นจะ ต้องเปิดกว้างและรองรับกับนักเรียนแต่ละคนและ

ควรเชื่อมโยงกับชุมชนและสังคม สามารถเปิดกว้างให้กับชุมชนมาแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์กับบ้านและชุมชนอย่างใกล้ชิด โดยที่ชุมชน ผู้ปกครอง และครูมีส่วนร่วมกำหนดหลักสูตรร่วมกัน

จากที่กล่าวมานั้น หลักสูตรควรจะเน้นการนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง ไม่เน้นในเนื้อหามากนัก ซึ่งในการกำหนด**หลักสูตรควรใช้หลักปรัชญาพัฒนาการนิยม (Progressivism)** เพราะมีความเชื่อว่านักเรียนเรียนรู้ได้โดยอาศัยประสบการณ์และการกระทำจริงๆ ไม่เน้นเนื้อหาวิชา แต่มุ่งการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เน้นการปฏิบัติจริง การฝึกแก้ปัญหา เน้นความรับผิดชอบ ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ สำหรับตารางสอนอาจมีการยืดหยุ่นเนื้อหาวิชาที่สอนนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ โดยเฉพาะในสาระวิชาการงานอาชีพ ซึ่งนักเรียนจะต้องนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง สาระภาษาไทยที่นักเรียนต้องใช้ในการสื่อสารกับบุคคลทั่วไปในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่นักเรียนจะต้องนำหลักวิชาต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต รวมไปถึงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนนั้นๆ อีกด้วย

การจัดหลักสูตรกลุ่มสาระภาษาไทย ควรเป็นแบบบูรณาการกับภาษาถิ่น โดยอาจมีสาระเพิ่มเติม

เกี่ยวกับภาษายาวี-ไทย ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงสองภาษาเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น นักเรียนจะรู้จักคำและประโยคต่างๆ ในภาษายาวีและภาษาไทย ซึ่งหลักสูตรแบบบูรณาการนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถสื่อสารได้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนสอดคล้องกับ**แนวคิดทางจิตวิทยาของเพียเจต์ (Piaget)** เพราะเป็นการจัดประสบการณ์อย่างเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของนักเรียน โดยเริ่มสอนจากสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคย หรือมีประสบการณ์มาก่อน (ภาษายาวี) และจะนำเสนอสิ่งใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเก่า นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ**ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมายของเดวิด ออซูเบล (David Ausubel)** ซึ่งใช้ความคิดรวบยอด (เกี่ยวกับเรื่องภาษา) ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นอีกสาระหนึ่งซึ่งมีความสำคัญ ซึ่งจากการสำรวจหนังสือในกลุ่มสาระดังกล่าวตามท้องตลาด พบว่าขอบเขตของวิชาศาสนาส่วนใหญ่จะเป็นศาสนาพุทธ แต่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ นักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดหลักสูตรเนื้อหาวิชาอิสลามศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยจรรโลงจิตใจให้บุคคลเป็นคนดี มีจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และอยู่ในพื้นฐานหลักธรรมทางศาสนาที่นักเรียนนับถือ โดยผ่านกระบวนการขัดเกลา

ทางสังคม เป็นการปลูกฝังวินัยขั้นพื้นฐานต่างๆ ปลูกฝังความมุ่งมั่นของชีวิต ปลูกฝังบทบาททางสังคมในฐานะนักเรียนและลูก ปลูกฝังทักษะทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเชื่อมโยงไปถึงการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) และความฉลาดทางศีลธรรม (MQ) ของนักเรียนให้สูงขึ้น

หลักสูตรท้องถิ่น เป็นสิ่งสำคัญสำหรับโรงเรียนที่อยู่ในชนบท เพราะเป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์และบูรณาการทางการสอน ให้นักเรียนได้มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการฝึกทักษะการปฏิบัติในสิ่งที่มีชื่อเสียงในชุมชน หลักสูตรท้องถิ่นนั้นต้องสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ซึ่งสามารถนำมาจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและเทคโนโลยี หรือ สาระเพิ่มเติมก็ได้

นอกจากนี้สิ่งที่พัฒนานักเรียนเพิ่มเติมนอกเหนือจากสาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การจัดตั้งชมรม ซึ่งจะอาศัย**ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม** (Social interaction) เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยชมรมจะเป็นเครื่องมือส่งเสริมความรู้ ความคิดและพฤติกรรมของนักเรียนไปในทิศทางที่พึงประสงค์ อาทิเช่น การจัดตั้งชมรมมุสลิม ชมรมรักษ์ท้องถิ่น และชมรมภาษาอารบิก-ไทย เป็นต้น

ครู

ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญอย่างยิ่งในการถ่ายทอดสิ่งต่างๆ เช่น ความรู้ ภาษา ทักษะทางอาชีพ คุณธรรม จริยธรรม ซึ่งในการจัดการเรียนรู้สำหรับชุมชนที่นักเรียนใช้ภาษาอารบิกท้องถิ่นเป็นภาษาหลักนั้น ครูไม่ควรพูดภาษาอารบิกกับนักเรียน (ยกเว้นกรณีที่เป็นการบูรณาการทางภาษา) ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร โดยจะส่งผลให้นักเรียนสามารถสื่อสาร อ่าน เขียน ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ขณะที่สอนนั้นถ้านักเรียนพูดภาษาไทยชัดเจน ถูกหลักทางภาษา พูดจาไพเราะ มีหางเสียง ครูอาจใช้**กฎแห่งการเสริมแรงของสกินเนอร์ (Skinner)** โดยควรเสริมแรงทุกครั้งที่นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น การกล่าวชมเชย การปรบมือ การให้กำลังใจ การให้ของขวัญรางวัล เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยจูงใจให้นักเรียนหันมาพูดภาษาไทยมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม เมื่อนักเรียนพูดภาษาอารบิกท้องถิ่นในชั้นเรียน ครูควรลงโทษนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติดี เช่น การให้นักเรียนคิดคำที่ตนเองพูดภาษาอารบิกเป็นคำภาษาไทยลงในสมุด ให้แต่งประโยค คำเหล่านั้นเป็นภาษาไทย เป็นต้น ซึ่งการลงโทษดังกล่าวจะเป็นผลพลอยได้ทางด้านทักษะการใช้ภาษาไทยอีกทางหนึ่ง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Inter-individual differences) โดยครูต้องคำนึงอยู่เสมอว่า “นักเรียนแต่ละคนไม่เหมือนกัน” ฉะนั้นในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูต้องทำความรู้จักกับนักเรียนและศึกษาเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้ทราบถึงภูมิหลัง ประวัติความเป็นมาของนักเรียนแต่ละคน เช่น การที่นักเรียนคนหนึ่งขาดเรียนบ่อยๆ ถ้าครูได้ทำความรู้จักกับนักเรียนให้ดี ก็จะมีพบว่า นักเรียนคนนั้นกำพร้าพ่อ แม่ ต้องดูแลปู่ ย่าที่ป่วยหนัก จากกรณีนี้ครูอาจเสนอขอทุนการศึกษาให้กับนักเรียนเพื่อให้ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

นวัตกรรม

นวัตกรรม นับว่ามีบทบาทสำคัญในการเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมและประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือผลที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ครูควรนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเน้นการวิจัยเป็นสำคัญ (Research-Based Management) โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องใช้การวิจัยในการประเมินผลนักเรียน พัฒนา

ความก้าวหน้าด้านผลสัมฤทธิ์และทักษะกระบวนการต่างๆ นวัตกรรมควรเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับท้องถิ่น

ตัวอย่างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับท้องถิ่น

ผู้เขียนได้คิดค้นนวัตกรรมโดยได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับเพลงสองภาษาขึ้น เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่ทราบชื่อสีเป็นภาษายาวีท้องถิ่นแต่ไม่ทราบชื่อสีเป็นภาษาไทย ดังนี้

เพลง สีจ๊ะ

แต่งโดย : จุติยา อัลอิตรีสี

จะแม่เรานั้นคือสีแดง

จะกุนีนนั้นคือสีเหลือง

จะอีจานั้นคือสีเขียว

จะอีแต่นั้นคือสีดำ

แม่เรามุดคือสีชมพู

จะสีมานั้นคือสีส้ม

บิรูลาเงินนั้นคือสีฟ้า

สีเทานั้นคือกลาบู

จะกาบูคือสีน้ำตาล

จะปูเตะนั้นคือสีขาว

สีน้ำเงินนั้นคือบิรู

จะยาเบะนั้นคือสีม่วง

ครบทุกสีนักเรียนเข้าใจ

อยู่ในเนื้อแต่งโมนันไ

สีเรียงๆ อยู่ในกล้วยไข่

ใบเรียวยๆ สีของใบไม้

อาแมหรือถ่านก่อนลูกเป็นไฟ

ดอกไม้ที่อยู่ในกระถางส่วนใหญ่

รสหวานไม่ขมคือส้มไข่ไหม

ลองมองท้องฟ้าอันแสนกว้างใหญ่

น้ำบูดูสีเทาทานไหม

บนพื้นบ้านนั้นทำด้วยไม้

กระดาดและกาบสีขาวผ่องใส

ที่เธอสวมอยู่กระโปรงนักเรียนไข่ไหม

อุงุ่นเป็นพวงคล้ายสีม่วงไ

ร้องเพลงก็ได้สุขใจจริงเอย

หมายเหตุ : - คำที่เน้นตัวหนา คือ ชื่อสีภาษายาวีท้องถิ่น

- คำว่า “จ๊ะ” เป็นภาษายาวีท้องถิ่น แปลว่า สี

นวัตกรรมดังกล่าว ใช้หลักแนวคิดของปรัชญาอัตตะภาวะนิยม (Existentialism) ซึ่งผู้เขียนได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในสองประเด็น คือ

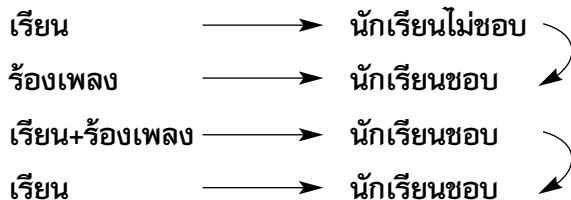
๑. นักเรียนไม่รู้จักชื่อภาษาไทย
 ๒. นักเรียนชอบการร้องเพลงเป็นอย่างมาก
- ผู้เขียนจึงคิดนวัตกรรมโดยการแต่งเพลงสอง

ภาษาขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของนักเรียน
นอกจากนี้ ยังเป็นการนำทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้ ดังนี้

- ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบ
คลาสสิกของวัตสัน (Watson) โดยนำมาปรับพฤติกรรม
ที่ไม่พึงประสงค์ในการเรียน คือ

นักเรียนไม่ชอบเรียน

- ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย

ของ ออซูเบล (Ausubel) ซึ่งการเรียนรู้ที่ดี คือการ
เรียนรู้ที่มีความหมายและจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคล
สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ (ภาษาไทย) กับสิ่งเดิม
(ภาษายาวี) ที่มีอยู่

- ทฤษฎีการเรียนรู้ของโรเจอร์ส (Rogers)

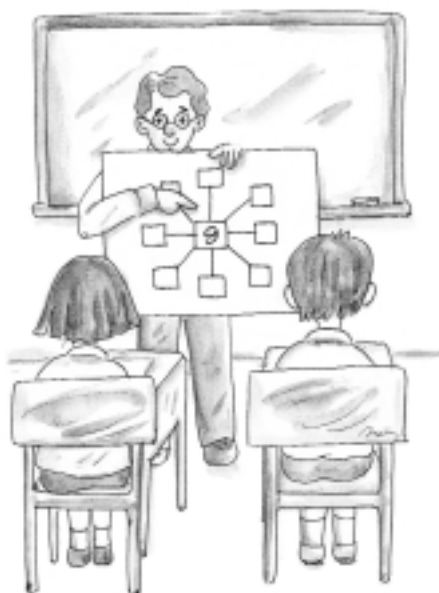
ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง เมื่ออยู่ในสภาพที่
ผ่อนคลาย และเป็นอิสระ บรรยากาศการเรียนที่
ผ่อนคลายและเอื้อต่อการเรียนรู้ (การร้องเพลง) จะ
ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

นอกจากนี้ วัตรกรรมดังกล่าวที่ยกตัวอย่าง
ข้างต้นแล้ว ผู้สอนควรปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน
รวมทั้งชุมชน และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การ
จัดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
นักเรียน จะเป็นสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี
นักเรียนได้เห็นสิ่งที่จริง สถานการณ์จริง เห็นสิ่งที่
เป็นรูปธรรม สามารถเชื่อมโยงความรู้เหล่านั้นและ
นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต ซึ่ง
จะส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองเพื่อให้เกิด
การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่อไป

อำนวยการจัดทำ*

ครูผู้สอนควรทราบเนื้อหาคณิตศาสตร์พื้นฐาน ซึ่งได้แก่

๑. จำนวนและการดำเนินการ
๒. การวัด
๓. เรขาคณิต
๔. พีชคณิต
๕. การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น
๖. ทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์

การจัดกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เน้นด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผู้สอนจะต้องจัดการเรียนรู้ด้านเนื้อหาให้สัมพันธ์กับทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ คือ ให้นักเรียนมีความสามารถดังนี้

* ศึกษาเพิ่มเติม (หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต ๑

๑. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
๒. มีความสามารถในการให้เหตุผล
๓. มีความสามารถในการสื่อสาร การสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ
๔. มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ทางคณิตศาสตร์
๕. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เมื่อครูผู้สอนทราบดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังไม่เพียงพอ จะต้องทราบความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและนักเรียน ซึ่งจะเสนอให้ครูผู้สอนได้เห็นรูปแบบการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

เมื่อครูผู้สอนมีความเข้าใจความสัมพันธ์ดังที่กล่าวมาแล้ว จำเป็นต้องพิจารณากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสอนนักเรียน จึงขอเสนอเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

๑. นักเรียนต้องเป็นผู้กระทำ มีส่วนร่วมในกิจกรรม
๒. นักเรียนเข้าใจว่าตนกำลังเรียนอะไร
๓. ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล
๔. นักเรียนได้รับการเสริมแรง เห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน
๕. นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายในการสรุป และจำแนกความรู้ที่ได้รับ
๖. กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย

๗. มีการกระทำซ้ำๆ อย่างสม่ำเสมอ

๘. การถ่ายโยงการเรียนรู้ มีการนำเสนอสถานการณ์การเรียนรู้ที่คล้ายๆ กัน

จะเห็นว่าทั้ง ๘ ประการ ก็คือลีลาการสอนของครูผู้สอนที่จะต้องพยายามให้เกิดในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนนั่นเอง

จากที่กล่าวมา จะเห็นว่าการกล่าวถึงการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ซึ่งสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญยิ่งมีจะนั้น นักเรียนจะเบื่อในการเรียนรู้ ถ้าลีลาการเรียนรู้ไม่มีความหลากหลาย และได้รับการเรียนรู้แบบเดิมๆ และขาดสื่อที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจและเข้าใจ และไม่กระตุ้นการคิด เช่น

นักเรียนเคยเรียนในลักษณะ

$$\begin{array}{rcl} ๑ + ๘ & = & \square \\ ๕ + ๔ & = & \square \end{array}$$

เรามาเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ใหม่ เช่น

วิธีที่ ๑ อะไรบวกกันได้ ๕ บ้าง

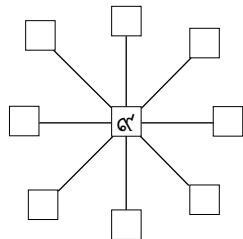
นักเรียนจะเกิดการคิดที่กว้างขวางเป็น

$$๕ = ๖ + ๓$$

$$๕ = ๗ + ๒$$

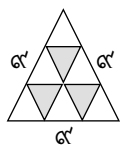
$$๕ = ๐ + ๕ \text{ เป็นต้น}$$

วิธีที่ ๒

ให้นักเรียนหยิบบัตรเลข ๒ ตัว ไปวางใน $\square$
แล้วทำให้ผลบวกได้ ๕

วิธีที่ ๓

ให้นักเรียนนำบัตรเลข ๑ - ๕ ไปวางใน $\triangle$ แล้วทำให้ตัวเลข ๓ ตัว ในด้านข้าง
รวมกันเท่ากับ ๕ ทั้งสามด้าน

ถ้าครูผู้สอนจัดกิจกรรมในลีลานั้น นักเรียนก็จะสนุก และได้ทักษะการคิดอีกด้วย
ลีลาการเรียนรู้อีกแบบ เช่น

$$\begin{array}{r} \square \quad \square \quad \square \\ \square \quad \square \quad \square \\ \hline \square \quad \square \quad \square \end{array} +$$

เลขโดดเก้าตัวต่างหน้ากัน
มาสัมพันธ์บวกกันดังมันหมาย
ได้ก็แบบแยบยลผลทำนาย
ใครคิดได้แบบครบ ขอปรบมือ

นักเรียนจะเลือกหยิบบัตร ๐ - ๙ ไปวางในแผนภาพ แล้วบวกกัน โดยตัวเลขเก้าตัวไม่มีซ้ำกันเลย (สามารถ
 กระทำได้ ๓๘ แบบ) นักเรียนก็จะปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

ต่อไปนี้เป็นลีลาการเรียนรู้ด้วยคณิตศาสตร์คำกลอนสอนให้คิด เช่น

ทิดแก้วกับทิดปุยนั่งคุยกัน
 มีเงินคนละพันช่างहरष
 ไบละร้อยและยี่สิบได้เงินตรา
 แก้วหามาจากงานร้อยมาลัย
 ปุยมีไบละห้าสิบและยี่สิบ
 นั่งตาปริบอมยิ้มแสนสดใส
 นับดูแล้วมีคนละสามสิบแปดไบ
 ใครคิดได้ ไบละยี่สิบมีเท่าไร

นักเรียนก็จะไม่เบื่อ ทั้งยังเน้นการบูรณาการทางด้านภาษาไทยอีกด้วย

ส่วนการบูรณาการระหว่างสาระ เช่น หลังจากนักเรียนเรียนรู้เรื่องจำนวนและรูปเรขาคณิตไปแล้ว ครูผู้สอน
 ก็จัดสถานการณ์เสริมทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เช่น

●	□	○	△	๑๒
●	□	△	■	ก
○	□	△	■	ข
○	□	○	○	๒๐
ค	๘	๑๘	๑๙	

จำนวนและตัวอักษรทั้งแนวตั้งและ
 แนวนอน เป็นผลบวกของค่าสัญลักษณ์
 จงหาค่าผลบวกของ ก, ข และ ค

นี่คือสื่อหรือสถานการณ์ที่ครูผู้สอนจะต้องคัดเลือกมาใช้สอนนักเรียน หรือผลิตเองยิ่งดี พยายามจัดให้
 นักเรียนเรียนรู้หลายๆ แบบ และจัดเก็บไว้ในห้องสื่อ เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ได้ตลอดเวลา

นอกจากนี้แล้ว ครูต้องพยายามคิดหา**เกมหรือเพลง**ที่สอดคล้องกับเนื้อหาคณิตศาสตร์ต่างๆ มาให้
 นักเรียนได้เล่น หรือได้เรียนรู้ และครูนำพาให้นักเรียนได้**ข้อสรุป**และ**จำแนกความรู้**ที่ได้เรียนรู้

ถ้าเพื่อนครูได้ปฏิบัติตามที่ได้กล่าวมา จะเป็นการสอนคณิตศาสตร์ให้สนุก นักเรียนก็จะชอบและมีเจตคติ
 ที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์

ท้ายสุดนี้ ขอฝากคำกลอนก่อนจบ คือ

ดูเด็กน้อยนั่งคิดคณิตศาสตร์
 มักผิดพลาดทั่วไทยให้ฉงน
 คุณภาพต่ำแย่แทบทุกคน
 ครูก็บ่นว่าเด็กโง่ ไ้ก้ลุ่มใจ

ช่วยกันแก้แกลเห็นเป็นปัญหา
เสริมปัญญาเด็กไทยให้สดใส
หากมัวนั่งอยู่ดูอะไร
วอนครูไทยช่วยกันคิดวิทยา

จะสอนเขาเราควรรู้ผู้กระจำง
ส่องหนทางนำคุณหนูนะครูจำ
รูปธรรมเด่น คุณค่าตามตำรา
ควรรำหน้าทุกครั้งระวังตน

เมื่อเด็กเข้าใจค่อยชี้วิธีลัด
ให้สัมผัสวิธีใช้คงได้ผล
คณิตศาสตร์ซ่อนเร้นเหมือนเล่นกล
ต้องแยกแยะ คนเป็นครูควรรู้ทาง

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาร่วมส่งบทความวิชาการ
ด้านการศึกษามาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ ความยาวไม่เกิน
๕ หน้ากระดาษ ขนาด A4 ขนาดตัวอักษร ๑๖ พอยท์ โดยส่งมาได้ที่
กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
ตึก สพฐ. ๓ ชั้น ๓ กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

การประเมินผลความรู้เรื่องการอ่านตามแบบ

ดร.ประสงค์ เมธินิตกุล*

นส อ่านเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ และหลายฝ่ายก็ยอมรับว่ามีเด็กนักเรียนของเราบางคนอ่านหนังสือไม่ออก และหลายๆ หน่วยงานต่างก็รณรงค์ส่งเสริมการอ่านเพื่อให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ แต่คงไม่ใช่เพียงแค่การอ่านหรือเขียนได้เท่านั้น เนื่องจากองค์การความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจหรือที่เรียกย่อๆ ว่า OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) ได้ริเริ่มโครงการประเมินผลทางการศึกษาที่มีชื่อย่อว่า PISA (Programme for International Student Assessment) เพื่อประเมินว่านักเรียนที่จบการศึกษา

ภาคบังคับได้รับการเตรียมพร้อมทั้งในด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการเป็นประชาชนที่มีคุณภาพที่ดีในอนาคตมากน้อยเพียงใดโดยที่ **PISA จะประเมินในส่วนที่มองไปถึงชีวิตในอนาคต ไม่ใช่เป็นการประเมินตามเนื้อหาในหลักสูตรที่เรียนกันอยู่ในปัจจุบัน** โดยจะประเมินสิ่งที่ต้องใช้มากๆ ในอนาคต เป็นการประเมินเกี่ยวกับการรู้เรื่อง (Literacy) และประเมิน ๓ ด้าน คือการรู้เรื่องการอ่าน (reading literacy) การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ (Mathematics literacy) และการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ (scientific literacy) ซึ่งได้ดำเนินการไปแล้วในปี ค.ศ. ๒๐๐๐ ๒๐๐๓ และ ๒๐๐๖ ส่วนในปี

* ผู้อำนวยการสาขาวิจัย สสวท.

ค.ศ. ๒๐๐๙ ก็จะมีการประเมินผลอีกซึ่งเป็นรอบใหม่ของการประเมิน โดยจะเน้นเรื่องการรู้เรื่องการอ่าน ในบทความนี้จะกล่าวในส่วนของการประเมินการรู้เรื่อง การอ่าน (Reading Literacy)

ความหมายของการรู้เรื่องการอ่าน

การรู้เรื่องการอ่านตามนิยามของ PISA จะหมายถึง **“ความรู้และทักษะที่จะเข้าใจเรื่องราวและสาระของสิ่งที่ได้อ่าน ตีความหรือแปลความหมายของข้อความที่ได้อ่าน และคิดวิเคราะห์กลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่าต้องการส่งสารอะไรให้กับผู้อ่าน”** ทั้งนี้เพื่อจะประเมินว่านักเรียน ได้พัฒนาศักยภาพในการอ่านของตนและสามารถใช้การอ่านให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและความเป็นไปของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด PISA เน้น **“การอ่านเพื่อการเรียนรู้”** มากกว่าทักษะในการอ่านที่เกิดจาก **“การเรียนรู้เพื่อที่จะอ่าน”** และ PISA ประเมินผลเพื่อศึกษาว่านักเรียนจะสามารถรู้เรื่องที่ได้อ่าน สามารถขยายผลและคิดย้อนวิเคราะห์ความหมายของข้อความที่ได้อ่าน เพื่อใช้ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างกว้างขวางทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยจะทำการประเมินใน ๓ ลักษณะ ได้แก่

๑. การอ่านข้อเขียนในรูปแบบต่างๆ

โดยยึดหลักการว่าเป็นสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็นในโรงเรียน และจะต้องใช้ในชีวิตจริงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ซึ่งแยกได้เป็นข้อความแบบต่อเนื่อง เช่น โคลง กลอน การบอกเล่า การพรรณนา และการโต้แย้ง เป็นต้น อีกแบบหนึ่งก็คือข้อเขียนที่ไม่ใช่ข้อความแบบต่อเนื่อง ได้แก่ การอ่านรายการ ตาราง แบบฟอร์ม กราฟ และแผนผังต่างๆ ทั้งนี้ ได้คำนึงถึงสิ่งที่นักเรียนได้พบเห็นในโรงเรียน และจะต้องใช้ใน ชีวิตจริงเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่

๒. สมรรถนะด้านต่างๆ

โดยยึดหลักว่านักเรียนที่มีอายุ ๑๕ ปี ควรที่จะสามารถอ่านออกและเขียนได้แล้ว ดังนั้นในการประเมินการรู้เรื่องการอ่านจะไม่ทำการประเมินเกี่ยวกับการอ่านออก อ่านได้คล่อง แบ่งวรรคตอนได้

ถูกต้อง หรือออกเสียงควบกล้ำได้ แต่จะทำการประเมินถึงการแสดงออกของนักเรียนในด้านต่างๆ คือ

- **ค้นสาระ (Retrieving information)** ความสามารถที่จะสกัดเอาสาระของสิ่งที่ได้อ่านออกมาได้
- **ตีความ (Interpretation)** ความเข้าใจข้อความที่ได้อ่านตลอดจนสามารถตีความ แปลความสิ่งที่ได้อ่าน คิดวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่างๆ ในชีวิตหรือในโลก
- **การวิเคราะห์ (Reflection and Evaluation)** ความเข้าใจข้อความที่ได้อ่าน การคิดวิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบของข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งอื่นในชีวิตหรือในโลกและสามารถประเมินข้อความที่ได้อ่าน และสามารถที่จะโต้แย้งได้ด้วยความคิดของตนเอง

๓. ความสามารถในการอ่าน

PISA ประเมินความสามารถในการอ่านที่สอดคล้องกับลักษณะของข้อเขียน เช่น ใช้ขยายจดหมาย หรือชีวประวัติ เพื่อการใช้ประโยชน์ส่วนตัว ใช้เอกสารราชการหรือประกาศแจ้งความเพื่อสาธารณประโยชน์ ใช้รายงานหรือคู่มือต่างๆ เพื่องานอาชีพ ใช้ตำราหรือหนังสือเรียนเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เป็นต้น

เกณฑ์การจำแนกทักษะของการรู้เรื่องการอ่าน

เป็นเรื่องยากที่จะบอกว่าการรู้เรื่องการอ่านมีความสามารถในการอ่านอยู่ในระดับใดแต่ทาง PISA ได้พัฒนาเกณฑ์เพื่อบอกว่านักเรียนมีความสามารถในการอ่านในระดับใด โดยจำแนกออกเป็น ๕ ระดับ โดยใช้คะแนนที่นักเรียนทำแบบทดสอบได้ มาเป็นตัว

กำหนดระดับความสามารถในการอ่านทั้ง ๕ ระดับ แสดงดังตารางที่ ๑ แม้ว่านักเรียนจะสามารถอ่านออกเขียนได้แต่อาจมีระดับความสามารถในการอ่านต่ำกว่า ๑ ก็ได้เพราะสิ่งที่นักเรียนอ่านออก เขียนได้ อ่านคล่องนั้นไม่ได้หมายความว่านักเรียน มีการรู้เรื่อง การอ่าน (reading literacy) ตามแบบ PISA

ตารางที่ ๑ เกณฑ์ความรู้และทักษะการอ่านระดับต่างๆ *

ระดับ	ความรู้และทักษะในการอ่านของนักเรียน	คะแนน
๕	สามารถอ่านสิ่งที่ยากและซับซ้อน เช่น แสดงว่าสามารถจัดการกับข้อมูลหรือสาระที่ยากๆ และที่ไม่ค่อยพบในข้อเขียนธรรมดาทั่วๆ ไป แสดงให้เห็นว่าสามารถเข้าใจข้อเขียน สามารถอ้างอิงสาระในข้อเขียนได้ตรงกับงานที่ต้องทำ และสามารถวิเคราะห์และประเมินการเขียนอย่างวิพากษ์วิจารณ์ สามารถสร้างสมมติฐานจากสิ่งที่อ่าน และดึงเอาความรู้เฉพาะมาสร้างเป็นแนวคิดของตนเองได้ แม้จะไม่เหมือนกับสิ่งที่คนทั่วไปคาดหวังไว้ก็ตาม	มากกว่า ๖๒๕
๔	สามารถอ่านเข้าใจในเรื่องที่ยาก บอกตำแหน่งของสาระต่างๆ ในเรื่องที่ได้อ่าน สามารถตีความและแปลความจากข้อเขียนที่ค่อนข้างซับซ้อน สามารถประเมินและวิเคราะห์ทั้งเนื้อหาและรูปแบบของการเขียนแล้วสะท้อนออกมาเป็นแนวปฏิบัติตอบสนองหรือแนวความคิดของตนเองโดยมีข้อเขียนที่อ่านเป็นหลัก	๕๕๓-๖๒๕
๓	สามารถอ่านเข้าใจเนื้อหาที่ค่อนข้างยาก กล่าวคือสามารถบอกสาระสำคัญและตีความจากข้อความที่มีความซับซ้อนพอสมควร และมีจุดเน้นที่เด่นชัดหลายจุด และสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเรื่องที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน สามารถประเมินและวิเคราะห์รูปแบบและสาระของสิ่งที่ได้ในระดับปานกลาง	๔๘๑-๕๕๒
๒	มีความชำนาญในการอ่านในระดับพื้นฐาน กล่าวคือ สามารถอ่านและบอกสาระได้ต่อเมื่อข้อความค่อนข้างตรงไปตรงมา สามารถอ้างอิงหรือเปรียบเทียบหรือเชื่อมโยงสิ่งที่เคยรู้ได้ในระดับต่ำ ประเมินและวิเคราะห์ได้ในระดับพื้นฐาน	๔๐๘-๔๘๐
๑	เป็นการอ่านระดับที่ต่ำที่สุด นักเรียนจะจัดการการอ่านได้ในการกิจง่าย ๆ เช่น อ่านแล้วรู้ว่าสิ่งที่อ่านนั้นเกี่ยวกับอะไร สามารถบอกหรือค้นสาระได้เพียงอย่างเดียว สามารถเชื่อมโยงข้อเขียนที่ได้อ่านกับสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตนได้น้อย ไม่สามารถอ้างอิงหรือเปรียบเทียบได้ถ้ามีการคิดวิเคราะห์เพิ่มเติม	๓๓๕-๔๐๗
ต่ำกว่า ๑	นักเรียนไม่แสดงความสามารถที่ต้องการวัด แม้ว่าจะอ่านออก อ่านคล่องก็ตาม	ต่ำกว่า ๓๓๕

*ดัดแปลงจาก สุนัย คล้ายนิลและคณะ (๒๕๕๗) ความรู้และทักษะของเยาวชนไทยสำหรับโลกวันพรุ่งนี้ : รายงานการวิจัยการประเมินผลของนักเรียนนานาชาติ PISA ๒๐๐๐ และ PISA Plus. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หน้า ๑๑-๑๓

ตัวอย่างแบบทดสอบการรู้เรื่องการอ่าน

ใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือในการวัดเพื่อหา
ระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน ในที่นี้
จะแสดงตัวอย่างแบบทดสอบบางข้อเพื่อให้ผู้อ่านเห็น
แนวทางในการวัดตามแบบนี้และเนื่องจากบางข้อเป็น
บทความซึ่งมีเนื้อหาที่ยาว ๓ - ๔ หน้ากระดาษ จึง
ไม่เหมาะที่จะยกเป็นตัวอย่างในที่นี้ แต่สามารถเข้าไป

ดาวน์โหลดได้ที่ <http://www.pisa.oecd.org/dataoecd/44/62/33692744.pdf> ซึ่งจะมีข้อสอบหลายรูปแบบ
ทั้งแบบตาราง กราฟ รูปภาพ ข้อคิดเห็นที่ได้แย้งกัน
และมีความยาวของเรื่องแตกต่างกัน สำหรับตัวอย่าง
ที่ยกมาตอนนี้เป็นประกาศของแผนบุคคลของบริษัท
แคนโค ให้นักเรียนอ่านประกาศแล้วตอบคำถามที่
ตามมา

CANCO

บริษัทแคนโค

แผนบุคคล

ศูนย์กลางการหางานและเปลี่ยนงานภายในและภายนอกองค์กร

สปง. คืออะไร

สปง. ย่อมาจากศูนย์กลางการหางานและเปลี่ยนงาน
ภายในและภายนอกองค์กร

เป็นการริเริ่มและดำเนินการโดยแผนบุคคล ร่วมกับสมาชิก
แผนกอื่นๆ และที่ปรึกษาด้านอาชีพการงานจากภายนอก

สปง. พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือพนักงานในการหางาน
ใหม่ทั้งภายในและภายนอกบริษัทฯ

สปง. ทำอะไรบ้าง

สปง. สนับสนุนลูกจ้างที่ต้องการเปลี่ยนงานอย่างจริงจัง
โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ต่อไปนี้:

● **ฐานข้อมูลเกี่ยวกับงาน**

หลังจากสัมภาษณ์ ข้อมูลทั้งหมดของพนักงานจะถูกเก็บ
ไว้ในฐานข้อมูลเพื่อใช้สำหรับผู้ต้องการหางานและตำแหน่ง
ที่ว่างในบริษัทแคนโคและในบริษัทอื่นๆ

● **การแนะแนว**

ศักยภาพของลูกจ้างจะได้รับการสำรวจโดยการปรึกษากับ
นักแนะแนวอาชีพ

● **จัดสอนวิชาต่างๆ**

มีการจัดสอนวิชาต่างๆ (โดยการร่วมมือกับฝ่ายข้อมูล
ข่าวสาร และการอบรม) เกี่ยวกับการหางานและวางแผน
ด้านอาชีพ

● **โครงการเปลี่ยนอาชีพ**

สปง. ให้การสนับสนุนและการประสานโครงการเพื่อช่วย
ให้พนักงานได้เตรียมตัวสำหรับอาชีพใหม่ๆ และโลกทัศน์ใหม่

● **เป็นตัวแทน**

สปง. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนสำหรับพนักงานที่ถูกให้ออก
จากงาน เนื่องจากการปรับองค์กร และหาตำแหน่งงาน
ให้ใหม่ถ้าจำเป็น

สปง. คิดค่าใช้จ่ายอย่างไร

การคิดค่าใช้จ่าย จะมีการปรึกษาและได้รับความเห็นชอบ
จากแผนกที่คุณทำงานด้วย ส่วนใหญ่การบริการของ สปง.
หลายอย่างไม่คิดค่าใช้จ่าย คุณอาจถูกขอให้จ่ายบ้างใน
รูปของเงิน หรือ การสละเวลาทำงานให้กับเรา

สปง. ทำงานอย่างไร

สปง. ช่วยพนักงานที่ต้องการเปลี่ยนงานอย่างจริงจัง
ไม่ว่าจะภายในหรือภายนอกหน่วยงานที่ทำอยู่

กระบวนการเริ่มจากการส่งใบสมัคร การเข้าพบนักแนะแนว
จะมีประโยชน์ต่อท่านมาก ท่านควรต้องไปพบกับนักแนะแนว
เพื่อจะได้รู้ว่าตัวท่านต้องการอะไร และเพื่อพิจารณาถึง
ความเป็นไปได้ในงานที่ท่านจะทำ นักแนะแนวจะคุ้นเคย
กับความสามารถของท่านและการพัฒนาหน่วยงานที่ท่าน
ทำอยู่

การติดต่อกับ สปง. ไม่ว่ากรณีใดๆ ก็ตามให้นักแนะแนว
สมัครงานแทนท่าน หลังจากนั้นท่านจะได้รับเชิญ ให้เข้า
สนทนากับตัวแทนของ สปง.

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม

ขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่แผนบุคคล

๑. ตามประกาศ ท่านจะขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
ศปง. ได้จากที่ใด

.....
เกณฑ์การให้คะแนน ให้ ๑ คะแนน สำหรับคำตอบ
ที่ระบุอย่างน้อยหนึ่งในสองข้อต่อไปนี้

๑. จากแผนบุคคล ๒. จากนักแนะแนวบุคคล
๒. จงบอกวิธีที่ ศปง. ช่วยคนถูกออกจากการงานเนื่องจาก
มีการปรับปรุงองค์กรมา ๒ วิธี

.....
การให้คะแนน ให้ ๑ คะแนน สำหรับผู้ที่ระบุทั้งสอง
อย่างต่อไปนี้

๑. ศปง. จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือผู้แทนทางงาน
๒. ศปง. ช่วยงานให้ใหม่(ไม่รับคำว่า “ธนาคาร
ข้อมูลเกี่ยวกับงาน” “การแนะแนว” “หลักสูตร”
“โครงการเปลี่ยนงาน”)

จากตัวอย่างแบบทดสอบจะเป็นการประเมิน
การอ่านที่นักเรียนจะต้องได้สัมผัสจริงในอนาคต แต่
สิ่งที่พบจากการประเมินของ PISA นั้นนักเรียนไทย
เมื่อพบกับบทความที่มีเนื้อหาหลายๆ หน้า นั้น นักเรียน
ไทยจะไม่อ่าน จึงไม่สามารถตอบคำถามต่างๆ ที่ตาม
มาได้ นอกจากนี้ในการตอบคำถามนักเรียนจะสรุป
ไม่ได้แต่จะไปคัดลอกข้อความที่มีในใจหามาตอบ
แบบทดสอบอีกแบบหนึ่งคือการอ่านที่ให้อำนาจคิดเห็นที่

โต้แย้งกันนั้น นักเรียนจะต้องแสดงความคิดเห็นของ
ตนเองอาจเห็นด้วยกับข้อความหนึ่งและไม่เห็นด้วย
กับอีกข้อความหนึ่งหรืออาจเห็นด้วยกับข้อความ
ทั้งสองแต่ต้องมีเหตุผล

บทสรุปจากผลจากการประเมิน

ผลการศึกษาของ PISA ในปี ค.ศ. ๒๐๐๐
เมื่อจัดระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน
ไทยจากระดับ ๕ - ๑ และต่ำกว่า ๑ จะได้เป็น ร้อยละ
๐.๕, ๕, ๒๑, ๓๔, ๒๗ และ ๑๐ ตามลำดับ นักเรียนไทย
ที่มีระดับความสามารถในการอ่านระดับ ๕ มีเพียง
ร้อยละ ๐.๕ เท่านั้น ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของ OECD
มีถึงร้อยละ ๙.๕ และที่น่าแปลกใจ ก็คือประเทศ
ฮ่องกงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับประเทศในกลุ่ม OECD และ
คงไม่แปลกใจว่านักเรียนไทยที่มีขีดความสามารถใน
การอ่านที่ระดับต่ำกว่าร้อยละ ๑ นั้น มีถึง ร้อยละ ๑๐
ก็เนื่องจากว่ามีนักเรียนที่ยังอาจอ่านไม่ออกและเขียน
ไม่ได้ หรืออาจจะอ่านออกเขียนได้ แต่ไม่สามารถ
วิเคราะห์ได้ คงจะต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วว่า
ทำอย่างไรที่เราจะต้องพัฒนาระดับของการอ่านให้
สูงขึ้น นักเรียนที่อ่านได้คล่อง อ่านได้ถูกต้องนั้น
ให้รู้จักวิเคราะห์และสรุปสิ่งที่อ่านได้ หรือมีความคิดเห็น
หรือไม่เห็นด้วยกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยมีเหตุผลที่
สามารถชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจได้

ในขณะที่เดียวกันผู้เขียนทราบว่านักเรียนบางกลุ่มยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และกลุ่มนี้ก็ต้องได้รับการพัฒนาและจัดสอนเสริมเพื่อให้สามารถอ่านออก เขียนได้ มีคณะผู้บริหารและครูหลายท่านที่ทุ่มเทเพื่อช่วยนักเรียนกลุ่มนี้ให้สามารถอ่านออก เขียนได้ แม้ว่าจะอยู่ในระดับชั้นมัธยมและต้องเริ่มสอนจาก ก ใหม่ ดูแล้วอาจเป็นเรื่องซ้ำแต่ก็เป็นเรื่องจริงและด้วยความพยายามของครูก็สามารถทำให้เด็กเหล่านี้เริ่มอ่านได้ เขียนได้ แม้จะไม่สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นก็ตาม ผู้เขียนก็ขอให้กำลังใจด้วยและก็อย่าลืมนักเรียนที่อ่านออก เขียนได้ดีแล้วโดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในระดับ ๒ และ ๓ ก็ขอให้ช่วยกันพัฒนาเพิ่มระดับขีดความสามารถให้เป็นระดับ ๔ และ ๕ ด้วย ถ้าเราช่วยกันพัฒนา เด็กไทยก็จะมีระดับความสามารถรู้เรื่องการอ่านมากขึ้นและแน่นอนก็คงไม่ใช่เป็น

แค่การอ่านออกและเขียนได้เท่านั้น แต่ยังมีความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ตลอดจนแสดงความคิดเห็น ทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ งานนี้คงต้องอาศัยความร่วมมือ และแรงใจจากหลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะคุณครูทั้งหลายท่านเป็นความหวังของชาติที่จะทำให้เด็กไทยได้ชื่อว่าเป็นผู้รู้เรื่องการอ่าน (Reading Literacy)

บรรณานุกรม

OECD (2002), **PROGRAMME FOR INTERNATIONAL STUDENT ASSESSMENT** Sampletasks from the PISA 2000 assessment of reading mathematical and scientific literacy.

OECD (2002), **READING FOR CHANGE PERFORMANCE AND ENGAEMENT ACROSS-COUNTRIES RESULTS FROM PISA 2000.**

สุนีย์ คล้ายนิล (๒๕๔๗) **ความรู้และทักษะของเยาวชนสำหรับโลกวันพรุ่งนี้: รายงานการวิจัย การประเมินผลนักเรียนนานาชาติ PISA 2000 และ PISA Plus.** สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๑๖๗ หน้า

สุนีย์ คล้ายนิล (๒๕๔๙) **การเรียนรู้สำหรับโลกวันพรุ่งนี้: รายงานการประเมินผลการเรียนรู้จาก PISA ๒๐๐๓** สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๒๘๑ หน้า

การส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

เพื่อสร้างอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา

เกื้อกูล สุขปัด*

กลุ่ม การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะในการทำงาน ทักษะในการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมคุ้มค่า และมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการใหม่ๆ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความขยัน ความซื่อสัตย์ การประหยัด อดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเพื่อ

เสียสละ และอดทน ซึ่งนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือและแข่งขันระดับสากลในบริบทของสังคมไทย (กรมวิชาการ ๒๕๕๔ ก : ๑)

วิสัยทัศน์การเรียนรู้ เน้นกระบวนการทำงาน และการจัดการอย่างมีระบบ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการออกแบบงานและการทำงานอย่างมีกลยุทธ์ โดยใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน การจัดการเรียนการสอน จึงยึดงาน กระบวนการ

* ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนพนัสพิทยาคาร อ.พนสนิมคม จ.ชลบุรี

จัดการและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ บนพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงานและการแก้ปัญหา (กรมวิชาการ ๒๕๔๔ ก : ๒)

คุณภาพของผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ เข้าใจในการดำรงชีวิตและครอบครัว การอาชีพ การออกแบบและเทคโนโลยี เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการทำงานและอาชีพ ให้มีทักษะในการทำงาน การประกอบอาชีพ การจัดการ การแสวงหาความรู้ การเลือกใช้เทคโนโลยีในการทำงาน ทำงานอย่างมีกลยุทธ์ สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ขยัน อดทน รักการทำงาน ประหยัดและอดออม ตรงต่อเวลา เอื้อเฟื้อ เสียสละ มีวินัยในการทำงาน เห็นความสำคัญของงานและอาชีพสุจริต ตระหนักถึงความสำคัญของสารสนเทศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และพลังงาน (กรมวิชาการ ๒๕๔๔ : ๔)

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ และบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น จึงควรกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนต้องรู้จริง จึงจะทำงานหรือประกอบอาชีพนั้นได้สำเร็จ ดังนั้นจึงต้องให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานหรืออาชีพที่ผู้เรียนสนใจและต้องการทำ สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ออกมาเป็นความคิดรวบยอด รู้ระบบการทำงานหรือการประกอบอาชีพที่ชัดเจน ถูกต้องตามหลักวิชาการการทำงานหรืออาชีพนั้น มีการวางแผนชัดเจน และลงมือปฏิบัติจริงตามแผนงานที่วางไว้ด้วยความรับผิดชอบ ขยัน อดทน มีวินัยในการทำงาน มีการตรวจสอบติดตาม และประเมินผลการทำงานตลอดเวลา เพื่อให้แน่ใจว่างานหรืออาชีพนั้นประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

ผู้เขียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษา การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นมิติใหม่ของการเรียนการสอน ที่เรียกว่า “การศึกษา ๑๐๐%” หมายถึง การ

เรียนรู้เต็ม ๑๐๐% ของเวลาเรียนของผู้เรียน หรือการเรียนรู้แบบยัดเยียดเป็นศูนย์กลาง (Child center) กำหนดให้ศูนย์กลางการเรียนรู้อยู่ที่ผู้เรียน ไม่ใช่อยู่ที่ครูผู้สอน

ความสำคัญและความจำเป็นของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

สังคมทุกสังคมต้องการสมาชิกที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ เอื้ออาทรต่อกัน ปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ในด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข ความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๔๔ : ๓)

ความหมายของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข รู้จักวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของตน เอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานจนบรรลุเป้าหมาย สนับสนุนให้นักเรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาศึกษาแห่งชาติ ๒๕๑๔ : ๑๒๗)

การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Participative Learning) (อุดม เขยทิวศ์ ๒๕๔๕ : ๑๖๑) คือ การเรียนการสอนตามสภาพปัญหาของผู้เรียน โดยเกิดจากการวางแผน การกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา

กิจกรรม สื่อการเรียน และการประเมินผลตามลำดับขั้นตอนร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

การเรียนรู้จากครูซึ่งเน้นเนื้อหาวิชาเป็นหลัก ไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินชีวิต การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ และสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายและยืดหยุ่น เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพราะความรู้และความจริงในสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ผู้เรียนจะต้องค้นคว้าหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงเป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมเพื่อเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้ เกิดกระบวนการกลุ่ม เกิดการเรียนรู้แบบแก้ปัญหา โดยใช้การระดมพลังสมองการใช้เทคนิคต่างๆ เช่น Mind Mapping Metaplan การทำเวทีประชาคม การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสำคัญ เป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้กับครูทุกขั้นตอน (อุดมเชยกิจวงศ์. ๒๕๕๕ : ๘๗)

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยหลักการเรียนรู้พื้นฐาน ๒ อย่างคือ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และกระบวนการกลุ่ม (Group Process) (วัฒนาพรระจับทุกษ์ ๒๕๔๔ : ๑๙๕)

หลักการ แนวคิด/ทฤษฎีการเรียนรู้

หลักการ แนวคิด/ทฤษฎีการเรียนรู้ ที่ผู้เขียนใช้เป็นองค์ความรู้ในการสร้างรูปแบบการสอนแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบ CIPPA MODEL

๑. Construct คือ การให้ผู้เรียนสร้าง

ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อความรู้

๒. Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

๓. Participation คือ ให้ผู้เรียนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการเรียนให้มากที่สุด

๔. Process/Product คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคุมไปกับผลงานและองค์ความรู้ที่สรุปได้

๕. Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

การเรียนการสอนด้วยโครงงาน (Project Approach)

เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถสรุปผลความสำเร็จจากการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตามความสนใจและความต้องการ ด้วยการร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านอาชีพการค้นหาวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตจริงทางด้านอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยร่วมเลือกโครงงานที่สนใจตามความต้องการเพื่อพัฒนาต่อยอด ร่วมวางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินผล ปรับปรุงพัฒนา ขยายผล เผยแพร่

การสร้างกระบวนการเรียนการสอนให้เกิดความสุข

๑. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปหายาก เริ่มจากสิ่งใกล้ตัวไปไกลตัว โดยคำนึงถึงวัย วุฒิภาวะ และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒. วิธีการเรียนสนุก ไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจ ใคร่รู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้ มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด ในแนวทางต่างๆ ผู้เรียนค้นพบความสามารถของตนเอง ทำให้รู้จักตนเองมากขึ้น เห็นคุณค่าของตนเอง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

๔. แนวทางการเรียนรู้ต้องสัมพันธ์กัน

และสอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสในสิ่งรอบตัว โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ และทุกคนมีสิทธิ์ที่จะเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน

๕. มีกิจกรรมที่หลากหลาย สนุก ชวนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจต่อเรื่องนั้นๆ สร้างขวัญ และกำลังใจในเชิงสร้างสรรค์

๖. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนเข้าใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย ซึ่งกำหนดไว้ว่า ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ชัด (Learn to Know) เรียนจนทำได้ (Learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to be)

๗. การประเมินผล มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนในภาพรวม มากกว่าดูจากผลการทดสอบทางวิชาการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมิน และผู้ปกครองร่วมประเมิน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เพื่อสร้างอาชีพ มีขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการ

๑.๑ การเตรียมตัวครู

ครูต้องศึกษาหาความรู้โดยการเข้ารับการอบรม สัมมนาอย่างหลากหลาย ทั้งวิชาการและวิชาชีพ เพื่อพัฒนาตนเอง ให้สามารถพัฒนาการสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ให้ได้ตามนโยบายของการปฏิรูปการศึกษา ได้ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มรวม วิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อเตรียมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสม

ศึกษาพฤติกรรมผู้เรียนทั้งด้านสภาพปัญหา ความต้องการพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม จิตใจ วิเคราะห์แหล่งเรียนรู้และจัดแหล่งเรียนรู้ หรือสถานการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงมากที่สุด ซึ่งจะส่งผลให้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริงได้อย่างสร้างสรรค์

๑.๒ การเตรียมแหล่งเรียนรู้

เป็นแบบสถานการณ์จำลอง การนำเสนอในชั้นเรียน และสภาพการณ์ที่เป็นจริง รวมถึงเอกสาร ใบงาน ใบมอบหมายงาน วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ศูนย์การเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง ได้แก่

๑.๒.๑ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น ศูนย์เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ศูนย์ปฏิบัติการขนมอบ

๑.๒.๒ แหล่งเรียนรู้ภายนอก ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน สถานประกอบการด้านอาชีพในชุมชน ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้มีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หลากหลาย แหล่งเรียนรู้ หลากหลายภูมิปัญญา ฯลฯ

๑.๓ เตรียมการนำเสนอ เพื่อการเผยแพร่ในระดับห้องเรียน ระดับโรงเรียน ชุมชน และรวมถึงการหารายได้

๒. ขั้นการร่วมสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง

การเตรียมการสอนเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดที่ครูต้องดำเนินการ เพื่อให้มีความพร้อมสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ดังนั้นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความสามารถของตนในลักษณะต่างๆ ให้ผู้เรียนทำในสิ่งที่ตนเองเรียนรู้มาบูรณาการร่วมกันกับงานอาชีพสู่การดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในยุคเศรษฐกิจพอเพียง และนำความรู้ที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพให้แก่ตนเอง เพื่อการมีรายได้ ด้วยการนำเสนอต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียนและครู เพื่อนต่อเพื่อน รุ่นพี่กับรุ่นน้อง พร้อมทั้งให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถได้อย่างหลากหลาย เช่น การจัดจำหน่าย

ขนมในโรงเรียน เป็นการตอบสนองความสามารถของ
ผู้เรียนให้มีการพัฒนาและมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

การมอบหมายงาน ในลักษณะที่แสดงออก
ด้วยการทำงาน เป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดง
ความรู้ ความสามารถในการจัดการจริง ทำให้เกิด
กระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม ภายใต้การดูแล
และควบคุม สนับสนุนของครูผู้สอน ด้านการนำเสนอ
ผลงาน นำเสนอในรูปแบบของการจัดนิทรรศการ

๓. ชั้นประเมินผล

การประเมินผลเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่จะ
เป็นตัวชี้วัด ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้บรรลุตาม
วัตถุประสงค์ตามที่วางไว้หรือไม่ มีการวัดประเมินผล
ตามสภาพจริง เชิงประจักษ์ เน้นการลงมือปฏิบัติจริง
ทั้งนี้ในการวัดผลประเมินผลต้องมีผู้ร่วมประเมินอย่าง
หลากหลาย ประกอบด้วย ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

๑. ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่สัมผัส
และสอดคล้องกับชีวิตจริง
๒. ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้
ทักษะการคิด ทักษะการจัดการกับความรู้และทักษะ
การแสดงออก
๓. ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ร่วมคิดวิเคราะห์
คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์วางแผนการทำงาน
ได้อย่างเป็นระบบ
๔. ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน
ด้วยกันเอง ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน
๕. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน คิดเอง
ทำเอง แก้ปัญหาเองได้อย่างเหมาะสม
๖. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ขยัน อดทน
และซื่อสัตย์
๗. ผู้เรียนสามารถปรับปรุงตนเองและ
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
๘. ผู้เรียนรักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญา
ท้องถิ่น
๙. ผู้เรียนมีความสุข สนุกกับการเรียน
และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ๒๕๔๔. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
๒๕๔๔ คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือดำเนินการอบรมพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่ม
สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว. ๒๕๔๑.
- วัฒนาพร ระบัญทุกข์. ๒๕๔๕. เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- อุดม เขยกิจวงศ์. ๒๕๔๕. หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
บรรณกิจ ๑๙๙๑.

แนวทางการจัดและประเมินกิจกรรม

๐ พัฒนาผู้เรียน

สมทรง ลิมาลัย*

ตอนที่ ๒ (ตอนที่ ๑ ลงพิมพ์ในวารสารวิชาการ ปีที่ ๙
ฉบับที่ ๔ ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๙)

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

นส ที่สถานศึกษาจะจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใดๆ ขึ้นในสถานศึกษานั้น จะต้องยึดความสนใจ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอขอจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้เอง สำหรับนักเรียนในช่วงชั้นสูงๆ ที่ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบกิจกรรมของตนพอสมควร และ

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมที่ตนเองถนัด ชอบ หรือสนใจ สำหรับช่วงชั้นต้นๆ ที่ผู้เรียนยังขาดความรู้ความสามารถ และไม่สามารถรับผิดชอบการจัดกิจกรรมใดๆ ได้ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา จึงควรใช้วิธีการ ดังนี้

๑. กำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ ขอบเขต และเงื่อนไขในการขอจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนนำไปวางแผน และดำเนินการขออนุญาตจัดกิจกรรมต่อสถานศึกษา

๒. สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นอย่างหลากหลายแล้วประกาศให้ผู้เรียนมาเลือกสมัครเข้าปฏิบัติตามความสนใจ

* ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อสถานศึกษาอนุญาต หรือจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใดๆ ขึ้นแล้ว จะต้องกำหนดองค์ประกอบเบื้องต้นที่สำคัญของแต่ละกิจกรรม ๓ ประการ คือ

๑. จุดประสงค์ของกิจกรรม โดยระบุความรู้ความสามารถ ทักษะ ประสบการณ์ และค่านิยมที่สำคัญและเป็นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะต้องได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรมนั้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดเนื้อหาสาระและกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมพร้อมกันใช้เป็นเป้าหมายในการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมด้วย

๒. กำหนดเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนวณจำนวนเวลาให้พอเพียงสำหรับปฏิบัติกิจกรรมตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในกิจกรรมนั้นให้บรรลุจุดประสงค์ของกิจกรรมได้ครบถ้วน เพื่อความสะดวกในการนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนปฏิบัติตามตารางเวลาเรียนในแต่ละสัปดาห์ สถานศึกษาจะต้องกำหนดเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรม โดยคำนึงว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมนั้น สัปดาห์ละกี่ชั่วโมงและจะให้ปฏิบัติเป็นเวลากี่สัปดาห์ ซึ่งสถานศึกษาจะกำหนดให้ปฏิบัติเป็นเวลา ๒๐ สัปดาห์ (๑ ภาคเรียน) หรือ ๔๐ สัปดาห์ (๒ ภาคเรียนหรือ ๑ ปี ก็ได้) แล้วนำจำนวนสัปดาห์กับจำนวนชั่วโมงที่ต้องปฏิบัติกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์คูณกันจะได้เวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรม

ตัวอย่าง

กิจกรรมลูกเสือ ปฏิบัติสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมงเป็นเวลา ๔๐ สัปดาห์ จะมีเวลาปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

เวลาปฏิบัติกิจกรรม

$$\begin{aligned} &= \text{เวลาปฏิบัติกิจกรรมใน ๑ สัปดาห์} \times \text{จำนวนสัปดาห์} \\ &= ๑ \times ๔๐ \\ &= ๔๐ \text{ ชั่วโมง} \end{aligned}$$

๓. กำหนดค่าน้ำหนักของแต่ละกิจกรรม ค่าน้ำหนักของกิจกรรมเป็นหน่วยบอกขนาดหรือปริมาณของกิจกรรม ซึ่งจะนำไปใช้สำหรับเปรียบเทียบ

คำนวณและกำหนดเกณฑ์ต่างๆ ของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดค่าน้ำหนักของกิจกรรม ดำเนินการโดยนำเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดใน ข้อ ๒ หารด้วยจำนวนชั่วโมงของค่า ๑ หน่วยน้ำหนักมาตรฐานซึ่งมีค่าเท่ากับ ๔๐ ชั่วโมง ดังนี้

$$\text{ค่าน้ำหนักของกิจกรรม} = \frac{\text{เวลาปฏิบัติกิจกรรม (ชม.)}}{๔๐ \text{ ชม.}}$$

ตัวอย่าง

๑. กิจกรรมทำขนมหวาน มีเวลาปฏิบัติทั้งสิ้น ๒๐ ชั่วโมง จะมีค่าน้ำหนัก ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าน้ำหนักกิจกรรมทำขนมหวาน} &= \frac{๒๐ \text{ (ชม.)}}{๔๐ \text{ (ชม.)}} \\ &= .๕ \text{ หน่วยน้ำหนัก} \end{aligned}$$

๒. กิจกรรมรักษาดินแดนปฏิบัติสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมงเป็นเวลา ๒๐ สัปดาห์ จะมีค่าน้ำหนัก ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าน้ำหนักกิจกรรมรักษาดินแดน} &= \frac{๓ \times ๒๐}{๔๐} \\ &= \frac{๖๐}{๔๐} \\ &= ๑.๕ \text{ หน่วยน้ำหนัก} \end{aligned}$$

เมื่อผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนใดจะต้องนำค่าน้ำหนักของกิจกรรมนั้น ไปสะสมเป็นจำนวนหน่วยน้ำหนักรวมของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ต้องปฏิบัติ และจำนวนหน่วยน้ำหนักรวมของกิจกรรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมิน สำหรับตัดสินการผ่านช่วงชั้น ตามเกณฑ์การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้นการกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาจะต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำหรับใช้ประเมินและตัดสินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมโดยแยกกำหนดเป็น ๒ ด้าน คือ

๑. เกณฑ์การประเมินจุดประสงค์ สำหรับใช้ตัดสินการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนตามจุดประสงค์ของกิจกรรม ซึ่งจะต้องกำหนดเป็น ๒ ระดับ คือ

๑) เกณฑ์สำหรับตัดสินการผ่านจุดประสงค์รายข้อสำหรับใช้ตัดสินการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามจุดประสงค์แต่ละข้อ สถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์เป็นคะแนนร้อยละ หรือระดับคะแนนการประเมิน เช่น

- ได้คะแนนการประเมินจุดประสงค์รายข้อร้อยละ ๘๐
- ได้ระดับคะแนนการประเมินจุดประสงค์รายข้อ ระดับ ๓-๕

๒) เกณฑ์สำหรับตัดสินการผ่านจุดประสงค์รวมสำหรับใช้ตัดสินการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมตามจุดประสงค์รวมทุกข้อโดยกำหนดเป็นจำนวนร้อยละของจุดประสงค์ทั้งหมดของกิจกรรมที่จะต้องผ่านเกณฑ์ตัดสินการผ่านจุดประสงค์รายข้อ เช่น

- มีจำนวนจุดประสงค์ที่ผ่านเกณฑ์ตัดสินการประเมินจุดประสงค์รายข้อร้อยละ ๘๐

ผู้เรียนที่มีผลประเมินการปฏิบัติกิจกรรมผ่านเกณฑ์สำหรับตัดสินการผ่านจุดประสงค์รวม จะเป็นผู้ได้ผ่านการประเมินจุดประสงค์ของกิจกรรม หรือผ่านเกณฑ์การประเมินด้านที่ ๑

๒. เกณฑ์เวลาร่วมปฏิบัติกิจกรรม สำหรับใช้ตัดสินการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เนื่องจากการปฏิบัติ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกเป็นอย่างมาก เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักเสียสละ รับผิดชอบ และรู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ สถานศึกษาควรกำหนดเกณฑ์ เป็นจำนวนร้อยละของเวลาขั้นต่ำที่ผู้เรียนจะต้องอยู่ร่วมปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม เช่น

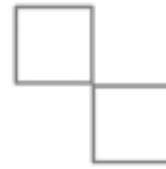
- มีเวลาปฏิบัติกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาปฏิบัติกิจกรรมทั้งหมด

การตัดสินการประเมินการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาตัดสินทีละเกณฑ์ โดยตัดสินการประเมินการผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมทีละหนึ่ง และตัดสินเวลาร่วมปฏิบัติกิจกรรมอีกทีหนึ่ง และจึงนำผลการตัดสินทั้งสองเกณฑ์มาพิจารณาตัดสินการประเมินการปฏิบัติกิจกรรม โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

ก. ผู้เรียนที่มีผลการตัดสินการประเมินกิจกรรมได้ผ่าน ทั้ง ๒ เกณฑ์ เป็นผู้ได้ผ่านกิจกรรม หรือ “ผ”

ข. ผู้เรียนที่มีผลการตัดสินการประเมินกิจกรรมได้ผ่าน ๑ เกณฑ์ ไม่ผ่าน ๑ เกณฑ์ หรือไม่ผ่านทั้ง ๒ เกณฑ์ เป็นผู้ไม่ผ่านกิจกรรม หรือ “ม.ผ.”

สืบทอดมรดก เขตชุมชน “พ่อแผ่นดิน ภูมิอนันต์บรมครู”

คำขวัญวันครู พ.ศ. ๒๕๕๐ รางวัลชนะเลิศ

เมื่อ วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๐ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ได้จัดงานวันครู พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยใช้ชื่องานว่า “การจัดงาน ๕๑ ปี วันครู เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๕๐” โดยได้กำหนดเป้าหมายให้ผู้ประกอบวิชาชีพครูทั่วประเทศได้ปฏิญาณตนร่วมกันว่า “จะเป็นปีแห่งการตามรอยพระยุคลบาท... ครูของแผ่นดิน”

วารสารวิชาการได้มีโอกาสสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติการสอนที่ได้รับรางวัลคุรุสภา (ครูดีเด่น) ประจำปี ๒๕๔๙ จำนวน ๕ ท่าน ซึ่งแต่ละท่านล้วนมีวิธีและเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่น่าสนใจและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เรามาทำความรู้จักกับครูดีเด่นที่ได้รับรางวัลในปีนี้นะคะ

นางกรรณพกา บุญระมี ครู คศ.๔ โรงเรียนบ้านธาตุ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครพนม

ครูกรรณพกา บุญระมี สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี ได้ยึดหลักการว่า “การศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต” การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ต้องจัดให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ศึกษาค้นคว้าและปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งมีเทคนิคผสมผสานหลายรูปแบบที่มุ่งเน้นให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็นโดยจัดประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน เพื่อให้ได้รับองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ครูกรรณพกา นอกจากจะเคยได้รับรางวัลชนะเลิศที่ ๑ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ๒ ปีซ้อนแล้ว ยังได้รับรางวัลครูเกียรตินิยม (Teacher Awards) และรางวัลปากกาทอง ผลงานที่คุณครูภูมิใจมากที่สุดคือ การคิดริเริ่ม “โครงการทำกระดาดจากใบสับปะรด” การจัดทำ “หลักสูตรการปลูกสับปะรด” โดยได้นำความรู้จากการจัดการเรียนการสอนงานประดิษฐ์และงานช่างโรงเรียน ไปเผยแพร่จนเป็นที่ยอมรับและนับถือของชุมชน

“เด็กนักเรียนในปัจจุบันนี้ มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความคิดทันสมัย เราเป็นครู ก็ต้องมีความใฝ่รู้ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู สนใจเอาใจใส่นักเรียน มีทักษะในการสอน และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็กนักเรียน ขอให้เพื่อนครู อย่าท้อถอย ให้อดทน พร้อมทั้งจะเผชิญ

* นักประชาสัมพันธ์ สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เหตุการณ์อันไม่พึงประสงค์ได้ทุกเมื่อ เพื่อให้ลูกศิษย์
เจริญก้าวหน้า และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
ซึ่งการทำดีเพื่อส่วนรวม ยึดมั่นในหลักความซื่อสัตย์
สุจริต และเป็นประโยชน์ของชาติ คือสิ่งที่ดิฉันยึดถือ
และปฏิบัติตลอดมา”

นายนิพนธ์ ศรีณกุล ครู คศ.๔ โรงเรียนเตรียม
อุดมศึกษา เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร

ครูนิพนธ์ ศรีณกุล สอนวิชาวิทยาศาสตร์
และชีววิทยา โดยมีหลักการของความเป็นครูที่ว่า
**“ครูต้องกล้าที่จะบอกว่าไม่รู้... ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะ
ไม่ใช่ผู้ชี้นำ... ครูต้องรู้จักตั้งคำถาม ไม่ใช่คอยแต่จะ
ตอบคำถาม.... และครูควรจะเรียนรู้ไปกับเด็ก”**

ผลงานเด่นที่ทำให้ครูนิพนธ์ ศรีณกุล ได้รับ
รางวัล ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมคิวิซี กิจกรรมโครงงาน
วิทยาศาสตร์ ที่ได้รับรางวัลชนะเลิศในเรื่อง ผลของ
เอนไซม์โคซิเนสเพื่อนำไปประยุกต์ในการเกษตร เรื่อง
คลื่นการเดินของกิ้งกือ และเรื่องการแตกของฝักด้อยตั้ง
การพัฒนานักเรียนสู่โอลิมปิกวิชาการจนได้รับรางวัล
เหรียญทองที่ ๑ และกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้รู้จัก
คิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น จนส่งผลให้ได้รับ
รางวัล “ครูแม่แบบ” รางวัลครูอาวุโสดีเด่นของโรงเรียน
เตรียมอุดมศึกษา รางวัลครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น ระดับ
ประเทศของสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยใน
พระบรมราชูปถัมภ์ ได้รับการยกย่องให้เป็นที่ปรึกษา
โครงการวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ จากประเทศ
สหรัฐอเมริกา และได้รับรางวัลครูดีในดวงใจของ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี ๒๕๔๙
และรางวัลครูสุดดี ในวันครูโลก จากคุรุสภาประจำปี
๒๕๔๙

“เราต้องมีการพัฒนาและเรียนรู้ไปกับนักเรียน
เอาธรรมชาติเป็นตัวตั้ง ต้องมองสิ่งที่ธรรมชาติให้มัน
ไม่ธรรมดา ทำสิ่งที่เล็กๆ ให้เป็นเรื่องใหญ่ระดับโลก
ให้ได้ เช่น เรื่องของกิ้งกือ และเรื่องของเมล็ดด้อยตั้ง
ที่ได้รับรางวัล เราสามารถนำไปประยุกต์ให้เกิดการ
เรียนรู้ทางฟิสิกส์ และสามารถคำนวณเป็นสมการ
คณิตศาสตร์ได้ เมื่อเด็กสนใจที่จะเรียนรู้ธรรมชาติ
รอบๆ ตัว เด็กจะรู้สึกว่าการเรียนรู้นี้สามารถเป็นครู
และเป็นสิ่งที่จะต้องหว่านแห

อยากฝากถึงเพื่อนครูทุกคนว่า เด็กนักเรียน
ทุกคนมีปัญญา บางทีเราอาจจะมองข้ามไป ยังมีเด็ก
ที่มีความมุ่งมั่น มีความสนใจ และมีความสามารถ
พิเศษอยู่ในทุกโรงเรียน ครูต้องคอยสังเกตแล้วเรา
จะค้นพบอะไรดีๆ ในตัวเขา ส่งเสริมให้เด็กได้คิดเอง
ทำเอง และแก้ปัญหาเอง เด็กก็จะประสบความสำเร็จ
ได้ในที่สุด ขอฝากว่า **“เด็กไทยนั้นไม่แพ้ชาติใดในโลก
เลย เพียงขอให้มันเวที และให้โอกาสแก่เขา”**

นางรัชดาภรณ์ ศรีพฤษชาติ ครูชำนาญการ คศ.๒
วิทยาลัยช่างศิลป์ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร

ครูรัชดาภรณ์ ศรีพฤษชาติ สอนวิชาออกแบบ
ตกแต่งภายใน วิชาเลือกพันธุ์ไม้และการออกแบบ
จัดสวน ระดับชั้น ศ.วส. ๑ และ ปวช. โดยมีปรัชญา
ประจำใจว่า **“ครูคือต้นแบบที่ดีที่สุด และอยู่ใกล้ตัว
ผู้เรียนที่สุด”** และได้ยึดหลักธรรมพรหมวิหาร ๔
ผลานกับผู้ปกครองในการดูแลศิษย์ และจัดการเรียน
การสอนด้วยนวัตกรรมที่หลากหลาย ตามความสนใจ
และความเหมาะสมของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียน
มีความรู้ความสามารถติดตัวแบบยั่งยืน มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูง สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเอง

และเป็นคนดีมีคุณภาพ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่วนเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้จัดการเรียนรู้แบบกรณีศึกษา (Case Study) ให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ออกแบบและจัดทำสื่อ การเรียนการสอนเพื่อจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย (Lecture Method) จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนาแผนการสอนหรือสร้าง กิจกรรมและแผนการสอนใหม่ๆ ในแต่ละปีการศึกษา โดยมีการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและครบวงจร

“ดิฉันคิดว่าครูที่ดีคือครูที่รักษามาตรฐานวิชาชีพ ของตน ปฏิบัติตนด้วยจรรยาบรรณของครูอย่าง สม่าเสมอ และระลึกอยู่เสมอว่าตนเองต้องดำเนินชีวิต ให้เป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่ศิษย์ ขอฝากความระลึกถึง ครูผู้ร่วมประกอบวิชาชีพเดียวกันทุกท่านทั่วประเทศ ว่า ทุกท่านล้วนเป็นผู้ที่มีคุณค่า เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ เยาวชน มีความเสียสละ ครูเป็นผู้สร้างอนาคตของ ประเทศชาติจึงขอส่งกำลังใจให้ครูทุกท่าน โดยเฉพาะ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่ใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ค่ะ”

นางรัตน์จณี ศิริบริพัตร อาจารย์ ๒ ระดับ ๗ โรงเรียน วัดนิมมานรดี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ครูรัตน์จณี ศิริบริพัตร สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยมุ่งส่งเสริมให้นักเรียน ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ในการสืบค้นข้อมูล และแสวงหาความรู้ ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์อย่างเป็น ระบบขั้นตอน รู้จักการวางแผน และเตรียมความพร้อม ก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการศีกษา หาความรู้ และนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และตลอดชีพ โดยยึดหลัก “คุณธรรมนำความรู้”

ส่วนเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่จะ ประสบผลสำเร็จได้นั้น ก่อนอื่นต้องรู้จักตัวผู้เรียน ในด้านต่างๆ โดย **ทำการวิเคราะห์ผู้เรียน** เพื่อใช้เป็น เกณฑ์ในการจำแนกกลุ่มและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เหมาะสม **วิเคราะห์หลักสูตร** จุดประสงค์การเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการ ให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการคิด โดยใช้วิธีการสอนที่ หลากหลาย เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้วิธีการสอน กระบวนการ

“ดิฉันยึดพระบรมราโชวาท และยึดต้นแบบ ความเป็นครูในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็น หลักในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ พระองค์ทรงเป็น ครูมืออาชีพอย่างแท้จริง ทรงแนะนำความรู้ให้แก่ ปวงชนชาวไทย พระราชดำรัสที่ว่า **“ครูต้องเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา”** เป็นข้อเตือนใจให้ครูทุกคนได้ ปฏิบัติตาม เพื่อเป็นแม่พิมพ์ที่ดีของชาติ และ **ครูที่ดี ควรเป็นผู้สอนดี ประพฤติตนดี และพัฒนาตนเอง อยู่เสมอ** อยากจะบอกครูผู้สอนทั่วประเทศว่า วิชาชีพ ครู เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ และมีคุณค่าอยู่ตลอดเวลา ขอให้มีความภูมิใจในความเป็นครู เป็นวิชาชีพที่มีส่วน ในการสร้างชาติ และตอบแทนคุณของแผ่นดิน”

นางสิริมา กลิ่นกุหลาบ ครูเชี่ยวชาญ คศ.๔ โรงเรียน วัดไทรใหญ่ (นนทิวาการราษฎร์บำรุง) อำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

ครูสิริมา กลิ่นกุหลาบ สอนกลุ่มสาระการ เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นรายบุคคล รวมทั้งวิเคราะห์เนื้อหา สาระการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน เช่น การคิด แบบโยนิโสมนสิการ การเรียนรู้จากกรณีปัญหา ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ การสอนแบบบูรณาการ การ แสวงหาความรู้ สรุปองค์ความรู้ สร้างชิ้นงานได้ด้วย ตนเองตามความสนใจและศักยภาพของนักเรียน แต่ละคน ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนโดยใช้การ

นั่งสมาธิก่อนเรียน และการบันทึกความดีของตนในแต่ละวันโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมานำเสนอในชั้นเรียน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งคุณครูจะมีรูปแบบการสอนที่เป็นของตนเอง ชื่อ**เรียนรู้สังคมศึกษาอย่างมีความสุข “คุณธรรมนำทาง คิดอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันสร้างความรู้ หนูมีผลงาน”** ซึ่งจะให้นักเรียนค้นคว้ารายงานเป็นกลุ่ม นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และส่งผลงานรวมเล่ม รวมทั้งได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยนวัตกรรมบทเรียนสื่อประสม และสื่อการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จนนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์เป็นอันดับหนึ่งของอำเภอ อีกทั้งยังได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ เรื่อง กลวิธีการสอนซ่อมเสริมสำหรับเด็กที่อ่านหนังสือไม่ออก และที่นำไปเป็นแนวทางและเป็นแบบอย่างคือ การจัดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูแห่งชาติ ครูต้นแบบวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์

วิทยาศาสตร์ที่เป็นสิ่งสำคัญ และมีประโยชน์ซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนมาก

“ปัจจุบันเด็กนักเรียนยังต้องพัฒนาในด้านคุณธรรมและการมีวินัยในตนเองให้ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ ดิฉันมีความเชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถพัฒนาได้ โดยครูต้องจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน และใช้เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย ซึ่งเด็กก็มีความพร้อมที่จะรับและชอบการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่แล้ว

อยากจะฝากบอกคุณครูทั่วประเทศว่า ครูเป็นอาชีพที่สร้างกุศล และเป็นอาชีพที่สามารถพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าได้อย่างชัดเจน ขอให้ยึดมั่นในความดีพัฒนางานเพื่อให้นักเรียนมีคุณธรรม ซึ่งจะส่งผลให้คุณครูได้รับการพัฒนาในวิชาชีพได้อย่างมีเกียรติ **“การเป็นครูต้องเพื่อแผ่ทั้งความดีและความรู้”** ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริที่ดิฉันยึดถือและปฏิบัติตามโดยตลอด

และปีนี้เราก็ได้ยินเสียงการปฏิญาณตนว่า “ข้าจะบำเพ็ญตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครู...ข้าจะตั้งใจฝึกสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติ...ข้าจะรักษาชื่อเสียงของคณะครู และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม ที่กระหึ่มไปทั่วประเทศอีกครั้งหนึ่ง ขอเป็นกำลังใจให้กับครูทั่วประเทศในการสร้างอนาคตของชาติค่ะ.

เรื่องเล่าเกี่ยวกับ! เด็กพิเศษ

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เด็ก และเยาวชนพิการทุกประเภท มีสิทธิและโอกาส ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ดังนั้นการจัดการเรียนร่วม จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กพิการได้อย่างทั่วถึง และเกิดความเสมอภาคทางการศึกษาที่ชัดเจนที่สุด

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการดูแลการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพิการ จึงดำเนินการโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม โดยมีกิจกรรมสำคัญในการส่งเสริมให้สถานศึกษาในโครงการสามารถดูแลจัดการศึกษาให้กับนักเรียนพิการได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนพิการเป็นรายบุคคลได้อย่างแท้จริง โดย

ใช้โครงสร้าง SEAT และ SBM เป็นหลักในการบริหารจัดการ ซึ่งนับเป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างเป็นจริง จากการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานในโครงการดังกล่าว และข้อมูลจากการสำรวจของวารสารวิชาการ พบว่า ครูผู้สอนที่ดูแลนักเรียนพิการ มีความต้องการข้อมูลที่เป็นองค์ความรู้ งานวิจัย และสารสนเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนานักเรียนพิการได้อย่างมั่นใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงเปิดโอกาสให้ใช้พื้นที่นี้ เป็นพื้นที่ประจำ สำหรับการเผยแพร่บทความทางวิชาการ ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียน

พิการ โดยพื้นที่นี้จะเปิดโอกาสให้ผู้อ่านสามารถส่งบทความทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักเรียนพิการเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยสามารถจัดส่งได้โดยตรง ถึง

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

หรือโทรสาร หมายเลข ๐-๒๖๒๘-๕๐๘๕

หรือติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่โทรศัพท์

หมายเลข ๐-๒๖๒๘-๕๐๘๓

สำหรับบทความที่นำเสนอในฉบับนี้ขอประเดิมเรื่องของ**นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้** ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรแก้ไขเป็นการเร่งด่วน เพราะจากข้อมูลการสำรวจพบว่า จำนวนนักเรียนพิการที่เรียนร่วมอยู่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๕๗-๒๕๕๙ มีนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ๑๑๓,๔๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕๘ ของนักเรียนพิการเรียนร่วมทั้งหมด นักเรียนแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันในรายละเอียดของปัญหา ที่ต้องได้รับการดูแลแก้ไข ในแต่ละรายแตกต่างกัน ด้วยวิธีการที่เหมาะสม จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

มาทำความรู้จัก

ผู้เรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ด้วยกัน

นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ ได้ให้คำจำกัดความ **นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้** (learning disabilities : LD) พอสรุปได้ว่า ความบกพร่องในการเรียนรู้เป็นความบกพร่องในกระบวนการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจในการใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน ซึ่งอาจแสดงออกมากทางความสามารถที่ไม่สมบูรณ์ในการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียน การสะกดคำหรือการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์

นอกจากนี้ยังครอบคลุมสภาพต่างๆ เช่น ความบกพร่องในการรับรู้ ภาวะที่สมองถูกกระทบกระเทือนเพียงเล็กน้อย แต่เป็นความผิดปกติที่ไม่ได้เกิดจากความบกพร่องทางร่างกาย ทางด้านการมองเห็น การได้ยิน และระดับสติปัญญา รวมทั้งสภาพด้อยโอกาสทางสังคม (คั่นสนีย์ จิตรคุปต์ : ๒๕๔๓ ผดุง อารยะวิญญู : ๒๕๔๒ ศรียา นิยมธรรม : ๒๕๓๗)

ลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (ผดุง อารยะวิญญู:๒๕๓๙) พอสรุปได้ดังนี้

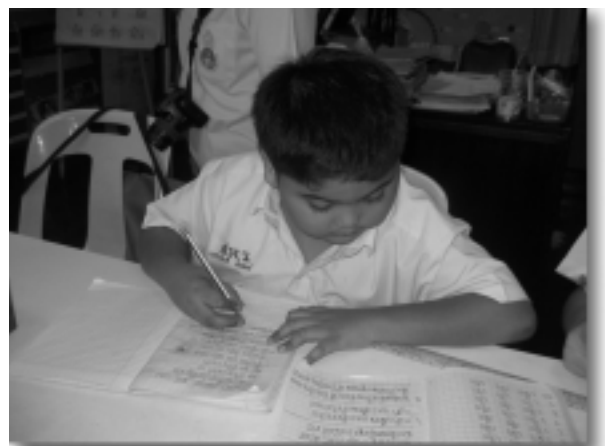
๑. ปัญหาในการเรียน เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักมีปัญหาในด้านการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ ปัญหาในทางภาษาจะกล่าวถึงในหัวข้อถัดไป สำหรับปัญหาในวิชาคณิตศาสตร์นั้น เด็กอาจมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

๑.๑ ขนาด เด็กไม่สามารถแยกความแตกต่างของขนาดและรูปร่างได้

๑.๒ การนับ เด็กอาจนับเลขไม่ได้

๑.๓ การใช้เครื่องหมาย เช่น การบวก การลบ การคูณ และการหาร

๑.๔ การคำนวณมักจะคำนวณผิดแม้จะใช้เครื่องหมายถูกต้องก็ตาม

๒. ปัญหาทางภาษา เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มักมีปัญหาด้านการพูด และการใช้ภาษาแบ่งออกได้ดังนี้

๒.๑ การอ่านจะอ่านข้ามบรรทัด อ่านหนังสือไม่ออก

๒.๒ การจำคำจะใช้คำอื่นแทนคำที่อ่าน
อ่านสลับกัน

๒.๓ ความเข้าใจ จำเรื่องที่อ่านไม่ได้
ไม่เข้าใจเรื่องที่อ่าน จำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับ
เนื้อเรื่องที่อ่านไม่ได้ หรือไม่สามารถจับใจความสำคัญได้

๒.๔ ลักษณะอื่นๆ เช่น อ่านทีละคำ อ่าน
ทีละพยางค์ มีปัญหาในการอ่านคำตั้งแต่ ๒ พยางค์
ขึ้นไป ไม่สามารถนำพยางค์มารวมกันเป็นคำได้ ไม่
เข้าใจความหมาย ไม่รู้จักการเว้นวรรค

๓. ความบกพร่องทางการรับรู้ การรับรู้
มีความหมายไปถึงการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อจำแนก
จำและแปลความหมาย โดยมีลักษณะปัญหาในการ
รับรู้ต่อไปนี้

๓.๑ การรับรู้ทางสายตา ได้แก่ การมอง
เห็นภาพแต่ไม่สามารถอธิบายภาพที่เห็นได้

๓.๒ การจำแนกภาพด้วยสายตา ได้แก่
การไม่สามารถรับรู้ความแตกต่างของภาพสองภาพ
ที่ไม่เหมือนกันได้

๓.๓ การจำโดยใช้สายตา หมายถึงการ
มองเห็นวัตถุหรือสิ่งของแล้วจำไม่ได้ว่าเห็นอะไรบ้าง
จำการเรียงลำดับของตัวอักษรไม่ได้

๓.๔ การรับรู้ทางการฟัง หมายถึงเด็ก
ได้ยินเสียงแต่บอกไม่ได้ว่าเป็นเสียงอะไร เมื่อรับฟัง
แล้วไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างถูกต้อง

๓.๕ การจำแนกโดยการฟัง ได้แก่ ความ
สามารถแยกความแตกต่างของเสียงที่ได้ยิน โดยเฉพาะ
เสียงที่คล้ายคลึงกัน เช่น กิน หิน ดิน

๓.๖ การจำโดยการฟัง หมายถึง การ
ไม่สามารถจดจำสิ่งที่ได้ยินได้ฟังได้โดยไม่ลืม

๔. ความผิดปกติในการเคลื่อนไหว จำแนกได้
๓ ลักษณะคือ

๔.๑ Hyperactivity เป็นการเคลื่อนไหว
เกินปกติ เด็กพวกนี้จะอยู่นิ่งเฉยไม่ได้ เคลื่อนไหว
อยู่เสมอ ในลักษณะการกระทำซ้ำ และเป็นการเคลื่อนไหว
ที่ไม่มีจุดหมาย หากจับให้นั่งอาจเคาะมือ เท้า แทน
การเดิน

๔.๒ Hypoactivity เป็นการเคลื่อนไหวที่
เชื่องช้า หรือน้อยกว่าปกติ อาจนั่งอยู่กับที่ได้นานๆ
โดยไม่ทำอะไรเลย

๔.๓ Incoordination เป็นการเคลื่อนไหว
ที่ควบคุมกล้ามเนื้อไม่ได้ เช่น เดินไม่ตรง รับลูกบอล
ไม่ได้ กระโดดไม่ได้ การใช้นิ้วมือในการหยิบจับสิ่งของ
ไม่ได้ หรือตัดกระดาษด้วยกรรไกรไม่ได้

๕. ปัญหาในด้านอารมณ์และสังคม หมายถึง
ความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ขาดความอดทน มีความ
วิตกกังวลสูง ต่อต้านสังคม ทำงานช้า ก้าวร้าว และ
มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง อาจไม่มีเพื่อนเพราะไม่มี
ใครอยากคบด้วย

๖. ปัญหาในการจำ ได้แก่ การมีปัญหาในด้าน การจำในสิ่งที่ได้ยินและจำในสิ่งที่มองเห็น ซึ่งจะมี ผลกระทบต่อการสะกดคำ การทำตามคำสั่ง ตลอดจน สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์

๗. ปัญหาในด้านความสนใจ หมายถึง การ มีช่วงความสนใจสั้น เพราะขาดสมาธิย่อมมีผลต่อ การเรียนได้

จะเห็นได้ว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการ เรียนรู้ มีความบกพร่องที่ต้องการผู้ที่เข้าใจในปัญหา มาร่วมกันพัฒนา และช่วยแก้ไข เพราะเด็กแต่ละคนมี สภาพของปัญหาที่แตกต่างกัน มีความจำเป็นที่จะต้อง ผ่านการคัดกรองจากผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ สำหรับ ฉบับนี้ เป็นการทำความเข้าใจให้ผู้อ่านได้รู้จักกับนักเรียน ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้เป็นเบื้องต้นไว้ก่อน ส่วนใน ฉบับหน้ามาช่วยกันศึกษาดูว่าใครจะสามารถเข้ามามี ส่วนช่วยในการแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มนี้ได้บ้าง

บรรณานุกรม

- ผดุง อารยะวิญญู. (๒๕๓๙). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : รำไทยเพรส.
- ผดุง อารยะวิญญู. (๒๕๔๒). เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ P.A. Art & Printing Co.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (๒๕๔๓). ความสามารถในการเรียนรู้ หรือ แอลดี : ปัญหาทางการเรียนรู้ที่แก้ไขได้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศรียา นิยมธรรม. (๒๕๓๗). รายงานการวิจัยการสร้างแบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

หนังสือ... การปฏิรูปการเรียนรู้การสอน

ครูกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมและคุณลักษณะที่สังคมคาดหวัง

สันติสุข สันติศาสนสุข*

*ใคร*ที่เป็นคอบหนังฮอลลีวู้ด และติดตามชมหนังรางวัลออสการ์มาเป็นลำดับ คงได้ติดตามตึ่งใจกับบท Mark Thackeray ครูหนุ่ม ซึ่งแสดงโดย ดาราผิวสีผู้โด่งดัง ชื่อ ซิดนีย์ ปอยเตีย (Sidney Poitier) จากหนังคลาสสิกเรื่องแด่คุณครูด้วยดวงใจ (To Sir With Love) หนังแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของครูหนุ่มที่พยายามจะจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้มีความแปลกใหม่เพียงพอที่จะดึงดูดความสนใจของเหล่านักเรียนวัยรุ่นจอมเกเร ซึ่งครูบาอาจารย์ทั้งโรงเรียนพากันทอดทิ้งด้วยว่าเด็กแต่ละคนนั้นสอนยากสอนเย็น เคี้ยวเชียวอย่างไรก็ไม่ได้ผล อีกทั้งพากันก้าวร้าว เกเร จนไม่มีครูคนไหนเอาอยู่ ครูหนุ่มของเรื่องเพิ่งรับปริญญา

สาขาวิศวกรรมมาหมาดๆ และอยู่ระหว่างการรอหนังสือตอบรับเข้าทำงานเป็นวิศวกรจากบริษัทใหญ่ในนิวยอร์ก โดยเลือกใช้เวลาว่างช่วงรอนาน สมัครเป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง และได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ ไปพร้อมๆ กับการทำหน้าที่ดูแลนักเรียน ซึ่งครูคนไหนๆ ก็เอือมระอา การปฏิบัติหน้าที่ครูเป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะนักเรียนตัวแสบเข้าแถวกลั่นแกล้ง ลงมือตีกับครูหนุ่มผิวดำแทบทุกวัน แต่ด้วยความอดทน อดกลั้น มีความรักและความปรารถนาดีกับลูกศิษย์ด้วยใจบริสุทธิ์ เป็นเหตุให้จิตวิญญาณความเป็นครูค่อยๆ เจริญเติบโตขึ้นในใจอย่างเงียบๆ โดยไม่รู้ตัว ยิ่งทำงานก็ยิ่งเกิด

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธิปัญญาและเล็งเห็นแนวทางใหม่ๆ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานักเรียน จนทำให้ลูกศิษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น พฤติกรรมที่ยั่วยวนววน ประสาทหลอนที่ละเอียดถี่ถ้วน การเลือกใช้วิธีสอนที่แปลกใหม่ประกอบกับการใช้ความรัก ความเข้าใจ ความห่วงใย ความเมตตา ปราณี นับเป็นอุปการะ การสอนชั้นสำคัญ ที่ช่วยให้ลูกศิษย์แต่ละคนดีวันดีคืน หนึ่งจบลงอย่างน่าประทับใจ ชนิดที่ทำให้คนดูน้ำตาซึม เพราะนักเรียนร้ายๆ ต่างหันมารักและศรัทธาในตัวครู ผิดตำ หนะเดียวกันครูหนุ่มก็ต้องตัดสินใจเลือกระหว่างการไปรายงานตัวเข้าทำงานเป็นวิศวกรในบริษัท ยักษ์ใหญ่ตามที่ฝันไว้ กับการทำหน้าที่ครูในโรงเรียน เล็กๆ ที่ดูจะไม่มือนาคอะไรเลย

ที่เกริ่นนำมายืดยาวก็เพียงเพื่อจะโน้มน้าว ให้เห็นว่าครูเป็นบุคคลสำคัญ เป็นผู้มียุทธูปการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน ครูทุกคนมีหน้าที่ ความรับผิดชอบในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน ปัจจุบันสถานการณ์ ปัญหาต่างๆ รุมเร้าเด็กและเยาวชนอยู่ตลอดเวลา ทั้งปัญหาครอบครัวที่พบว่า เด็กห่างเหินจากครอบครัว และอยู่ในสภาพครอบครัวแตกแยกมากขึ้น ปัญหาด้าน ความเสื่อมโทรมทางจริยธรรมที่พบว่า เด็กมีแนวโน้ม ห่างไกลจากสถาบันศาสนา และขาดที่พึ่งทางใจมากขึ้น ปัญหาเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรที่กำลังจะ กลายเป็นค่านิยมเสรีทางเพศในเด็กวัยรุ่นจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหายาเสพติด ปัญหาการเสพติดสื่อลามก ปัญหาค่านิยมการบริโภคเกินความพอดี ตลอดจนปัญหา ความรุนแรงและการใช้กำลังทำร้ายรังแกกันเองในหมู่ วัยรุ่น ครูจึงต้องทำงานหนักและต้องทุ่มเสียสละในการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าในอดีตเป็นหลายเท่าตัว

รัฐบาลโดยการนำของนายกรัฐมนตรี พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ว่า จะเร่งรัดการปฏิรูป การศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้ใช้คุณธรรมเป็น พื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือ

ของสถาบันครอบครัวชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบัน การศึกษา โดยในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ กำหนดเป้าหมายให้การศึกษาเป็นการสร้างคนดี มี ความรู้ อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคม

จากนโยบายของรัฐบาลและสถานการณ์ปัญหา ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงถือเป็นนโยบายสำคัญที่มีความสอดคล้องกับจุดหมาย ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ที่ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ ดังนี้

๑. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม อันพึงประสงค์

๒. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า

๓. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการ เปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้ เหมาะสมกับสถานการณ์

๔. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทาง คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้าง ปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต

๕. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มี สุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

๖. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

๗. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจ ในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และ การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข

๘. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากร ธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

๙. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์ และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ยังได้กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดคุณภาพ ผู้เรียนไว้ถึง ๘ มาตรฐาน ๓๘ ตัวบ่งชี้ โดยกำหนด ให้ผู้เรียนต้องเป็นผู้มีคุณธรรมไว้ในมาตรฐาน การ ประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ ๑ คือ ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งมีองค์ประกอบการพิจารณาจาก ๖ ตัวบ่งชี้ ดังนี้

๑. มีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตาม หลักธรรมเบื้องต้น ของศาสนาที่ตนนับถือ

๒. มีความซื่อสัตย์ สุจริต

๓. มีความกตัญญูกตเวที

๔. มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ เสียสละเพื่อส่วนรวม

๕. มีความประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สินของ ส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

๖. ภูมิใจในความเป็นไทย เห็นคุณค่าภูมิปัญญา ไทย นิยมไทยและดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้สอนจำเป็นต้องเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาความคิด ความรู้ ความสามารถ ทักษะพื้นฐานเพื่อการศึกษาต่อ หรือการประกอบอาชีพ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสมดุล และได้ รับการพัฒนาศักยภาพถึงขั้นสูงสุด ได้เรียนรู้อย่าง หลากหลายจากประสบการณ์จริง มีความตระหนักถึง คุณค่าของตนเอง เห็นความสัมพันธ์ของตนเองกับ สังคมและที่สำคัญที่สุด คือการพัฒนาปลูกฝังผู้เรียน ให้มีคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มี คุณลักษณะ เก่ง ดี มีความสุข ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

การพัฒนาคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนมาก เท่าใด ก็จะช่วยให้ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกันสามารถดูแลตัวเอง

ให้เรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการ เรียนรู้ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณธรรมเป็นสภาพคุณงามความดี ที่มีอยู่ ในจิตใจของบุคคล ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สามารถสร้าง หรือพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ภายในจิตใจของแต่ละบุคคล ในทางจิตวิทยา คุณธรรมเป็นพฤติกรรมขั้นที่ ๕ ใน กระบวนการ ๗ ขั้นของการสร้างค่านิยม อันได้แก่

ขั้นที่ ๑ การสำรวจทางเลือก

ขั้นที่ ๒ การพิจารณาผลที่เกิดจากแต่ละ ทางเลือก

ขั้นที่ ๓ การตัดสินใจเลือกโดยเสรี

ขั้นที่ ๔ การมีความสุขและความภูมิใจ

ขั้นที่ ๕ การเต็มใจประกาศยืนยัน ให้เป็นที่ ประจักษ์

ขั้นที่ ๖ การแสดงค่านิยม

ขั้นที่ ๗ การปฏิบัติซ้ำๆ จนเป็นนิสัย

การพัฒนาคุณธรรมให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูทุกคน ต้องถือเป็นหน้าที่หลักที่จะต้อง ช่วยกันดูแล เอาใจใส่ผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ต้องมี ความไวต่อสัญญาณต่างๆ ที่อาจเป็นข้อบ่งชี้ให้เห็นถึง ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องป้องกัน แก้ไข ไม่ให้ผู้เรียน บกพร่องหรือเป็นผู้ขาดคุณธรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตามการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณธรรม ครูควรมีหลักและแนวคิดพื้นฐาน ดังนี้

๑. ครูทุกคน คือต้นแบบด้านคุณธรรม เป็น สื่อการเรียนรู้ที่มีชีวิต ซึ่งผู้เรียนพร้อมที่จะยึดถือเป็น ตัวอย่างหรือเลียนแบบได้ง่ายที่สุด

๒. การสอนคุณธรรม ควรสอดแทรกหรือ บูรณาการอยู่ในทุกสาระการเรียนรู้ เพราะทุกกิจกรรม การเรียนรู้ ผู้เรียนต้องมีคุณธรรมพื้นฐาน เช่น ความ รับผิดชอบ ความประหยัดความซื่อสัตย์สุจริตที่จะส่งผล ให้การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ บรรลุผลตามเป้าหมายที่ กำหนด

๓. ไม่มีสูตรสำเร็จที่แน่นอนตายตัวว่าจะต้องใช้วิธีสอนรูปแบบใด หรือเทคนิคพิเศษชนิดไหน พัฒนาคุณธรรมผู้เรียน จึงจะได้ผล เพราะผู้เรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน อาจต้องใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน

๔. บรรยากาศที่เกื้อหนุน รวมทั้งการให้การยกย่อง หรือการให้คุณค่ากับผู้เรียนที่มีคุณธรรม เป็นแรงจูงใจที่มีความหมาย ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ปรับเปลี่ยนตนเอง และพัฒนาเป็นบรรทัดฐานทางสังคมภายในโรงเรียน

๕. ความสุภาพ อ่อนโยน และความรัก ความเมตตาห่วงใยที่ครูแสดงออกต่อผู้เรียนเป็นต้นทุนที่มีความสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเปิดใจซึมซับรับรู้และพัฒนาคุณธรรมในจิตใจให้งอกงามได้ง่ายขึ้น

๖. ความเหมาะสม สอดคล้อง ความต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการจัดกิจกรรม จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน คงสภาพความมีคุณธรรมได้อย่างมั่นคงยาวนาน

๗. ครูต้องมีทักษะในการสังเกต สามารถมองเห็นสัญญาณอันตราย ที่จะชักนำผู้เรียนให้มีพฤติกรรมที่หมิ่นเหม่ต่อกฎหมาย กระทบกระเทือนต่อ

ศีลธรรมอันดี ซึ่งนำไปสู่ความบกพร่องทางคุณธรรม ทั้งนี้ เพื่อหาทางยับยั้งหรือป้องกันแก้ไข ไม่ให้เกิดความเสียหาย จนยากที่จะพัฒนาหรือเยียวยาฟื้นฟู

คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามเป็นคุณลักษณะที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่นที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคาดหวัง คุณธรรมที่มั่นคง ยั่งยืนในตัวผู้เรียน ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยบังเอิญ หากแต่ต้องเป็นความตั้งใจ และต้องอาศัยปัจจัยเกื้อหนุนอย่างเหมาะสมเพียงพอ คุณธรรมที่นำความรู้ทางวิชาการ จะส่งผลทั้งทางตรง และทางอ้อมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างราบรื่น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในมิติอื่นๆ มีความก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ หากผู้เรียนขาดคุณธรรม ย่อมส่งผลให้การจัดการศึกษาที่ลงทุนอย่างมหาศาล เกิดความสูญเปล่า ดังนั้น ครูทุกคนจำเป็นต้องเอาใจใส่ ตรวจสอบ ทบทวน และวินิจฉัยให้แน่ใจในทุกๆ ปีการศึกษา ว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทางคุณธรรมแค่ไหน เพียงใด ย่อมจะสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในทุกๆ ช่วงชั้น ให้แก่ผู้ปกครองและสังคมได้อย่างแท้จริง

เกาะติด หลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านการ

ดร.เจษฎา กิตติสุนทร*

MS ศึกษาขั้นพื้นฐานนับเป็นการศึกษาที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งสำหรับเยาวชนทุกคน เพราะนอกจากจะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการศึกษาในระดับต่อไปแล้ว ยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในระยะต่อไปอีกด้วย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยในปัจจุบันเป็นหลักสูตรที่ได้ประกาศใช้ในพุทธศักราช ๒๕๔๔ โดยหลักสูตรดังกล่าวเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน (Standards-based curriculum) ที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพของ

ผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ หมายถึง สิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งนับว่าเป็นหลักสูตรที่มีความแตกต่างเป็นอย่างมากจากหลักสูตรในอดีตที่ผ่านมา ที่เป็นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหา (Content-based curriculum) หรือรายวิชา (Subject-based curriculum) เป็นหลัก

นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานยังถือเป็นกรอบในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (School-based curriculum) สำหรับผู้เรียนทุกคน รวมทั้งเด็กที่มี

* นักวิชาการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความบกพร่องทางด้านการฟัง จะมียกเว้นเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านการฟังหรือเด็กที่มีความบกพร่องในระดับที่รุนแรงเท่านั้น (ในปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกาได้ใช้**ความบกพร่องหรือความต้องการจำเป็นพิเศษแทนความพิการ** โดยมีพื้นฐานแนวคิดที่ว่าควรคำนึงถึงบุคคลเป็นเบื้องต้นมากกว่าที่จะคำนึงถึงความพิการ ดังนั้นในบทความนี้จะขอใช้คำว่า “เด็กที่มีความบกพร่อง” แทนเด็กพิการ)

แม้แนวคิดนี้จะเป็นแนวคิดที่ดีและเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เพราะการศึกษาขั้นพื้นฐานถือเป็นการศึกษาที่รัฐต้องจัดให้สำหรับทุกคน โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน โอกาส ความเท่าเทียม และไม่มีการแบ่งแยก แต่อย่างไรก็ตามการที่จะพัฒนาผู้เรียนทุกคนไปสู่มาตรฐานเดียวกันนั้นคงไม่ใช่เรื่องที่ยั่งยืน โดยเฉพาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเหล่านี้อาจขาดความพร้อมในบางเรื่อง รวมทั้งอาจมีปัญหาและความยากลำบากในการเรียนรู้ในบางด้าน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการหาวิธีการที่จะช่วยให้เขาเหล่านั้นได้พัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพเพื่อสามารถบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดแจกเช่นผู้เรียนคนอื่นๆ

ประเทศสหรัฐอเมริกานับเป็นประเทศที่เป็นต้นแบบของหลักสูตรแบบอิงมาตรฐาน ที่ได้นำหลักสูตรนี้มาใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับปวงชนมาไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี รวมทั้งยังเป็นต้นแบบในการจัดการศึกษาพิเศษ (Special education) ให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทาง

ด้านการฟัง อีกด้วย โดยในปัจจุบันการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านการฟัง ไม่ได้มีการแบ่งแยกเหมือนในอดีต ที่มักจะจัดให้เด็กที่มีความบกพร่องเรียนในโรงเรียนพิเศษสำหรับความบกพร่องประเภทนั้นๆ เช่น โรงเรียนสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเห็น โรงเรียนสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านการได้ยิน เป็นต้น แต่ในปัจจุบันได้เน้นการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusion) ที่เปิดโอกาสให้เด็กที่มีความบกพร่องได้เรียนรวมกับเด็กทั่วไป และจัดให้มีบริการตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยนักการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เสนอแนะแนวทางในการช่วยให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางด้านการฟัง สามารถบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป โดยการให้ความช่วยเหลือหรือการเอื้อตามสภาพผู้เรียน (Accommodation) ที่คำนึงถึง ๕ ขั้นตอนสำคัญต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก มีความคาดหวังที่จะให้นักเรียนที่มีความบกพร่องสามารถบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็กทั่วไป โดยในขั้นตอนนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงได้แก่ การที่นักเรียนทุกคนมีโอกาสในการเรียนรู้และการประเมินผลที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งการที่นักเรียนมีความเท่าเทียมกันในการได้เรียนรู้ตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan : IEP) ควรมีความคุ้นเคยกับมาตรฐานการเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อที่ในการจัดทำ IEP ของนักเรียนจะสามารถเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ได้ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงนอกจากนี้คือ การที่ครูปกติ (General education teacher) และครูการศึกษาพิเศษ (Special education teacher) จะต้องมีการทำงานแบบร่วมมือ (Collaboration) ได้แก่ การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจและร่วมรับผิดชอบ

ขั้นตอนที่สอง การเรียนรู้เกี่ยวกับการเอื้อ

ตามสภาพผู้เรียน ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับความหมายของการเฝ้าตามสภาพผู้เรียน สิ่งที่ต้องมีการเฝ้าตามสภาพผู้เรียนและประเภทของการเฝ้าตามสภาพผู้เรียน สำหรับความหมายของการเฝ้าตามสภาพผู้เรียนนั้น หมายถึง การให้ความช่วยเหลือที่เฝ้าต่อสภาพของผู้เรียนที่มีความบกพร่องในเรื่องของการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยคำนึงถึงรูปแบบการนำเสนอ การตอบสนอง สถานที่ เวลา/ตารางเวลาที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่อง ส่วนสิ่งที่จะต้องมีการเฝ้าตามสภาพผู้เรียนนั้นได้แก่ การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน การประเมินผลระดับชั้นเรียน และการประเมินผลภายนอก (การประเมินผลโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือการประเมินผลในระดับชาติโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ)

สำหรับประเภทของการเฝ้าตามสภาพผู้เรียนนั้น ได้แก่ ๑) การให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในการได้เรียนรู้เนื้อหา และทักษะต่างๆ ในบทเรียนโดยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น การใช้สื่อหนังสือเสียงสำหรับผู้ที่มีปัญหาทางด้าน การอ่านหนังสือหรือผู้ที่มีความบกพร่องทางด้านการเห็น หรือการใช้สื่อที่อาศัยการมองเห็น (Visual) สำหรับผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ดีโดยผ่านการรับรู้ทางสายตา หรือการใช้สื่อที่อาศัยการสัมผัส (Tactile) สำหรับผู้ที่มีประสาทสัมผัสที่ดี หรือการใช้สื่อที่อาศัยประสาทสัมผัสหลายๆ ด้าน (Multi-sensory) เพื่อช่วยกระตุ้นและเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นต้น ๒) การให้นักเรียนได้ตอบสนองในรูปแบบ วิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น การให้นักเรียนทำการบ้าน กิจกรรม หรือแบบทดสอบโดยอาศัยวิธีการที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป โดยอาจอาศัยเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หรือสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ๓) การปรับเปลี่ยนสถานที่สอบหรือสถานที่ในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขในการสอบหรือการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ๔) การเฝ้าในเรื่องของเวลา/ตารางเวลา โดยการเพิ่มเวลาในการทำแบบทดสอบ หรือการทำงานที่ได้

รับมอบหมาย รวมทั้งการปรับเปลี่ยนเวลาและตารางเวลาในการเรียนและการทำแบบทดสอบ

ขั้นตอนที่สาม การเลือกวิธีการในการเฝ้าตามสภาพผู้เรียนในเรื่องการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยในขั้นตอนนี้ นอกจากการคำนึงถึงวิธีการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงเทคนิค วิธีการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะต่างๆ ที่ช่วยให้นักเรียนสามารถบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด เช่น ทักษะในการเรียนรู้ (learning skills) ทักษะในการจัดการ (organizational skills) และทักษะในการอ่าน (reading skills) เป็นต้น รวมทั้งยังต้องคำนึงถึงสื่อ เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก (assistive technology) และการให้บริการและความช่วยเหลืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับการเลือกรูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผลที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนนั้น ควรได้คำนึงถึงรูปแบบและวิธีการวัดและประเมินผลทางเลือก (Alternative assessment) ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียนทั้งในการประเมินผลระดับชั้นเรียน และการประเมินผลภายนอกด้วย

ขั้นตอนที่สี่ การนำวิธีการในการเฝ้าตามสภาพผู้เรียนในเรื่องการเรียนการสอน และการประเมินผลมาใช้ โดยในขั้นตอนนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องควรได้คำนึงถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เช่นในฐานะของครูปกติ ครูการศึกษาพิเศษ หรือในฐานะนักจิตวิทยาในโรงเรียน เป็นต้น รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือที่เฝ้าต่อสภาพของผู้เรียนในเรื่องการเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ

ขั้นตอนที่ห้า ประเมิน และปรับปรุงวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการเฝ้าตามสภาพผู้เรียน โดยการประเมินควรมีการประเมินในระหว่างการใช้ (Formative evaluation) และหลังการใช้ (Summative evaluation) สำหรับการประเมินในระหว่างการใช้ นั้นนับเป็น

สิ่งสำคัญในการที่จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิธีการที่ใช้ในการเฝ้าตามสภาพผู้เรียนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่

แม้ว่าการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนทุกคนรวมทั้งเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านต่างๆ บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจไม่ใช่เรื่องที่ย่างยาก แต่อย่างไร

ก็ตามการจัดการศึกษาดังกล่าวก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่ยากเกินความสามารถของครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเฝ้าตามสภาพผู้เรียนในเรื่องการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลข้างต้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องสามารถบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นๆ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๕). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๔**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (๒๕๕๔). **แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบอิงมาตรฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (๒๕๕๔). **นิยามคำศัพท์หลักสูตร : หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- Beckman, P. (2001). **Access to the general education curriculum for students with disabilities**. (Report No. EC308681). Arlington, VA : ERIC Clearinghouse on Disabilities and Gifted Education. 9ERIC Document Reproduction Service NO. ED458735).
- Edyburn, D.L. (2004). **Key ingredients of an accessible curriculum**. *Special Education Technology Practice*, 6(1), 17-22.
- Friend, M., & Bursuck, W. (2002). **Including students with special needs : A practical guide for classroom teachers**. 3 rd ed. Boston : Allyn & Bacon.
- Glatthorn et al. (1998). **Performance assessment and standards-based curricular**. NY: Eye Ion Education.
- Johnson, E., Kimball, k., & Brown, S. (2001). **A statewide review of the use of accommodations in large-scale, high stakes assessments** *Exceptional Children*, 67, 2, 261-264.
- Lewis, R. B., & Doorlag, D.H. (2006). **Teaching Special Students in General Education Classrooms**. 7 th ed. NJ: Merrill/Prentice Hall.
- Thurlow, M. (2000). **Standards-based reform and students with disabilities: Reflections on a decade of change**. *Focus on Exceptional Children*, 33(3), 1-16.
- Turnbull, R., Turnbull, A., Shank, M., & Smith, S.J. (2004). **Exceptional lives : Special Education in Today's Schools**. 4 th ed. NJ: Merrill/Prentice Hall.

รอบรู้ การวัดและประเมินผล

การนำ Backward Design มาใช้ในการประเมินผลการเรียนรู้

ไตรรงค์ เจนการ*

หลักการของ Backward Design

กระบวนการการออกแบบถอยหลังกลับ (Backward Design) ของ Wiggins และ McTighe เริ่มจากคิดทุกอย่างให้จบสิ้นสุดจากนั้นจึงเริ่มต้นจากปลายทางที่ผลผลิตที่ต้องการ (เป้าหมายหรือมาตรฐานการเรียนรู้) สิ่งนี้ได้มาจากหลักสูตร เป็นหลักฐาน

พยานแห่งการเรียนรู้ (Performances) ซึ่งเรียกว่า **มาตรฐานการเรียนรู้** แล้วจึงวางแผนการเรียนการสอนในสิ่งที่จำเป็นให้กับนักเรียนเพื่อเป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การสร้างผลงานหลักฐานแห่งการเรียนรู้ให้ได้

กระบวนการออกแบบการวางแผนของครูผู้สอนเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องกัน ๓ ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนประกอบด้วยคำถามที่ว่า

* นักวิชาการสอบ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอน ๑ : อะไรคือความเข้าใจที่ต้องการ
และมีคุณค่า

ขั้นตอน ๒ : อะไรคือพยานหลักฐานของ
ความเข้าใจ

ขั้นตอน ๓ : ประสพการณ์การเรียนรู้และ
การสอนอะไรที่จะสนับสนุน
ทำให้เกิดความเข้าใจ ความสนใจ
และความขบคิดเชื่อมโยงในหลักฐาน
นั้นๆ

ขั้นตอนที่ ๑ : อะไรคือความเข้าใจที่ต้องการ และมีคุณค่า

การใช้หลักการออกแบบแบบถอยหลังกลับ
อันดับแรกที่ครูผู้สอนควรทำคือทำให้ความสำคัญที่
เป้าหมายการเรียนรู้ (Learning goals) หรือเป้าหมาย
ของความเข้าใจ ความเข้าใจที่ว่านี้คือ **ความเข้าใจที่
ฝังใจอย่างยั่งยืน (Enduring Understanding)** ที่ครู
ผู้สอนทุกคนต้องการให้นักเรียนของพวกเขาได้รับการ
พัฒนาไปให้ถึงจุดหมายปลายทางตามลำดับ ขั้นการ
เรียนรู้บรรลุผลที่สำเร็จสมบูรณ์ที่สุด สิ่งนี้ก็เป็นจุดเน้น
สำคัญที่จะขาดเสียมิได้รวมทั้งแนวทางดำเนินการ,
ชุดคำถามที่สำคัญด้วยเช่นกัน **ความเข้าใจที่ฝังใจอย่าง
ยั่งยืนมีระดับที่เหนือกว่าสูงกว่าข้อเท็จจริงต่างๆ และ
ทักษะต่างๆ ที่มุ่งไปสู่ความคิดรวบยอดใหญ่ๆ หลักการ
ต่างๆ หรือกระบวนการต่างๆ**

ตัวอย่าง ความเข้าใจที่ฝังใจอย่างยั่งยืนใน
ตัวผู้เรียน และชุดคำถามที่สำคัญหรือแนวทาง ชุด
คำถาม ประกอบด้วย

- เรามีวิธีการใดที่จะทำให้มนุษย์ทุกคนสามารถ
สร้างสรรค์ได้เท่าเทียมกัน
- เรามีวิธีการใดที่จะดำเนินชีวิตให้มีสุขภาพอนามัย
ที่ดี

- มีวิธีการใดที่เป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง
- จะดำรงชีวิตอย่างไรในท่ามกลางความ
เปลี่ยนแปลง

Wiggins and McTighe เสนอแนะให้ใช้
เครื่องกรอง “Filters” เพื่อให้ได้มาซึ่งความเข้าใจ
คุ้มค่ากับเวลาที่เสียไปคือ

- เป็นตัวแทน**ความคิดที่สำคัญ** (big idea)
มีคุณค่าฝังแน่นฝังใจมีระดับที่เหนือกว่าสูงกว่าในระดับ
ชั้นเรียน
- เป็นหัวใจที่สำคัญที่บรรจุลงในรายวิชา
(ซึ่งมีผลต่อ “การลงมือทำ” ในเนื้อหาวิชา)
- ต้องไม่จำกัดขอบเขต (เพราะว่ามันเป็น
นามธรรมและทำให้เกิดความคิดที่เข้าใจผิดอยู่เป็น
ประจำ
- สนับสนุนความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ใน
ตัวผู้เรียน

ความเข้าใจที่ได้คัดเลือกไว้บางทีอาจเป็น**ความ
เข้าใจที่สำคัญมากๆ หรือความเข้าใจในระดับหน่วย
การเรียนรู้** ลำดับขั้นตอนความเข้าใจ (สิ่งเหล่านี้
พวกเราหวังว่าจะเป็นตัวช่วยให้บรรลุผลความเข้าใจใน
แต่ละระดับ ตลอดระยะเวลาในลำดับขั้นตอนของการ
เรียนรู้) ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ขั้นตอนที่ ๒ : อะไรคือหลักฐานพยานของ ความเข้าใจ

ครูผู้สอนต้องตัดสินใจต่อไปว่า ความเข้าใจ
เหล่านี้ นักเรียนจะนำเสนอหรือสาธิต, แสดงออกให้
เห็นได้อย่างไรว่านักเรียนได้เกิดความรู้ความเข้าใจ
อย่างแท้จริง Wiggins and McTighe ได้ให้รายละเอียด
ของความเข้าใจ ๖ ประการ (Six facets of under-
standing) โดยเชื่อว่านักเรียนจะมีความเข้าใจอย่าง
แท้จริง เมื่อนักเรียนสามารถ

- อธิบายชี้แจงเหตุผล (can explain)
- แปลความตีความ (can interpret)

- ประยุกต์ (can apply)
- มีเทคนิคการเขียนภาพที่เห็นด้วยตาจริง (have perspective)
- สามารถหยั่งรู้มีความรู้สึกร่วม (can empathies)
- มีองค์ความรู้เป็นของตนเอง (have self-knowledge)

ทั้ง ๖ ด้านของความเข้าใจสามารถช่วยสนับสนุนให้เกิดความเข้าใจตามธรรมชาติของความเข้าใจและมีหนทางหลากหลาย ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไปเกี่ยวกับความเข้าใจเพื่อความสะดวกสมผลกับรูปแบบการเรียนรู้ (Learning styles) นักเรียนจะนิยมชมชอบบางข้อเท็จจริง หรือมีความเข้มแข็งบางด้าน (some facets) ของความเข้าใจมากกว่าพวกคนอื่น ๆ ที่เขามีอีกด้านอื่นๆ สิ่งเหล่านี้เป็นความท้าทายสำหรับครูผู้สอนที่จะพัฒนาความเข้าใจในแต่ละด้านให้กับนักเรียนทุกคน ทั้งหกด้าน (six facets) ของความเข้าใจซึ่งได้ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการออกแบบการประเมินผลและการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นที่ ๒ คือการกำหนดหลักฐานพยานที่ยอมรับได้ว่านักเรียนรู้จริงทำได้จริงมีความเข้าใจตามเป้าหมายที่ต้องการ

ในส่วนของกระบวนการวางแผนนี้ อะไรที่ทำให้ “backward design” แตกต่างจากกระบวนการวางแผนที่เคยปฏิบัติเป็นประเพณีมาตั้งแต่ดั้งเดิม ก่อนการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความเข้าใจต่างๆ คณะครูผู้สอน มีความจำเป็นต้องวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการประเมินผลขึ้นก่อน ในขณะเดียวกัน ก็เน้นถึงความสำคัญให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาผลงาน/ภาระงานความสามารถ (Performance tasks) ด้วย Wiggins and McTighe สนับสนุนความพอเหมาะที่ได้สัดส่วนของการใช้การประเมินผล ซึ่งเป็นการใช้การประเมินผลที่มากกว่าแบบดั้งเดิม อันประกอบด้วย การสังเกต, การสอบย่อย, การใช้แบบสอบประเภทต่างๆ เป็นต้น

การกำหนดแนวทางเพื่อใช้คัดเลือกขอบเขตของการประเมินผล ผลงาน/ภาระงานต่างๆ และการแสดงความสามารถต่างๆ ต้อง :

- สนับสนุน ช่วยเหลือให้นักเรียนได้มีการพัฒนาความเข้าใจ (Developing understand)
- ให้โอกาสกับนักเรียนได้นำเสนอ อธิบายถึงความสามารถในความเข้าใจผลงาน/ภาระงาน (tasks) ต้องมีการจำแนกแยกแยะและระดับของความแตกต่างหรือชั้นของความเข้าใจอีกด้วย

ขอเน้นถึงความสำคัญ การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และควรจะมีอยู่ (มีการประเมินผลอยู่ตลอด) ตั้งแต่ต้นจนจบของลำดับขั้นตอน มิใช่นำมาใช้เมื่อจบหน่วยหรือจบรายวิชาเท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๓ : อะไรคือประสบการณ์การเรียนรู้ และจะสอนอย่างไร

ในขั้นตอนที่ ๓ ของกระบวนการ backward design ครูผู้สอนออกแบบในลำดับขั้นตอนคิดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนรับผิดชอบดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาความเข้าใจ (develop understanding)

การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนจะมีระดับที่เหนือกว่ามากกว่าการจำได้ในเนื้อหาวิชาที่เรียน นักเรียนต้องได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการเรียนรู้ที่เป็นไป

ได้สำหรับพวกเขาที่สืบค้น (inquiries) ประสบการณ์โดยตรง กระบวนการให้เหตุผล (arguments) การประยุกต์นำไปใช้และจุดของภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ข้างล่างของข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นต่างๆ ที่พวกเขาเรียนรู้ ถ้าพวกเขามีความเข้าใจในสิ่งนั้นๆ

ประสบการณ์แห่งการเรียนรู้ ต้องการให้ผู้เรียน :

- สร้างทฤษฎี อธิบายชี้แจง แปลความตีความ, ใช้หรือมองเห็นด้วยจิตทัศน์ (perspective) ในสิ่งที่พวกเขาต้องการเรียนรู้...ซึ่งพวกเขาก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีความเข้าใจที่เหมือนกัน หรือมีความสามารถในความเข้าใจในสิ่งเหล่านี้ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่ามากกว่าที่จะจดจำ

ประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้ ต้องผสมกลมกลืนทั้งในแนวกว้างและแนวลึก และจะต้องเป็นทางเลือกที่ต้องการและได้รับการยอมรับ ประสบการณ์เหล่านี้ที่จะถูกนำไปดำเนินการในเชิงลึกซึ่งต้องการให้นักเรียนเจาะลึก (unearth) วิเคราะห์แยกแยะ ตั้งคำถามพิสูจน์และวางหลักเกณฑ์ต่างๆ ไป การที่ให้ประสบการณ์มีลักษณะกว้างเพื่อต้องการให้นักเรียนทำการเชื่อมโยงมองเห็นภาพ (ตัวแทนหรือรูปจำลอง) และขยายความคิดให้กว้างแผ่ออกไป

สิ่งที่สำคัญก็คือความชัดเจนในวิธีการที่อิงแนวทางแสวงหาความรู้ (inquiry-based approach) ที่ต้องการ “ไม่จำกัดขอบเขต (uncovering)” ในการเลือกเนื้อหา

การทบทวนและขัดเกลา (Review and Refine)

ดูเหมือนว่าในแบบจำลองของการวางแผนทั้งหมดของ “backward design” ต้องการกระบวนการปรับปรุงแก้ไขและสิ่งที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขขัดเกลาแล้วในทุกขั้นตอนในกระบวนการของการวางแผน

“การคิดสร้างสรรค์ของการใช้หน่วยการเรียนรู้ของกระบวนการวางแผนด้วย backward design มิใช่สิ่งอัศจรรย์ยิ่งใหญ่ หรือกระบวนการง่ายๆ **มันคือสิ่งหนึ่งที่หยิบยกขึ้นมาพิจารณากันใหม่** คุณจะต้องกลับไปและผ่าให้ทะลุเข้าในแผนผังหลักสูตรทำการปรับปรุงกระบวนการและขัดเกลาตลอดเวลา เมื่อคุณผนวกบางสิ่งบางอย่างลงไปในส่วนของการวางแผนของคุณ”

Backward design และการเรียนรู้ในสิ่งที่สำคัญๆ กรอบแนวความคิดนี้มีประโยชน์ต่อการใช้สอยเมื่อแบบจำลอง backward design ถูกนำไปใช้เป็นการกรอบแนวความคิดเชื่อมโยงกันทั้ง ๓ ขั้นตอนของแบบจำลอง (model) เกี่ยวข้องกับการกรอบแนวความคิดการเรียนรู้ที่สำคัญและเอกสารด้านอื่นๆ ที่มีประโยชน์

ดัดแปลงจากเอกสาร **Planning05** November 2004
<http://www.ltag.education.tas.gov.au/planning/models/princbackdesign.htm>.

บทเฉพาะ

ประกัน คุณภาพ

หลักสูตรบูรณาการ

ไพรวลัย พิทักษ์สาส์*

ปัจจุบันยังมีการกล่าวขานถึงหลักสูตรบูรณาการกันอยู่ และค่อนข้างบ่งชี้ขึ้น อันเนื่องมาจากการปฏิรูปการศึกษา แต่ก็ยังเป็นไปในลักษณะเดิมๆ คือ การบูรณาการภายในวิชา (intradisciplinary) และบูรณาการระหว่างวิชา (interdisciplinary) ซึ่งมีความหมายเฉพาะการบูรณาการเนื้อหาวิชาเท่านั้น แท้จริงการบูรณาการหลักสูตรทำได้หลายลักษณะ ดังนี้

๑. บูรณาการวิชา (Integrated by subjects) เป็นการบูรณาการในระดับที่ใหญ่ที่สุด เพราะมีผลกระทบ

ต่อการจัดโครงสร้างหลักสูตรและการบริหารจัดการ วิชาที่มีการบูรณาการกันบ่อยมากคือ วิชาสังคมศึกษากับวิชาวิทยาศาสตร์เพราะเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และนักเรียนสัมผัสหรือพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ส่วนการบูรณาการวิชาอื่นๆ ที่พบได้อีก เช่น วิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์กับภาษาไทย ศิลปะ ดนตรี วิชาสังคมศึกษากับภาษาไทย เป็นต้น การบูรณาการอาจทำเฉพาะบางช่วงชั้นหรือตลอดทุกช่วงชั้นก็ได้ แต่ช่วงชั้นที่ทำหลักสูตรบูรณาการมากที่สุดได้แก่ ระดับอนุบาลและ

* นักวิชาการสอบ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ระดับประถมศึกษา ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายมักบูรณาการในระดับการเรียนการสอน รายวิชามากกว่าเพราะต้องการให้นักเรียนมีความรู้ลึกในวิชานั้นๆ แต่ก็จะมีการเพิ่มเติมโดยให้นักเรียนทำโครงการที่บูรณาการหลายวิชาไว้ด้วยกัน

จำนวนวิชาในหลักสูตรบูรณาการ มักเน้นเฉพาะวิชาหลักที่มีความสำคัญและสัมพันธ์กับชีวิตจริง วิชาหลักที่นำมาจัดเสนอ ได้แก่ วิชาการใช้ภาษา (ซึ่งบางครั้งแยกเป็นวิชาการอ่าน และวิชาการเขียน) วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา และวิชาคณิตศาสตร์

เมื่อสถานศึกษาประสงค์จะจัดหลักสูตรแบบบูรณาการรายวิชา ครูที่สอนจะต้องวางแผนร่วมกัน กำหนดหัวข้อเรื่อง (Themes) หรือประเด็นคำถามสำคัญ (Essential questions) สร้างกิจกรรมหรือเรื่องราวที่นำชีวิตจริง สภาพการณ์ที่เป็นจริงมาเป็นตัวตั้งในการทำหน่วยการเรียนรู้

๒. บูรณาการการเรียนการสอน (Integrated by learning management)

๒.๑ บูรณาการทักษะ (Integrated by skills)
การบูรณาการในลักษณะนี้เป็นได้ทั้งภายในวิชาเดียวกัน หรือบูรณาการหลายวิชา ที่บูรณาการทักษะในวิชาเดียวกัน เช่น บูรณาการทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การสรุป การนำเสนอ ในวิชาภาษาที่บูรณาการทักษะในหลายวิชา เช่น บูรณาการทักษะทางสังคม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิด ทักษะการจัดการ และทักษะการวิจัย (ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต) เป็นต้น วิชาที่มักบูรณาการด้วยทักษะ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการใช้ภาษา การจัดหลักสูตรโดยการบูรณาการทักษะ จำเป็นต้องมีการวางแผนร่วมกัน เพราะเกี่ยวข้องกับผู้สอนหลายวิชา ผู้สอนจะต้องมาตกลงกันเกี่ยวกับเนื้อหา ลำดับความยากง่าย จะแยกสอนเป็นวิชาหรือสอนเป็นทีม ครูต้องร่วมกันกำหนดคำถามสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนให้ครบถ้วนและเหมาะสม อีกทั้งให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่เรียนด้วย

การบูรณาการลักษณะนี้ใช้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นโครงงาน (Projects) ประเด็นปัญหา (Issues) สภาพชุมชน (Community) อาชีพ (Careers) หรือแม้แต่ศาสนา การจัดทำหลักสูตรในลักษณะโมดูล (Modules) ก็อยู่ในประเภทนี้

๒.๒ บูรณาการโดยสื่อเทคโนโลยี (Integrated by technology) การจัดหลักสูตรโดยนำสื่อเทคโนโลยีมาบูรณาการนั้นน่าจะทำได้ง่ายและจำเป็นในสภาวะการณ์ปัจจุบัน เพราะทุกวิชาสามารถใช้เทคโนโลยีบูรณาการในการเรียนการสอนได้ แม้แต่วิชาเทคโนโลยีเองก็ใช้เนื้อหาวิชาอื่นเช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษา ฯลฯ เป็นสื่อการเรียนรู้ได้ การบูรณาการในลักษณะนี้เรียกว่า เป็นการบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการโดยแหล่งเรียนรู้ก็จัดอยู่ในประเภทนี้

๓. บูรณาการการบริหารจัดการ (Integrated by management) ตัวอย่างของการบูรณาการประเภทนี้ เช่น การนำนักเรียนมาเรียนรวมกัน (Cross-age integrated curriculum) การให้ผู้สอนสอนร่วมกัน (Team teaching) เป็นต้น การจัดหลักสูตรอาจแยกเป็นรายวิชาหรือจัดแบบบูรณาการวิชาก็ได้ แต่วิธีที่เหมาะสมจะเป็นการจัดหลักสูตรแบบโมดูล

สำหรับขอบเขตและการจัดลำดับการเรียนรู้ในหลักสูตรบูรณาการทุกแบบ เป็นสิ่งปกติที่ครูต้องคำนึงถึงคือ ความยากง่ายตามระดับชั้นและวัย ความซับซ้อนจากน้อยไปหามาก หรือจากสิ่งใกล้ตัวไปสู่ไกลตัว

อย่างไรก็ตาม ในการจัดทำหลักสูตรบูรณาการ มักจะกระทำสิ่งต่อไปนี้ด้วย คือ

๑. จัดการเรียนรู้การสอนโดยใช้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตเป็นตัวตั้ง จัดเนื้อหาในลักษณะหัวข้อเรื่องหรือโครงการ หรือบูรณาการโดยเน้นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้ เช่น ศาสนา เทคโนโลยี เป็นต้น

๒. มีการวางแผนร่วมกัน ไม่ใช่ครูต่างคนต่างทำ มิฉะนั้นจะเกิดความซ้ำซ้อน แม้จะใช้การบูรณาการแบบคู่ขนานคือ ครูต่างคนต่างสอนโดยนำเนื้อหาของอีกวิชาหนึ่งมาบูรณาการ แต่ก็ต้องตกลงกันในส่วนของเนื้อหาที่จะนำไปบูรณาการเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน

๓. ไม่ว่าจะบูรณาการด้วยวิธีใดก็มักใช้วิธีการสอนแบบกำหนดหัวข้อเรื่อง (Themes) เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะ ๑) ผู้เรียนเข้าใจง่ายและเห็นความเกี่ยวข้องกับชีวิตจริง ๒) สามารถบูรณาการได้มากกว่า ๒ รายวิชา

ในการจัดการเรียนการสอนย่อมหนีไม่พ้นการประเมินผล ซึ่งต้องควบคู่ไปด้วยกัน คำถามชวนให้คิด

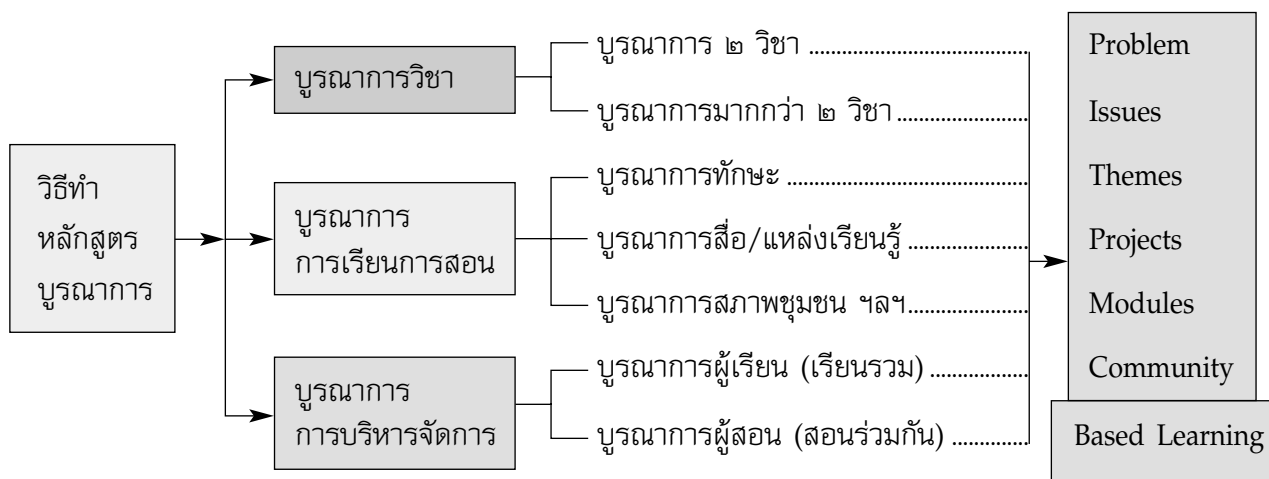
ก็คือ การประเมินผลการเรียนการสอนแบบบูรณาการจะทำอย่างไรได้บ้าง คำตอบคือ

๑. ประเมินด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เช่น สังเกตพฤติกรรมแล้วบันทึกผลการสังเกต ใช้แบบทดสอบ ให้ตอบคำถามย่อยๆ ท้ายบทให้ทำโครงการ/ชิ้นงาน/สิ่งประดิษฐ์ ให้นำเสนอผลงานหรืออภิปรายผลงานของตนหรือของเพื่อน เป็นต้น

๒. ประเมินโดยบูรณาการพฤติกรรมทั้ง ๓ ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ไปพร้อมๆ กัน จากการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงาน สร้างชิ้นงาน แล้ววัดความรู้และทักษะจากการให้ผู้เรียนสาธิตและแสดงผลงาน วัดเจตคติจากการทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และสนุกสนาน

๓. ประเมินจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ประเมินจากผลงานหลายๆ ชิ้น ประเมินจากการทำงานกลุ่มหลายๆ ครั้ง ประเมินทักษะการทำงานจากความคล่องแคล่วและความชำนาญ

แผนภาพการบูรณาการหลักสูตร

๔. ประเมินโดยบูรณาการทักษะที่ต้องการวัด เช่น บูรณาการความรู้กับทักษะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่สอดคล้องกัน บูรณาการทักษะกับค่านิยม เป็นต้น

๕. ประเมินจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ครู นักเรียน(ประเมินตนเอง) เพื่อน ผู้ปกครอง เป็นต้น จากการวิเคราะห์สังเคราะห์แผนการสอนหรือหน่วยการเรียนรู้ทั้งหลาย พบว่า การประเมินผล

การเรียนการสอนแบบบูรณาการจะเกิดขึ้นควบคู่กับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ และประเมินโดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง (Performance Assessments) แล้วประเมินจากชิ้นงาน/ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ขณะกำลังปฏิบัติ ความรู้ที่ได้จากการนำเสนอผลงาน ตอบคำถามได้ชัดเจนมีข้อมูล และเหตุผลสนับสนุน ดังนั้น เครื่องมือการประเมินผลการเรียนการสอนที่เหมาะสมที่สุดคือ Rubrics (วิธีการให้คะแนนที่สามารถบูรณาการสิ่งที่ต้องการประเมินได้มากกว่า ๒ ลักษณะขึ้นไป)

ตัวอย่างการประเมินโดยใช้ Rubrics

@ **ครูมอบหมายให้ผู้เรียนทำโครงการและนำเสนอโดยใช้สื่อผสม** (ประเมินภาพรวม) การประเมินต้องเป็นแบบบูรณาการ จึงจะเหมาะสมโดย

- ประเมินความรู้ที่ได้ ทักษะการนำเสนอ และเจตคติต่อสิ่งที่เรียนพร้อมๆ กัน (ประเมินจากการนำเสนอผลงาน)
- ประเมินทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการอยู่ร่วมกัน ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการค้นคว้า (ประเมินจากการปฏิบัติงานร่วมกัน)
- ประเมินทักษะการใช้ภาษา กับทักษะการใช้เทคโนโลยี และทักษะการแสวงหาความรู้ (ประเมินจากการรายงานหน้าชั้นเรียน)

- ประเมินทักษะการทำงานอย่างเป็นระบบ ภาวะผู้นำ-ผู้ตาม การคาดการณ์และการแก้ปัญหา (ประเมินจากการปฏิบัติงานกลุ่มแต่ละครั้ง)

- ประเมินโดยตัวนักเรียนเอง ประเมินโดยเพื่อน และประเมินโดยครู โดยประเมินในประเด็นเดียวกันหรือต่างประเด็นก็ได้ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของผลการประเมิน

@ **การประเมินความสามารถในการพูดต่อหน้าประชุมชน** (ประเมินเฉพาะด้าน) สามารถประเมินผลแบบบูรณาการได้โดย

- ประเมินทักษะการใช้ภาษา ทักษะการพูด (โน้มน้าวดึงดูดใจผู้ฟัง) ทักษะการปรับตัว และบุคลิกภาพ (ประเมินหลายทักษะในกลุ่มเดียวกัน)

- ประเมินความรู้ (ความถูกต้องในเนื้อหา) การนำเสนอ การใช้เทคโนโลยี (บูรณาการความรู้และการใช้เทคโนโลยี)

สรุปก็คือ วิธีการประเมินผลการเรียนการสอนที่ดีที่สุดคือ ประเมินจากการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง (Performance Assessments) และใช้ Rubrics เป็นแนวทางในการให้คะแนน ซึ่งการกำหนดเกณฑ์การประเมินต้องคำนึงถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และความสามารถของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นด้วย

แหล่งข้อมูลอ้างอิง

<http://www.nwrel.org/scpd/sirs/8/c016.html>

http://www.schoolmission.net/SCHOOLHOUSE/acsi_lp2.html

<http://www.ofs.edu.sg/course-info/>

<http://www.howard.k12.md.us/res/default.html>

<http://www.hcpss.org/math/elem.math/smart/gr3>

http://nlvm.usu.edu/en/nav/frames_asid_270_g_2_t_3.html?open=instructions

<http://www.abc.net.au/countusin/games/game10.htm>

http://www.mathgoodies.com/lessons/vol4/fractions_to_percents.html

<http://www.gds.org/courseofstudy/index.cfm?schoolID=MS>

<http://www.uwcsea.edu.sg/brochure/ums.htm>

ให้คนวัย

การสอบ O-NET และ A-NET

สร้างคุณค่าได้มากกว่าการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย

รัตนา แสงบัวเพื่อน*

เมื่อ พูดถึง O-NET และ A-NET คนที่อยู่ในวงการการศึกษา ผู้ปกครองที่มีบุตรหลานอยู่ระดับชั้นมัธยมปลายและนักเรียน คงรู้จักกันดีว่ามีผลต่อการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย แต่จะมีใครบ้างที่นำ O-NET และ A-NET มาใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาให้มากกว่าการตั้งเป็นเกณฑ์คัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยนั้นคงตอบได้ไม่ชัดเจนนัก

ขอบข่ายเนื้อหาของข้อสอบ O-NET และ A-NET มาจากไหน

O-NET ย่อมาจาก Ordinary National Educational Test เป็นการทดสอบความรู้พื้นฐานทั่วไปใน ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ ขอบข่ายเนื้อหา นำมาจากมาตรฐาน

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเรียนรู้ในเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ที่โรงเรียนนำไปเป็นกรอบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนกันนั่นเอง

สำหรับ A-NET ย่อมาจาก Advanced National Educational Test เป็นการทดสอบความรู้ในระดับที่สูงกว่า และมีความเข้มข้นกว่า O-NET สอบ ๕ กลุ่มสาระเช่นกัน และขอบข่ายเนื้อหาสาระมาจากแหล่งเดียวกันคือมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอยู่ที่ไหน

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าปัจจุบันประเทศไทย จัดการศึกษาตามมาตรฐาน (Standard based education) ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนต้องมุ่งพัฒนา นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามที่มาตรฐานกำหนด ถ้าคุณภาพของนักเรียนยังไม่ได้ตามมาตรฐานเป็น หน้าที่ของโรงเรียนหรือครูที่ต้องหาวิธีพัฒนา แต่ถ้าคุณภาพของนักเรียนดีอยู่แล้วก็สามารถพัฒนาให้ สูงกว่ามาตรฐานได้

การนำหัวข้อนี้มากล่าวถึง เพื่อเชื่อมโยงให้ เห็นว่าถึงแม้การสอบ O-NET และ A-NET จะมี เป้าหมายเพื่อการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย แต่ ขอบข่ายการเรียนการสอนกับการสอบอยู่ที่เดียวกัน คือมาตรฐานการเรียนรู้

ปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร

กลุ่มวิจัยและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ได้ศึกษาปัจจัย ที่มีผลต่อการสอบ O-NET และ A-NET โดยเก็บ รวบรวมข้อมูลในช่วงวันที่ ๒๘ กันยายน - ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ จากนิสิต/นักศึกษาชั้นปีที่ ๑ จำนวน ๖๒ คน ที่ศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่ง ผ่านการสอบเข้ามหาวิทยาลัยระบบใหม่ และผู้แทน ของสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จำนวน ๓๗ คน ประเด็นสำคัญที่พบและไม่ควรมองข้ามมี ๓ ประการดังนี้

๑. การเตรียมความพร้อมในการสอบ พบว่า นักศึกษาร้อยละ ๗๑ อ่านหนังสือมากขึ้น ร้อยละ ๖๐ เท่ากัน เรียนกวดวิชา และติวกับทางโรงเรียน/เพื่อน ผลที่ออกมาเช่นนี้ชี้ว่านักเรียนส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการอ่านทบทวนความรู้ ส่วนเรื่องการกวดวิชานักเรียนยังต้องพึ่งพิงสถาบันกวดวิชาพอๆ กับการกวดวิชากับทางโรงเรียน

๒. ความพร้อมในการสอบและผลการสอบ พบว่า ก่อนเข้าสอบนักศึกษามากกว่าร้อยละ ๗๗ ประเมินตนเองว่ามีความพร้อมระดับปานกลางทั้งด้าน ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการแก้โจทย์ปัญหาเชิงประยุกต์ และเมื่อผลการสอบ O-NET และ A-NET ออกมาแล้ว นักศึกษาครึ่งหนึ่ง บอกว่าผลการสอบกลุ่มสาระภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์เป็นไปตาม ความคาดหวัง ส่วนภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์มี เพียงร้อยละ ๔๐ ที่ตรงตามความคาดหวัง และ เมื่อย้อนถามนักศึกษากลุ่มที่ได้คะแนนไม่เป็นไปตามที่ คาดหวังพบว่า

ข้อสอบ O-NET กลุ่มสาระภาษาไทย สังคม ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์ ไม่ตรงกับที่อ่านหนังสือมา ส่วนภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ ข้อสอบยากและมีจำนวนข้อมาก

ข้อสอบ A-NET กลุ่มสาระภาษาไทยไม่ตรงกับที่อ่านหนังสือมา และอีก ๔ กลุ่มสาระที่เหลือข้อสอบ ยากและมีจำนวนข้อมาก

ประเด็นนี้เมื่อพิจารณาถึงข้อสอบ O-NET ซึ่งขอบข่ายสาระอยู่ในระดับเดียวกับมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน นักเรียนยังให้เหตุผลว่าอ่านมาไม่ตรง จึง ไม่แปลกที่จะบอกว่า ข้อสอบ A-NET ยากเพราะเป็น ข้อสอบที่มีความเข้มข้นกว่าอยู่แล้ว จึงมีประเด็นให้ช่วย กันขบคิดว่าในเมื่อใช้มาตรฐานการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ตัวเดียวกัน ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นี้ได้

๓. สาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนได้คะแนนสูง-ต่ำ พบว่า นักศึกษาร้อยละ ๖๐ และผู้แทนโรงเรียนร้อยละ ๗๐ จัดอันดับความสำคัญของสาเหตุที่ส่งผลให้ได้ O-NET และ A-NET สูง สอดคล้องกันคือ อันดับแรกอยู่ที่ความตั้งใจและความมุ่งมั่นในการสอบของนักเรียน สำหรับสาเหตุสำคัญที่ส่งผลให้ได้คะแนนต่ำนั้น นักศึกษาร้อยละ ๕๐ เห็นว่ามีเวลาเตรียมตัวสอบน้อย ส่วนผู้แทนโรงเรียนร้อยละ ๖๒ เห็นว่าสาเหตุสำคัญมาจากนักเรียนไม่ได้ตั้งใจสอบเพราะไม่มีเป้าหมายเข้าเรียนมหาวิทยาลัย และยังไม่มีความมั่นใจว่าจะเข้าเรียนคณะอะไร ในประเด็นความคิดเห็นของนักศึกษาแสดงให้เห็นว่าการเรียนกับการสอบแยกส่วนกันอย่างชัดเจน ส่วนความคิดเห็นของผู้แทนโรงเรียนสะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนของโรงเรียนที่ยังไม่สามารถช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจตนเองและมองหาทิศทางในอนาคตว่าจะศึกษาหรือทำงานในสาขาใดจึงจะสอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง ดังนั้นโรงเรียนควรทำหน้าที่นี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อให้มีความเชื่อมโยงกับระบบการสอบแบบใหม่นี้

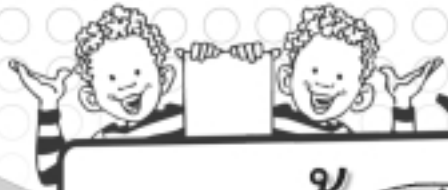
การสอบ O-NET และ A-NET เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาได้อย่างไร

ในประเทศที่จัดการศึกษาตามมาตรฐานส่วนใหญ่จะกำหนดมาตรฐานเป็น ๒ ส่วน คือ มาตรฐานการ

เรียนรู้ (content standard) หมายถึง สิ่งที่ยกกว่านักเรียนต้องรู้อะไรและสามารถทำอะไรได้ และมาตรฐานความสามารถ (performance standard based assessment) หมายถึง สิ่งที่ยกกว่าที่ผู้ต้องรู้นั้นรู้แค่ไหน และที่ต้องทำได้นั้นทำได้เพียงใด ดังนั้นการวิเคราะห์มาตรฐานเพื่อนำไปใช้เพื่อการใดก็ตามจะมียกอบที่ชัดเจนขึ้น การสอบระดับชาติเพื่อวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนตามมาตรฐาน เมื่อสอบเสร็จจะเผยแพร่ข้อสอบ โรงเรียนนำข้อสอบนั้นไปวิเคราะห์และเทียบเคียงกับมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เป็นการนำผลจากการสอบเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้ครูต้องพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ และเชื่อว่าในที่สุดนักเรียนจะมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐาน ซึ่งหากประเทศไทยสามารถดำเนินการได้ในลักษณะนี้ ผลการสอบ O-NET และ A-NET จะมีคุณค่าต่อการพัฒนานักเรียนมากกว่าแค่ใช้สำหรับสอบเข้ามหาวิทยาลัย

ข้อมูลเหล่านี้หวังว่าคงจะเป็นกระจุกเงาสะท้อนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ขบคิดและมองหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้การศึกษาของเรามุ่งไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพตามที่ประเทศชาติ และทุกท่านต้องการให้เป็น และผลการสอบในปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๙ จะสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา

ความรู้ **เพื่อ** ครูแนะแนว

Admissions : การเตรียมตัวสู่ความสำเร็จ

สมศักดิ์ ดันติแพทยางกูร*

ความเป็นมา

สำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ) กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยพิจารณาปรับปรุงระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยโดยยึดหลักการให้ใช้ผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในการคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา มีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ระบบการคัดเลือกบุคคลเข้า

ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและส่งเสริมระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สามารถปฏิรูปการเรียนการสอนให้สำเร็จลุล่วงตามปรัชญาการศึกษา

องค์ประกอบการคัดเลือกในระบบ Admissions

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๘ พิจารณากำหนดองค์ประกอบที่จะนำมาพิจารณาการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ดังนี้

* นักวิชาการศึกษา ๘ ว สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า (GPAX) คิดค่าน้ำหนักร้อยละ ๑๐

๒. ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (GPA กลุ่มสาระ ๓-๕ กลุ่ม จาก ๘ กลุ่ม) คิดค่าน้ำหนักร้อยละ ๒๐

๓. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) คิดค่าน้ำหนักร้อยละ ๓๕-๗๐

๔. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นสูง (Advanced National Educational Test : A-NET) และหรือวิชาเฉพาะคิดค่าน้ำหนักร้อยละ ๐-๓๕

การพิจารณาองค์ประกอบการคัดเลือก

องค์ประกอบของการคัดเลือกนักศึกษาเข้าสู่มหาวิทยาลัยในระบบการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา หรือที่นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเรียกว่า แอดมิชชันกลาง นั้น หากจะประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้ก็ต้องทำความเข้าใจองค์ประกอบหรือเกณฑ์ในการคัดเลือกดังกล่าว

องค์ประกอบที่ ๑ และองค์ประกอบที่ ๒ มีส่วนสัมพันธ์ก็คือ เป็นผลการเรียนที่ติดตัวนักเรียนเมื่อสำเร็จช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔ - ม.๖) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด GPAX ซึ่งจะปรากฏในใบแสดงผลการเรียนของนักเรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา ก็คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมรวมตลอดหลักสูตรช่วงชั้นที่ ๔ (รวม ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้) ซึ่งเป็นหลักประกันว่าผู้สมัครได้ผ่านกระบวนการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายครบถ้วนสมบูรณ์ ส่วนการใช้คะแนน GPA กลุ่มสาระการเรียนรู้ ๓-๕ กลุ่ม เป็นการพิจารณาในรายละเอียดว่านักเรียนมีความถนัดในกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดเป็นพิเศษ เช่น นักเรียนได้ GPAX ๒.๗๕ แต่หากพิจารณาคะแนนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น อาจพบว่ากลุ่มสาระฯ คณิตศาสตร์ได้คะแนนเฉลี่ย ๓.๘๐ หรือ

๔.๐ แสดงว่าเด็กนักเรียนคนนี้มี ความถนัดหรือสนใจทางคณิตศาสตร์มากกว่ากลุ่มสาระฯ อื่น เป็นต้น ซึ่งการใช้คะแนน GPA กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นการคัดกรองเด็ก ในรายละเอียดจากผลการเรียนว่านักเรียนมีความสนใจ และความถนัดอะไรบ้าง ภายใต้ข้อสมมติฐานว่าผลการประเมินในโรงเรียนเป็นสิ่งสะท้อนพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนที่มีอยู่ในขณะนี้ เมื่อเป็นเช่นนี้คำแนะนำของ ครู อาจารย์แนะแนวหรือผู้ปกครอง ที่ควรให้กับเด็กนักเรียนคือ นักเรียนควรจะให้ความสนใจในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ การร่วมกิจกรรม การส่งงานให้ครบตามที่ครู อาจารย์กำหนดในแต่ละรายวิชา ก็จะช่วยให้นักเรียนได้คะแนนสะสมเพียงพอที่จะไปสู่เป้าหมายระดับหนึ่ง

องค์ประกอบที่ ๓ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ซึ่งจัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาช่วงชั้นที่ ๔ (ม.๔-ม.๖) ทุกคน ซึ่งมหาวิทยาลัยต่างๆ โดยที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยเห็นว่าเป็นคะแนนที่เด็กมีอยู่ จึงใช้ผลการสอบ O-NET เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย และจากเนื้อหาและโครงสร้างของข้อสอบ O-NET ที่ทำการทดสอบในปีแรกนั้น ครอบคลุมเนื้อหาสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ เท่าที่ได้สอบถามจากนักเรียนบางกลุ่มที่เข้าสอบส่วนใหญ่จะบอกว่าออกเนื้อหาตามที่เรียนจากโรงเรียนและไม่ได้เกินความสามารถ ถ้าตั้งใจเรียนและอ่านหนังสือสม่ำเสมอ ก็ทำได้แบบสบายๆ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างน้อยต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการเรียนที่ปรากฏในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ และนักเรียนก็ต้องสนใจเรียนอย่างสม่ำเสมอในความรู้ หรือในกิจกรรมต่างๆ ที่ ครู อาจารย์ จัดให้ในระหว่างเรียน ควรเก็บใส่แฟ้มตามหัวข้อเพื่อเก็บไว้ทบทวนก่อนเข้าสอบ

องค์ประกอบที่ ๔ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นสูง (A-NET) และ/หรือ ผลการทดสอบ

วิชาเฉพาะในปีการศึกษา ๒๕๕๙ เนื่องจากบางสาขาวิชา ในมหาวิทยาลัยต้องการนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้เพิ่ม เช่น คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ หรือการทดสอบ ความถนัดทางการเรียนเฉพาะด้าน เช่น วิศวกรรม สถาปัตยกรรม หรือ ทางด้านศิลปะ เป็นต้น ที่ประชุม อธิการบดีแห่งประเทศไทยจึงขอให้สถาบันทดสอบ การการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ดำเนินการ จัดสอบให้ แต่ในปีการศึกษา ๒๕๕๐ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเข้ามาช่วยจัดสอบ A-NET คาดว่าในปีต่อไปสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จะสามารถรับไปดำเนินการต่อไป และขอบข่ายของข้อสอบ A-NET ในปีที่ผ่านมาและ ที่จัดสอบในเดือนมีนาคม ๒๕๕๐ จะครอบคลุมเนื้อหา สาระขั้นพื้นฐานและเพิ่มเติมตามสาระและมาตรฐาน การเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ ระบุขอบข่ายเนื้อหาสาระของวิชา A-NET ใน Website: www.cuas.or.th แต่อย่างไรก็ดี จากการพิจารณาข้อสอบ ในปีที่ผ่านมาลักษณะข้อสอบยังคงอิงอยู่กับสาระที่ นักเรียนได้เรียนตามหลักสูตรฯ แต่เน้นกระบวนการคิด และวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น

เทคนิคการเลือกคณะและประเภทวิชา

เมื่อนักเรียนและผู้ปกครองทราบรายละเอียด ขององค์ประกอบของการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษา ประเด็นจึงอยู่ที่ว่าทำอะไรจึงจะให้นักเรียน ที่จะสมัครคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยมีคะแนนมากที่สุด เพื่อยื่นสมัครคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย ซึ่งในระบบ Admissions กำหนดไว้ให้เลือกได้ ๔ อันดับ ดังนั้น แนวทางในการเลือกคณะ/ประเภทวิชา ๔ อันดับ ให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหมายนั้นมีหลากหลาย แนวทาง แต่ในที่นี้ขอแนะนำแนวทางเบื้องต้น ดังนี้

๑. นักเรียนภายใต้การแนะนำของผู้ปกครอง หรือครู อาจารย์แนะแนวสำรวจตนเองว่านักเรียนมี ความสนใจหรือความถนัด หรือมีความต้องการที่จะเลือก

หรืออยากเป็นอะไรในอนาคต ตรงนี้เป็นส่วนสำคัญ มากที่สุด ดังนั้น ถ้ายังไม่ทราบ ว่าตนเองชอบอะไร ก็ต้องหมั่นศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน อาชีพ ต่างๆ มาประกอบการตัดสินใจ โดยอยู่ภายใต้เงื่อนไข ความสามารถทางสมองของเราด้วย เช่น ถ้าวาดฝัน ว่าจะเป็นวิศวกรในอนาคต ก็ต้องพยายามตั้งใจเรียน วิชาหลักที่เป็นพื้นฐานในการสอบแข่งขันคัดเลือก เข้าเรียนในคณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทุกแขนง และภาษาอังกฤษเป็นต้น ฝึกการ อ่านหนังสือที่หลากหลาย นอกเหนือจากหนังสือเรียน เช่น หนังสือประกอบการเรียนวิทยาศาสตร์เพิ่มเติม รวมทั้งนิยายหรือเรื่องสั้นที่เกี่ยวกับเรื่องจินตนาการ ทางวิทยาศาสตร์ในอนาคต สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียน ได้ฝึกคิดในเชิงวิทยาศาสตร์ การเชื่อมโยงระบบการ คิดอย่างมีเหตุผล แต่ทั้งนี้ก็ต้องไม่ละเลยการเรียน การสอนในชั้นเรียนรวมทั้งการเข้าร่วมกิจกรรมของ ครู อาจารย์ในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ

๒. พิจารณาผลคะแนนสอบ O-NET และ A-NET ของตนเองว่า แต่ละวิชา มีคะแนนเป็น อย่างไรบ้าง คะแนนของนักเรียนจะต้องไม่ต่ำกว่าค่า mean ของคะแนนวิชานั้นๆ ถ้าคะแนนที่นักเรียนทำได้ คะแนนสูงกว่าค่า mean + SD ก็จะทำให้เรามีโอกาส มากขึ้น ในกรณีที่นักเรียนได้คะแนนภาษาไทยและ สังคมศึกษาสูงกว่า เกณฑ์ที่ผมกล่าวถึงข้างต้นก็ควร เลือกคณะวิชาที่ใช้องค์ประกอบของคะแนนภาษาไทย และสังคมศึกษาไว้ด้วยก็จะช่วยให้มีโอกาสมากขึ้น หรือ ในกรณีที่คะแนนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ ได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กล่าวเบื้องต้นก็ควรหันมาเลือก คณะวิชา ประเภทที่เกี่ยวกับบัญชี บริหารธุรกิจ การ ตลาด การจัดการ หรือทางด้านเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น แต่ถ้าสามารถทำคะแนนทุกวิชาได้สูงกว่าร้อยละ ๗๕ โดยเฉลี่ยขึ้นไป ก็ขอให้เลือกคณะ/ประเภทวิชาที่นักเรียน อยากเรียนหรือชอบมากที่สุด แต่อย่าเลือกตามเพื่อน เพราะนักเรียนอาจได้รับคัดเลือกให้เข้าไปเรียนใน สาขานั้นๆ แต่เมื่อเข้าเป็นนิสิตแล้วอาจพบว่าสาขานี้

ไม่ใช่เลย สำหรับเรา ถ้าต้องเรียนในสิ่งที่ไม่ชอบก็จะทำให้นักเรียนไม่มีความสุขและไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนในมหาวิทยาลัยเลย และอาจต้องเสียเวลากลับมาสอบและสมัครเลือกคณะใหม่ในปีต่อไป หรือที่เรียกกันว่าเด็กชิว นั่นเอง

๓. การเลือกอันดับ คณะ/ประเภทวิชา ในระบบ Admissions ซึ่งเปิดโอกาสให้เราเลือกได้ ๔ อันดับ นักเรียนต้องศึกษาเปรียบเทียบคะแนนที่เราได้กับสถิติข้อมูลคะแนนสูงต่ำของการคัดเลือกในปีที่ผ่านมา แต่ก็ต้องคำนึงเสมอว่าคะแนนในปีนี้อาจมีโอกาสนสูงขึ้น หรือลดต่ำลงได้ ขณะนี้ยังไม่มีใครทราบ แต่ส่วนใหญ่ นักเรียน ผู้ปกครอง และครูอาจารย์ หรือ ตัวเตอรืทั้งหลายก็ใช้วิธีการคาดเดาจากข้อมูลและสถิติในปีที่ผ่านมาเช่นกัน แต่คงจะไม่มีใครสามารถเก่งได้ถูกต้อง ๑๐๐% ในทุกประเภทคณะวิชา ดังนั้นผมจึงเห็นว่า อันดับหนึ่ง ต้องเลือกอย่างที่เราฝันไว้ คะแนนอาจยังไม่ถึงขั้นต่ำก็ควรเลือกไว้ อันดับสอง เป็นสิ่งที่ใช่สำหรับเราและคะแนนก็ควรจะใกล้เคียงกับคะแนนต่ำสุดของปีที่ผ่านมา อันดับสาม เลือกในสิ่งที่เราพอจะเรียนได้ และคะแนนอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับการคัดเลือก อันดับสี่ ต้องเลือกกันพลาด เลือกในสิ่งที่คิดว่าต้องติดแน่นอน แต่อย่างไรก็ดี นี่เป็นเพียงแนวทางเบื้องต้น และอาจต้องพิจารณาข้อมูลอย่างอื่นประกอบ เช่น สาขาดังกล่าวเป็นสาขาที่นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจมากน้อยเพียงใด โอกาส

ในการทำงาน สิ่งเหล่านี้ก็เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเบื้องต้นในการเลือกอันดับในการสมัครคัดเลือกในระบบ Admissions สำหรับปีการศึกษา ๒๕๕๐

แต่อย่างไรก็ดี นักเรียน จะประสบความสำเร็จดังกล่าวยังขึ้น นักเรียนและผู้ปกครองต้องร่วมกันช่วยกันในการดูแลสุขภาพของนักเรียนให้แข็งแรง อยู่เสมอ ไม่ใช่พอใกล้สอบทีไรก็จะไม่สบายเป็นหวัด เป็นไข้ ตัวร้อน สิ่งเหล่านี้เป็นตัวอุปสรรคในการสอบของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะนักเรียนมีความไม่พร้อมในด้านสุขภาพ ควรรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ผัก ผลไม้ นมสด พักผ่อนเต็มที่ เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ ไม่ควรเล่นเกมคอมพิวเตอร์เกินกว่า ๑ ชั่วโมงในแต่ละวัน มีการแบ่งเวลาสำหรับการอ่านหนังสือทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอตลอดปี และควรเข้านอนแต่หัวค่ำในคืนก่อนสอบ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีสมองที่ปลอดโปร่ง ในเวลาสอบสามารถแก้ไขปัญหาโจทย์ข้อสอบได้ถูกต้อง นักเรียนก็จะได้คะแนนในระดับที่พอใจสำหรับการสมัครเลือกคณะ/ประเภทวิชา ส่วนผู้ปกครองต้องคอยให้กำลังใจแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และใกล้ชิดซึ่งจะมีความเครียดแฝงอยู่ในใจลึกๆ ท้ายสุดนี้ ขอให้ผู้สมัครคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยทุกท่านประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย

นิทาน... สื่อการเรียนรู้

คู่มือสำหรับอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย

ฟาฏินา วงศ์เลขา*

ISI ต้องยอมรับว่า เด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๕ ปี หรือที่เราเรียกว่า “**เด็กปฐมวัย**” นั้น ถ้าหากเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการ ถือเป็นช่วงอายุที่เด็กจะมีพัฒนาการสูง และสามารถจะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ และจากผลการวิจัยก็ได้ยืนยันเช่นเดียวกันว่าช่วงเวลาที่สำคัญและจำเป็นที่สุดในการพัฒนาสมองคือในช่วง ๕ ปีแรกของชีวิต ดังนั้น จึงถือเป็นโอกาสทองในการพัฒนาเด็กในช่วงเวลานี้ ซึ่งหากผ่านพ้นวัยนี้แล้วก็อาจจะเข้าทำนองที่ว่า **เมื่อถึงวัยอนุบาลก็สายเสียแล้ว** เพราะเราไม่อาจจะหวนย้อนคืนวันเวลากลับมาได้อีก

ในสถานการณ์ปัจจุบัน หลายฝ่ายต่างเห็นว่า เด็กปฐมวัยและครอบครัวไทยกำลังอยู่ในภาวะวิกฤต

จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยอาจเริ่มจากการให้ความรู้แก่คู่สมรสใหม่ เพื่อให้เตรียมเป็นพ่อแม่ที่ดี มีคุณภาพ อันจะเป็นรากฐานสำคัญต่อการพัฒนาเด็กในระยะยาวต่อไป ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานในหนังสือวันเด็ก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ว่า...

“เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการดำรงรักษาอิสรภาพและความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนั้น เด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่างๆ พร้อมทั้งการฝึกหัดขัดเกลาคำคิดจิตใจให้ประณีต ให้มีศรัทธามั่นคงในคุณความดี มี

* นักวิชาการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความประพฤติเรียบร้อยสุจริต และมีปัญญาลาด
แจ่มใสในเหตุผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคน ที่จะต้อง
ร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอ ... ด้วย
การถ่ายทอดความรู้ ความดี และประสบการณ์อันมี
ค่าทั้งปวงให้ด้วยความเมตตา เอื้อนดู และด้วยความ
บริสุทธิ์ใจ ให้เด็กได้ทราบ ได้เข้าใจและสำคัญที่สุด ให้
รู้จักคิดด้วยเหตุผลที่ถูกต้อง จนสามารถเห็นจริงด้วย
ตนเองได้ในความเจริญและความเสื่อมทั้งปวง...
โดยนัยนี้ บิดามารดาจึงต้องสอนบุตรธิดา ที่จะต้อง
สอนน้อง คนรุ่นใหญ่จึงต้องสอนคนรุ่นเล็ก และเมื่อ
คนรุ่นเล็กเป็นผู้ใหญ่ขึ้น จึงต้องสอนคนรุ่นต่อไป
ไม่ให้ขาดสาย ความรู้ ความดี ความเจริญงอกงามทั้ง
มวลจึงจะแผ่ไพศาลไปได้ไม่มีประมาณ เป็นพื้นฐาน
ของพัฒนาผาสูกอันยั่งยืนสืบไป”

หนึ่งโครงการที่น่าสนใจไม่น้อย นั่นก็คือ
โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก ที่สำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้รับมอบ
หมายให้ดำเนินการ เนื่องจาก สพฐ. มีโรงเรียนศูนย์
เด็กปฐมวัยต้นแบบหรือโรงเรียนอนุบาลอยู่ในสังกัด
ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จะทำหน้าที่เป็นฐานให้ความรู้กับพ่อ
แม่ ผู้ปกครอง เพื่อนำไปอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่อายุใน

ครรภ์มารดาจนกระทั่งเจริญวัยให้มีคุณภาพพร้อมที่
จะเป็นกำลังสำคัญในการรังสรรค์สังคมไทยให้พัฒนา
ก้าวไกลต่อไป

เมื่อเร็วๆ นี้ โครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก
ได้จัดทำเอกสาร **“คู่มือพ่อแม่ ผู้ปกครอง สำหรับ
อบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย ๐-๕ ปี”** เพื่อแจกให้ครอบครัว
คาราวานนำความรู้และวิธีการไปใช้กับบุตรหลาน
โดยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ทรงคุณวุฒิ
ทั้งด้านกุมารแพทย์ นักจิตวิทยา ผู้บริหารโรงเรียน
ศึกษานิเทศก์ รวมทั้งครูผู้สอนที่ได้ไปช่วยกันคิด นับเป็น
หนังสือที่มีเนื้อหาสาระน่าสนใจและภาพประกอบสี
สวยงาม ๑ ชุด มี ๗ เล่ม คือ **เลี้ยงดูเด็กอย่างไรให้มี
คุณภาพ - เติบโตสมวัย เติบโตแข็งแรง - อารมณ์ดี
มีความสุข - นิสัยดี มีเพื่อนเล่น - ปัญญาดี มีความคิด
- แนะนำโรงเรียน แนะนำปัญหา - กระตุ้นสมอง
สนองพัฒนาการ**

การพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนให้ยั่งยืนนั้น
จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่ระดับปฐมวัย โดยเน้นให้ครอบครัว
เป็นแกนหลักและชุมชนเป็นฐานที่มีส่วนร่วมในการพัฒนา
เลี้ยงดูเด็กอย่างแท้จริง ถ้าทำได้เช่นนี้เชื่อแน่ว่าปัญหา
สังคมในระยะยาวจะลดลงอย่างแน่นอน

อัมพร แต้มทอง

ถ้า...อรุณอแรกม...ท้องฟ้าอร่ามเรืองรุ่ง แต่วิถีชีวิตไทยระยะนี้มีแต่ความยุ่งๆ หารุ่งเรือง..ดั่งฟ้างาม....บอกกล่าวเล่าขานจากวารสารวิชาการ ฉบับปฐมฤกษ์ ๒๕๕๐ นี้ จึงมีเรื่องที่ต้องกล่าวถึงได้อย่างมากมาย หลายเรื่องต้องคิดสรรด้วยความพิถีพิถัน เพราะยากที่จะคาดเดาใจท่านผู้อ่านว่าอยากอ่านเรื่องใด ควรจะมาก่อน-หลัง **เรื่องเศรษฐกิจรี...โอ...**หนักหนาสาหัสนักทั้งระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับชาติ แต่คนอย่างเราๆ ก็ยังคงทนได้อยู่ นั่นแหละ เพราะยึดถือปรัชญา “ความพอเพียง” ที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงประทานชี้นำปวงชนชาวไทย ส่วนเรื่อง **การเมือง** เหนือ...อยู่ระหว่างสาปปัญหา ยุ่งจนไม่ยอมกลบที่จริงก็ไม่มีอันใดแยบยลนักหรอก ด้าน **สังคมเล่า.....** อื้ออึง...แตกแยกออกเป็นเสียงๆ แบ่งภาค แบ่งสี แบ่งสถานะ อาชีพ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ด้วยความเป็นครู เป็นนักการศึกษา หรือแม้แต่เป็นผู้ใฝ่เรียนใฝ่รู้ เราต่างควรทำหน้าที่ของตนอย่างมั่นคง ไม่หวั่นไหวไปกับวิถีเศรษฐกิจ เส้นทางการเมือง เป้าหมายที่ต้องใส่ใจคือ **การศึกษา** ซึ่งเราคาดหวังไว้ว่า **วันหนึ่งการศึกษาจะพาชาติบ้านเมืองไปสู่สันติ ความสงบ ความสุขสามารถใช้ชีวิตความเป็นอยู่บนความพอประมาณ** ดังนั้น ทุกย่างก้าวของการศึกษาจึงควรก้าวอย่างพร้อมเพรียงกันและสอดคล้องกับแนวนโยบายของการศึกษาของชาติและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาการดำเนินชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณตน”

◆ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอควรเมื่อมีผลกระทบที่เกิดจากความเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผน ดำเนินการทุกขั้นตอน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจในระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ◆

(ประมวลจากพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ตามหนังสือที่ รล.๐๐๐๓/๑๘๘๘๘ ลว. ๒๙ พ.ย. ๒๕๔๒)

การประสานสอดคล้องกันของการศึกษาและเศรษฐกิจพอเพียง การศึกษาที่กระเทาะแก่นแท้ของความสามารถในเด็ก สร้างสรรค์ผลงานที่เกิดประโยชน์อย่างประจักษ์เพื่อเสริมความพอเพียงให้แก่ครอบครัว ชุมชน มีไม่น้อย จากผลงานโครงการงานสิ่งประดิษฐ์เกิดขึ้นในโรงเรียนใกล้บ้าน ในชุมชนของท่าน ในทุกๆ

เขตพื้นที่การศึกษา ผลงานสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ หากผู้คนจะได้หยิบสิ่งที่มีอยู่ที่ผลิตด้วยสติปัญญาของคนไทยอย่างเหมาะสมขึ้นมาใช้ในชีวิตประจำวันของตน หรือองค์กรของตน โดยคำนึงถึง **ประโยชน์ ประหยัด ไม่ขาด ไม่เกิน** ก็จะทำให้เศรษฐกิจไทยอยู่รอดได้

คว้นหลวงวันเด็ก งาน “ถนนสายวิทยาศาสตร์” กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดขึ้นสำหรับวันเด็กแห่งชาติ ๒๕๕๐ สิ่งที่น่าสนใจที่สามารถนำติดมือมาฝากให้เพื่อนครูและนักเรียนพอเป็นประโยชน์เล็กๆ น้อยๆ (ความจริงมีหลายเรื่อง แต่ผู้เขียนสนใจจดจำมาได้ ๒-๓ เรื่อง เช่น การผลิตถ่าน ผลไม้ดुकกลืนและประดับตกแต่ง การทำน้ำยาล้างจานสมุนไพรด้วยตนเอง แถมด้วยตารางวันสำคัญทางวิทยาศาสตร์ สำหรับผู้สนใจวิทยาศาสตร์ และคอยติดตามความเคลื่อนไหววันต่างๆ เหล่านี้กันอย่างใกล้ชิดไม่มีลืมนั่น

ผลิตผลน่าสนใจจากงานวันเด็กเรื่องแรก **การผลิตถ่านผลไม้ดुकกลืนและประดับตกแต่ง** ไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม พืชผลทางการเกษตรมากมาย บางเวลาจะมีมากจนล้นตลาด ชาวเกษตรต้องทิ้งเสียจำนวนมาก เพราะราคาตกต่ำไม่คุ้มกับการขนส่งไปจำหน่าย ถ้าโรงเรียนในชุมชนที่มีประสบการณ์เช่นนี้ ควรจะได้นำพืชผลการเกษตรส่วนเกิน ส่วนเหลือจำหน่ายมาทำให้เกิดประโยชน์ได้ หนทางหนึ่งคือการนำมาเผาใช้เป็นถ่านสำหรับดुकกลืน หากได้เลือกรูปลักษณ์ของพืชผลที่เหมาะสมกับการตกแต่งด้วยแล้ว ถ่านดुकกลืนนั้นก็จะมีคุณค่ามากกว่าถ่าน โดยเป็นสิ่งที่ประดับตกแต่งบ้านได้ด้วย ซึ่งคงต้องทำในโรงเรียนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เห็นประโยชน์ที่ได้เพิ่มพูนผลผลิตการเกษตร ใช้เทคโนโลยีง่ายๆ ในการเผาถ่าน

ให้เกิดเป็นอาชีพ และอาจนำไปสู่การประกอบอาชีพขึ้นในชุมชนที่ผลิตผลการเกษตรเหลือจำหน่าย

อุปกรณ์เตาเผา ทำขึ้นได้เองจากถังน้ำมัน ๒ ขนาด สวมกัน ให้ด้านล่างถังใหญ่ขนาด ๒๐๐ ลิตร เป็นเตาเผาเป็นที่บรรจุเชื้อเพลิงแกลบ และถังน้ำมันขนาด ๕๐ ลิตร สำหรับบรรจุวัสดุที่ต้องการเผา ยกสูงขึ้นจากพื้นปากถังเกือบเสมอกันทั้ง ๒ ถัง เผาในอุณหภูมิ ๓๐๐-๔๐๐ องศาเซลเซียส

วัสดุ ได้แก่ ต้นไม้ขนาดเล็ก ที่รูปทรงสวย เหมาะกับการตกแต่งได้ดี หรือผลไม้ต่างๆ เช่น ทุเรียน ผลเล็ก มังคุด สับปะรด ฟักทอง เป็นต้น

น้ำยาล้างจานสมุนไพร

ด้วยภูมิปัญญาไทย สามารถจัดความยากจนได้ ถ้านักเรียนจะรู้จักเรียนรู้การทำน้ำยาล้างจานจากสมุนไพรด้วยตนเอง ไม่ต้องใช้เงินจ่ายค่าหามาราคาแพง และเสริมรายได้บ้างก็ได้

ผลิตภัณฑ์ล้างจานเป็นของเหลวใช้ทำความสะอาดสะอาดจานชามด้วยมือ ส่วนประกอบสำคัญคือสารลดแรงตึงผิว (surfactants) ประเภทแอมโมเนียม มีคุณสมบัติเป็นสารชำระล้าง น้ำหนักต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ มีค่าความเป็นกรด - ด่างอยู่ระหว่าง ๕.๐-๙.๕ และสารเติมแต่ง (additive) ได้แก่ แต่งสี แต่งกลิ่น ปรับความหนืด สารเพิ่ม/ลดฟอง สารช่วยการละลาย และสารกันเสีย นี่เป็นส่วนหนึ่งของวันเด็กที่ผู้ใหญ่ไปเที่ยวเก็บเกี่ยวความรู้มาเพื่อแผ่ผู้อยู่ไกลงานถนนวิทยาศาสตร์

ท่านที่สนใจรายละเอียดมากกว่านี้เพื่อนำความรู้ การผลิตถ่านฯ และสบู่ไปถ่ายทอดให้นักเรียนของท่าน สอบถามเพิ่มเติมจากสำนักเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โทร. ๐๒๒๐๑ ๗๑๐๗

วันสำคัญทางวิทยาศาสตร์

มกราคม 7 วันกาแล็กซี 17 วันเกิดเบนจามิน แฟรงคลิน 27 วันก่อตั้งสมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย 30 วันสถาปนาองค์การพิทักษ์พันธุวิศวกรรมแห่งชาติ	กุมภาพันธ์ 11 วันเกิด โทมัส อีเดน เอ็ดดิสัน 12 วันเกิดชาร์ลส์ ดาร์วิน 19 วันเกิดนิโคลาส โคเปอร์นิคัส 	มีนาคม 10 เบลล์ประดิษฐ์เครื่องโทรศัพท์เคลื่อนที่ครั้งแรกของโลก 22 วันน้ำโลก 23 วันอุทกนิเวศวิทยาโลก 24 วันสถาปนากระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เมษายน 7 วันอนามัยโลก 12 วันปล่อยจรวดสปุตนิก 1 13 วันระดมพลแห่งชาติ 15 วันเกิดเลโอนาร์โดดา วินชี 22 วันคุ้มครองโลก
พฤษภาคม 22 วันความหลากหลายทางชีวภาพ 25 วัน car free day 31 วันงูสวัดทั่วโลก	มิถุนายน 2 วันต้นไม้ประจำปีแห่งชาติ 5 วันสิ่งแวดล้อมโลก 	กรกฎาคม 11 วันประชากรโลก 21 มนุษย์เลี้ยงสัตว์ครั้งแรกเป็นครั้งแรก	สิงหาคม 13 วันแรกเกิดโลกสะอาด 16 วันโอโซนโลก 18 วันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ
กันยายน 13 วันแรกเกิดโลกสะอาด 16 วันโอโซนโลก (Ozone Day) 	ตุลาคม 5 วันฉัตรกรรมแห่งชาติ 14 วันมาตรฐานโลก 19 วันเทคโนโลยีของไทย	พฤศจิกายน 8 เริ่นแก๊ส ค้นพบรังสีเอ็กซ์ 9 วันเกิดมาลี คูรี $E = mc^2$ 	ธันวาคม 10 วันจรวดขีปนาวุธครั้งแรก 17 การบินของเครื่องบินลำแรกโดยพี่น้องตระกูลไรต์ 25 วันเกิดเซอร์ ไอแซก นิวตัน

เรียนรู้อย่าง มีความสุข

ก่อนปิดภาคเรียน

นักเรียน ป.๖ :

กราบคุณครูประจำชั้นประถมปีที่ หก
ถึงเวลาต้องพลัดพรากจากกันไกล
เปลี่ยนที่เรียนแห่งใหม่ไป ม.หนึ่ง
ที่เรียนใหม่ เป็นเช่นไร ใจร้าวรอน

คุณครูประจำชั้น ป.๖ :

ลูกรักทั้งหลายทั้งชายหญิง
เพราะลูกต้องศึกษาก้าวหน้าไกล
ที่เรียนใหม่ ครูใหม่ และเพื่อนใหม่
ตั้งใจเรียน พากเพียรไว้ ไม่ร้าวรอน

เหล่าลูกนกลูกกาเคยอาศัย
ลูกอาลัย เหว้ว่า ใจอาวรณ์
คงคิดถึง โรงเรียนเก่าเหงาทอดถอน
มันหนาวรอน สับสน กังวลใจ

คือความจริง พบเพื่อพราก จากเพื่อได้
ครูห่วงใย และรู้ว่า ลูกอาวรณ์
เริ่มต้นอย่างจริงจัง ไม่หลอกหลอน
เรื่องเดือดร้อน เหนื่อยหนัก จักสิ้นไป

นักเรียนชั้น ม.๓ :

กราบคุณครูที่ปรึกษาชั้น ม.สาม
ถึงจุดเปลี่ยนปรวนแปรเกินแก้ไข
จะเลือกเรียนแผนวิทย์-คณิตก็อ่อน
หนูเลือกเรียนพาณิชย์ ดีไหมคะ

คุณครูที่ปรึกษาชั้น ม.๓ :

ลูกรักทั้งหลายทั้งชายหญิง
ทุกวิชามีประโยชน์ใช้ดีตระการ
พื้นฐานความสนใจในเรา
มีใจรัก ทักษะฝึก ตรึกมกล

ลูกหญิงชายวัยงามความสดใส
เลื่อนชั้นใหม่ ม.สี่ หรืออาชีวะ
เรียนภาษาก็แต่งกลอนอ่อนจึ้งคะ
ผมอยากเรียนศิลปะ ออกแบบงาน

เรียนทุกสิ่งล้วนมีค่ามหาศาล
จงคิดอ่านตามทักษะถนัดตน
ย่อมจักมีแตกต่าง ปลาย กลาง ต้น
ย่อมส่งผล สำเร็จงาม ตามต้องการ

นักเรียนชั้น ม.๖ :

กราบคุณครูที่ปรึกษา ชั้น ม.หก
จะสอบตรง สอบตามการเอ็นทรานซ์
เรียนมหาวิทยาลัย ทำไบบ้าง
จะเลือกคบเพื่อนนั้นทำฉันใด

ลูกหญิงชาย วิตก ไปทุกด้าน
สอบโอเน็ต ไม่ผ่าน ทำเช่นไร
เรียนไม่ทัน จะอ้าง อย่างไรได้
ลูกลูกว้าวุ่นใจหลับไม่ลง

คุณครูที่ปรึกษาชั้น ม.๖ :

ลูกรักทั้งหลายทั้งชายหญิง
 จัดลำดับ ปรับความรู้ ดูให้ตรง
 ทุกวิชา ต้องทบทวน เร่งขวนขวาย
 อ่าน เขียน แบบฝึกทำให้ชำนาญ
 ลูกต้องเตรียมเอกสารให้ครบถ้วน
 กำหนดนัด สอบ สัมภาษณ์ มีพลาดไป
 เรียนมหาวิทยาลัย เป็นผู้ใหญ่แล้ว
 ตั้งใจเรียน มีคุณธรรม นำกมล
 ลูกต้องรู้อ่อนน้อมรู้ถ่อมตน
 ต้องขยันขันแข็ง แกร่งทุกครา
 ต้องรู้จักตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน
 รู้รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สวัสดิ์

อย่าประวิงเวลา พาลุ่มหลง
 ต้องมั่นคง มีสติ วิธีการ
 อย่าตื่นสาย เวลา มีค่า มหาศาล
 ดูพื้นฐาน เลือกคณะ ประสงค์ไว้
 ต้องไม่ป่วน ทุกอย่างพร้อมหยิบได้
 ทำทุกอย่างตั้งใจ ไม่ลู่กลน
 ลูกคือแก้วตาดวงใจ ในทุกหน
 เสริมสร้างผล สู้ชีวิต ปริญา
 ไม่เป็นคนขี้ไอ ขี้จัญ
 ลูกต้องรู้คุณค่า บุญการี
 แม้ชีพสั้น ต้องรู้จักในศักดิ์ศรี
 คือหน้าที่ ทุกครรรลอง ของคนไทย

อำไพพรรณ น้อยหนูจตุรัส

คิมคิด ลิขิตคำ

“ความเป็นครูนี้ ประกอบขึ้นด้วยสิ่งที่มีคุณค่าสูงหลายอย่าง อย่างหนึ่งได้แก่ ปัญญา คือ ความฉลาดที่จะพิจารณาเรื่องต่างๆ ตลอดจนกิจที่จะทำ คำที่จะพูด ทุกอย่างได้โดยกระจ่างแจ้ง และถูกต้องด้วยเหตุผลอย่างหนึ่งได้แก่ ความดี คือ ความสุจริต ความเมตตากรุณา เห็นใจและปรารถนาดีต่อผู้อื่นโดยเสมอหน้า อีกอย่างหนึ่งได้แก่ ความสามารถที่จะเผื่อแผ่ และถ่ายทอดความรู้ความดีไปยังผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีความเป็นครูสมบูรณ์อยู่ในตัว จึงเป็นผู้มีความดีในตนเอง และช่วยให้ผู้อื่นที่เข้ามาสัมพันธ์เกี่ยวข้องได้รับประโยชน์ คือบรรลุลความดีความเจริญไปด้วย”

ที่มา : ข้อความตอนหนึ่งจากพบกันทุกวันอังคารของ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา) วันอังคารที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๐
จาก <http://www.obec.go.th/Kasama/>

“...การจะเล่าเรียนหรือทำการใดๆ ให้สำเร็จได้ด้วยดีโดยตลอดนั้น ขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงเป็นใหญ่เพราะความตั้งใจจริงนี้ เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยกำจัดความเกียจคร้าน ความอ่อนแอ และความท้อถอย ได้อย่างดียิ่ง จะปลุกฝังความเอาใจใส่ ความขยันหมั่นเพียร และความเข้มแข็ง ให้เกิดเป็นนิสัย และนิสัยที่ดีที่ปลูกไว้แต่เยาว์วัย จะเป็นคุณสมบัติติดตัวไปในวันข้างหน้า จะช่วยพาตัวให้องอาจสามารถเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่างๆ ได้โดยตลอด และประสบความสำเร็จความเจริญรุ่งเรืองต่อไปในชีวิต...”

พระบรมราโชวาท

พระราชทานแก่คณะอาจารย์ ครู และนักเรียนโรงเรียนวังไกลกังวล

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๗

